

TÂM LÝ TIỂU THUYẾT

KẺ ĐÊN SAU

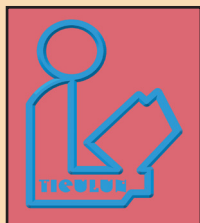
LÊ VĂN
TRƯỜNG

1

NHÀ XUẤT BẢN
ĐỜI MỚI - HÀ NỘI

KỂ ĐẾN SAU TẬP 1

LÊ VĂN TRƯỜNG

Lê Văn Trương (1906-1964), bút hiệu Cô Lý, là nhà báo, nhà văn Việt Nam thời tiền chiến.

Theo nhiều nhà nghiên cứu văn học Việt, hiện nay (2009), ông được xem là cây bút có số lượng tác phẩm nhiều nhất.

MỤC LỤC

Phần Thứ Nhất	6
Phần Thứ Hai	69
Phần Thứ Ba	143

Phần Thứ Nhất

Tôi không như nhiều người, sinh ra dưới một ngôi sao xấu. Tôi không có đủ điều kiện để «tiếp đón» những búa rìu của đời một cách thanh-thản.

Thượng-đế đã ban cho tôi nhiều quá. Vì thế mà tôi sợ. Tôi nhận thấy rằng xưa nay Ngài không cho ai thập toàn cả. Bao nhiêu sung-sướng ngày nay là để bắt tôi chịu một cái gì ghê-gớm về sau này. Những ý nghĩ này đến với tôi trong những buổi sáng, trong những buổi chiều mà cảnh-vật đã thu xếp một cách nhiệm-mầu để đánh vào giác quan ta, để bắt những người có lòng phải nghĩ về sự sống của mình hay trong những trường-hợp phù trầm của cuộc thế xảy ra quanh mình nó khiến ta không thể không chiêm-nghiệm về cái đà chầy của kiếp người. Rồi ta tự hỏi ta : Ta sẽ đi đến đâu, ta sống để làm gì ?

Chỉ có những kẻ không tim óc sống như một con lợn mới có thể yên-trí rằng sự ăn ngủ, sự chơi bời là đủ cho cái sống; tôi, tôi chưa đến nỗi thế. Nhưng vì tôi còn trẻ lắm, tôi mới có hai mươi tám tuổi, tôi chỉ nghĩ thoáng qua. Và lại nói cho đúng ra, cái hạnh phúc đầy đủ tôi sống trong hai mươi tám năm giờ nay không phải là thứ có thể giúp tôi để đào sâu vào sự sống. Người ta chỉ

7 | Kể Đến Sau Tập 1

ngâm-nghĩ được một cách thấm thía trong khi đau khổ, chứ sự sung-xướng chỉ du ta chạy trượt qua sự sống. Ta dừng bước lại để làm gì trong khi ta đang vui-vẻ như thế này.

Ngừng chân lại trên sự sống để ngắm nó, để ngắm nghĩ về nó, để mà tìm cái tinh-túy bí-mật nằm trong nó, chỉ có những kẻ trong tim đã nặng một cái gì, trong óc đã vẩn-vương bởi một cái gì. Mà những cái gì ấy chỉ đến với ta sau khi sự sống đã huấn luyện ta trong cuộc chuyển vần ghê khiếp của nó, và giắt ta qua các cuộc biểu-diễn muôn vẻ của nó.

Tôi, tôi chỉ mới biết có cái bộ mặt sung-sướng của nó. Con một gia đình sang-cả có một người mẹ chí hiền, và một người cha kinh doanh giỏi, lại có một người chị yêu mình như một người mẹ thứ hai, tôi thật như bơi lội trong hạnh phúc, vui-vẻ sống với sự làm việc, sự đọc sách và sự đánh quần. Và phải nói, với những cuộc tình-ái lãng-nhãng nữa.

Đường công danh của tôi lại không vấp vấp.

Tôi học, thi là đỗ, đỗ tất cả. Cao-đẳng ra, tôi xin đổi, đổi đi Huế để cho biết cảnh biết biết người, thì cả nhà đều chiều tôi mà bằng lòng, mặc dầu tôi biết rằng ai cũng se lòng về sự phải xa tôi, nhưng bởi chỉ nghĩ đến

tôi, chỉ sống cho tôi, họ đều phải nén.

Tôi sống ở kinh-đô trong ba năm nay, gặt hái tất cả hạnh phúc - có thể gọi là hạnh-phúc không, nhưng hãy tạm đặt cho nó cái tên ấy - của một thằng con giai đẹp, khỏe, lại cũng có một đôi chút danh-giá - có thể gọi là danh giá không ? nhưng hãy tạm đặt cho nó cái tên ấy - ở cái đất này !

Nhờ tiếng-tấm của thầy tôi, bao nhiêu gia đình giàu sang đều mở cửa đón tôi như đón một đứa con cưng, dạy học tôi lại được học trò yêu, bạn đồng-nghiep quý. Họ yêu quý tôi một phần vì tính-nết của tôi, nhưng một phần lớn cũng bởi tôi giật được chức quán quân quần vợt.

Ở đời, có đồng tiền là cần nhất - bởi tuy nó không hẳn là hạnh phúc, nhưng nó cũng giúp rất nhiều để ta đi tới - thì tôi thừa lương mỗi tháng hơn một trăm, lại mẹ tôi gửi cho mỗi tháng một trăm, lại chị tôi lâu lâu gửi cho một lần dăm ba trăm, lại thầy tôi thỉnh thoảng có công việc đi qua cho thêm nữa, tôi thật tiêu không hết. Là một giáo-sư mà tôi sống như ông hoàng - không phải là ông hoàng thất thế.

Tôi có ô-tô, có nhà lầu - chị tôi không muốn cho tôi phải rắc-rối về sự thuê nhà, lần đầu cùng với chồng

9 | Kể Đến Sau Tập 1

vào đây thăm tôi đã tậu cho tôi cái biệt-thự này. Tháng tháng tôi tiêu ít nhất là ba trăm. Ba trăm trong cái xứ mà sự sinh hoạt không đắt-đỏ này kể là nhiều lắm rồi.

Trong hai mươi tám năm giời này, tôi thật như người bước trên thảm nhung, chẳng một cái gai vương phải chân. À, một vài cái gai nhỏ của tình ái kể gì. Tôi không yêu họ, tôi chỉ tìm sự thỏa mãn ở họ, họ đi, thì đã lại có người khác. Với tiền, với cái danh-giá của tôi, với sự giỏi trai và khéo nói của tôi, với cái tiếng-tăm quán quân của tôi, những gái nhẹ dạ không thiếu.

Chính ra, tôi lại ơn giời về những cái gai ấy, bởi ít nhất chúng làm cho đời tôi có việc, chứ không thì đánh quần mãi, dạy học mãi, xem sách mãi cũng nhiều khi thấy chán chán. Thì tôi đi tìm gia-vị ở họ, ở cái lòng đổi thay của họ, ở những cuộc hẹn hò và biệt-ly, dù thế nào nó cũng đem đến một chút không khí mới cho đời ta và nhắc đời ta ra khỏi cái giòng chảy trôi buồn tẻ của thời-gian.

Tôi, tôi biết đàn-bà rõ lắm, tôi, tôi đã được hưởng nhiều ở cạnh họ. Và tôi không khinh họ, có lẽ vì tôi sẵn có một thiên-tính nhân ái và chính ra bởi tôi có một người mẹ và một người chị lúc nào cũng chỉ đem đến cho tôi những cái bằng lòng và luôn luôn họ hiện đến cho đời tôi như những hòn ngọc trong chẳng một chút

gọn.

Vì yêu mẹ và kính chị, tôi rất dễ-dàng tha-thứ cho những tội-lỗi của đàn bà ; và càng dễ tha-thứ một khi tôi đã không hết lòng với họ.

Tôi sướng, tôi sướng vô cùng, tôi để ở dưới một ngôi sao số-mệnh tốt.

Nhưng cái tốt của nó, có ở mãi với đời tôi không ? Đó, lâu lâu tôi tự hỏi tôi như thế, rồi tôi lo, tôi lo bởi vì tôi đã nhìn thấy quanh tôi một luật của Thượng-Đế. Thượng-Đế không cho ai thập-toàn cả. Nhưng tôi còn trẻ và đang sướng, tôi chỉ nghĩ trượt qua thôi. Sự ngẫm nghĩ xa về cuộc đời chỉ dành cho những kẻ đã đau sót vì nó, và đã tìm thấy ngay ở trong những đau-sót ấy một con đường đi cho đời mình.

Tôi nghĩ, tôi nghĩ thoáng qua, rồi tôi cứ vui sống. Nhưng chính vì đã có nhiều khi nghĩ như thế, mà tôi biết tử tế và rộng-rãi với những kẻ mà tôi xét thấy không may mắn được như tôi. Tôi là Mạnh Thường-Quân của bạn bè, và là chàng Phan-An hào-phóng đối với gái. Tôi đại lượng như thế một phần cũng là do cái bản-tâm tốt, nhưng cũng một phần lớn do một ý-nghĩ nó ngẫm sui tôi rằng, làm như thế, thì Thượng-Đế sẽ thương tôi mà tránh đi cho đời tôi những bất-hạnh biết đâu.

Tôi sống, tôi sống thật sung-sướng. Nhưng sung sướng mà lâu lâu vẫn bị vẩn lên bởi cái ám ảnh rằng một chẳng may đang chờ cái sung-sướng của tôi ở một đầu đường nào xa xôi kia. Bây giờ thì tôi đã hiểu rồi, chính vì tôi đã không biết tìm một công việc cho lòng tôi để khiến cho tôi có thể bằng lòng với tôi, mà tôi không có đủ nghị lực để đành lòng với sự an bài của Thượng-Đế.

Tôi chưa đến được cái chỗ bình thản của con người có đức độ đã nghĩ, đã cảm, đã thấy, đã rõ, đã trải tất cả để biết đành lòng với tất cả. Nói tóm lại, tôi mới chỉ bọc sắt ở ngoài, chứ chưa được dát thép ở trong. Những sự sướng khổ của đời ta đều do những ý-nghĩ của ta, đều do cái năng-lực súc-cảm của lòng ta, chứ có phải ở những phù-trầm của cuộc thế nó đến với đời ta đâu.

Có nhiều việc mà kẻ nông-nổi kêu khổ ầm lên thì kẻ đã giác-ngộ cứ thản như không và chẳng những thế lại còn cho là một cái may nữa. Điều thí-dụ này tôi nhìn thấy rất rõ ở chị tôi khi vào đây thăm tôi, và tôi còn nhớ mồn-một câu chuyện của chị tôi nói với anh rể tôi. Chị tôi tuy là đàn bà, nhưng thật đã là một bậc đạt nhân rồi. Luôn luôn, tôi thèm muốn cái đức-độ của chị tôi, và luôn luôn tôi phải theo gương chị tôi để ăn ở trong đời.

Việc này tôi biết rõ cả. Vì chị tôi thương cô Hằng là một người bạn học cũ, chẳng may nghèo hơn mình, nên hết sức vận động cho chồng cô được làm quản lý công việc một ông chủ thầu vừa mới thầu được một «lô» đường xe-hỏa trong này. Cái chân ấy đáng lẽ ông ta để cho một người họ, nhưng vì nể anh chị tôi, phải buộc lòng nhận nhời. Tôi còn nhớ hôm vợ chồng cô Hằng vào đây, chính tôi đi thuê nhà hộ, chính tôi cho mượn đồ đạc, chính tôi cho vay hai trăm bạc để vợ chồng sống trong bước đầu. Làm được năm tháng thì vợ chồng cô đến thăm tôi, hết sức ca tụng cái ơn huệ của chị tôi. Nhưng ở đời này hay dở đều là do sự cư-sử của mình cả. Y phát-tài, rồi y dật-trí đâm ra chơi bời, rồi y thụt «két», rồi y phải tù. Cô Hằng lúc ấy đang lao-đao ở đây, nghe chị tôi vào, liền lại trách móc. Cô cho rằng vì chị tôi xin việc cho ở đây, xa cửa xa nhà, chồng cô sinh buồn-bã mà thành ra thế. Chứ cô tần tảo ở Hanoi thì đâu đến nỗi. Cô đã chẳng ơn mà cô còn nói chị tôi nhiều câu đau lòng.

Biết người ta đang đau-đớn, chị tôi chỉ cười rồi tha thứ, nhưng anh rề tôi không chịu được :

- Nhà tôi nó xin cho anh ấy việc này là chỉ nhìn thấy chỗ anh ấy có thể kiếm được một tháng vài trăm và nếu sau này công việc giỏi thì ông T... có thể giúp anh ấy

13 | Kể Đến Sau Tập 1

nhieu việc to lớn nữa. Như thế chả hơn lẹt-đẹt ở ngoài Hanoi với bốn chục bạc lương à ? Chúng tôi cái bản-tâm là muốn mong cho anh chị khá, anh chị ăn ở chẳng ra gì cho nên bị khổ, còn trách gì chúng tôi. Chúng tôi đã không trách anh chị làm phi tiếng của chúng tôi thì chớ chứ. Ông ta còn viết thư định bắt đền chúng tôi là khác đấy.

Những câu nói rạch-ròi ấy làm cho cô Hằng xấu-hổ lặng im. Chị tôi thấy thế ái-ngại, liền bảo với chồng :

- Mình chỉ được cái nóng-nảy là không ai bằng, anh ấy làm ở ngoài ấy tuy lương ít, nhưng không có tiền bạc người ta giao cho thì làm sao mà thụt kết cho được. Chính lỗi ở chúng ta đã không nghĩ đến chỗ có thể... sa-ngã của anh ấy lại đi xin cho anh ấy cái việc này.

Rồi nở một nụ cười nhân hậu :

- Chúng mình đi lại chơi với anh chị ấy như người nhà, còn lạ gì tính anh ấy.

Quay sang nắm tay chị Hằng :

- Thôi tôi biết lỗi tại tôi. Nhà tôi tính bộp-chộp, chị đừng để ý.

Chị tôi lại mời cô ăn cơm nhưng cô đã bị xấu hổ như thế, đời nào còn ở lại.

Lúc cô về, chị tôi còn dúm cho cô một trăm bạc. Cô ra khỏi cửa là anh tôi gắt với chị tôi ngay :

- Thế ra họ cho mình là đồ ngốc rồi còn gì, mình còn cho tiền họ làm gì, tôi thì tôi tổng cổ ngay cái đồ vô nhân bạc-nghĩa ấy ra khỏi nhà. Tức thật, mình đã cày cục mãi mới xin được, họ khốn-nạn, bây giờ họ lại quay lại trách mình. Thật là làm ân nên oán, làm bạn thiệt mình.

Chị tôi kéo tay anh tôi ngồi xuống, can :

- Thôi, mình đừng nóng nữa. Cho người thì phải rách áo, chứ không thì còn cho cái gì. Anh chị ấy có thể thì mới gặp cái bước thế. Mình làm là vì lòng mình buộc mình phải làm, mình tự coi là cái bổn-phận phải giúp bạn bè, chứ mình mong gì họ trả ơn.

- Đành mình không mong, nhưng sao họ lại oán mình?

- Ô, tại người ta đang trong lúc bối rối khổ sở, người ta nghĩ sai. Mình để ý làm gì.

Rồi chị tôi nói lảng sang chuyện khác. Từ đấy tôi coi chị tôi như một bà thần. Thì ra chính cái ý-niệm về cuộc

15 | Kể Đến Sau Tập 1

đời, chính những điều nghĩ của lòng ta, nó mang đến sướng khổ cho đời ta trước chuyển-vấn của sự vật, chứ không phải là do những việc xảy ra. Tôi ngom ngóp sợ cái chẳng may nó giáng xuống đời tôi, là vì tôi chưa làm gì để nói được một câu như chị tôi :

- Mình cứ biết ăn ở phải, người ta cư xử thế nào mặc giời với người ta.

Tôi quên làm sao được cái cười từ-bi hỉ-xả của chị tôi trong khi nói :

- Nếu giúp người mà biết chắc-chắn rằng người ta giả ơn mình thập bội thì ai chả giúp được. Cái khó là chỉ biết vui trong công-việc mình làm. Rồi đến đâu hay đấy. Mình tốt nhưng phải cái mình nóng lắm, không bao giờ mình nhẫn được cả.

Anh rỏ tôi đã bị cái lòng sáng ngời của chị tôi khuất-phục rồi nhưng cũng vẫn nói :

- Ai nhẫn được như mình, nhẫn để cho người ta coi là ngốc mà cũng lặng thinh.

Chị tôi chép miệng rồi đặt tay lên ngực anh tôi :

- Ở đời này, ai cũng muốn làm người khôn, và ai cũng khôn cả, nhưng có dại được thì mới yêu thương nhau

được chứ, và người khác mới gần mình được chứ. Ai mà cũng đều khôn cả, sát nước cả, thì cạn tàu ráo máng còn sống vui-vẻ với nhau thế nào được. Việc này lại đem đến cho chúng ta một bài học về mai sau là nên biết tùy người mà cắt việc. Anh ấy chơi-bời bạc-bài như thế mà để cho anh ấy giữ tiền nông thì chính mình đã dắt tay anh ấy đến sa ngã.

Rồi chị tôi lại cười :

- Cũng như em yếu-đuối như thế này, mà mình lại bắt em xông-xáo công việc nay đây mai đó như mình thì em phải ốm chứ. Cũng như cậu Chính chỉ biết dạy học mà mình giao cho cậu những công việc buôn bán của mình, thì cậu ấy phải làm hỏng còn nói thế nào được.

Thì ra mọi việc tự ông xanh đặt bày ra cho đời ta, nhưng cái cách ta đón tiếp những việc ấy đều ở như ta. Ta cho là khổ thì nó khổ, ta cho là sướng thì nó sướng. Ta nghĩ là may thì nó may, mà ta bảo là rủi thì là nó rủi. Chỉ có kẻ lòng đã đầy chứa những tình cảm cao đẹp và đã nhận chân thấy sự sống là một cái gì nghiêm-trọng, kiếp người là một cái gì thiêng liêng mới có thể thản-nhiên được trước âm-lạnh của tình đời. Họ cũng đau, họ cũng rên, nhưng họ đau và rên một cách khác. Họ cũng mừng, họ cũng reo, nhưng họ mừng reo một cách khác, chứ không như những con người không có

cá tính, không có một quan niệm siêu-việt về sự sống, khi may thì cười hơn hờ để đến khi đau thì khóc tu tu. Tôi, tôi sở dĩ chưa vững lòng được với ngày mai, bởi vì, thật ra tôi chỉ có những cái mà may mắn ban cho tôi thôi, chứ tự tôi, tự trong lòng tôi, tôi chưa có một cái gì cả.

Vì tôi chỉ mới bọc sắt ở ngoài, mà chưa được giát thép ở bên trong, cho nên lâu lâu tôi phải nhìn tương-lai bằng một con mắt sợ hãi, tôi chưa biết tin ở tôi, tôi chưa biết tin ở sự chịu-đựng của tôi. Tôi còn coi sự sống là một hưởng thụ, trần-thế là một lâu mộng, chứ không phải là nơi để kiếp người làm hết công việc của kiếp người trước khi Thượng-đế gọi về.

Tôi là con nhà giàu, tôi lại con một, tại làm sao tôi chưa lấy vợ ? Cái lẽ cốt yếu, là bởi vì tôi say sống lắm, tôi chưa muốn mất tự do vội, mà gia-đình vì chiều tôi, nên cũng phải bằng lòng, chứ tôi biết thế thì thầy mẹ tôi và chị tôi khổ lắm.

Có một di-truyền tốt, tôi không sống bừa-bãi như những người khác. Tôi biết rằng một khi tôi lấy vợ, tôi phải có bốn phận đối với vợ tôi, đối với gia-đình, chứ không thể loang toàng như bây giờ. Thôi thì cưỡng được với thầy mẹ tôi ngày nào hay ngày ấy, ta hằng sống cho hã cái đời ta, rồi sau này thu mình vào với bốn phận cũng còn vừa. Mấy lần thầy mẹ tôi vào đây, cũng đã nói qua về vấn-đề ấy, nhưng tôi lấy cái giọng nũng nịu của thằng bé con xin khát, thì thầy mẹ tôi và chị tôi cũng bằng lòng. Tôi nhìn con mắt nhân ái của các ngài, tôi đọc thấy ngay một ý nghĩ khoan-dung : «Ừ thôi, hẵng cứ buông rộng thả giải cho nó một ít ngày nữa, nó cũng còn trẻ lắm».

Thầy mẹ tôi và chị tôi sở-đĩ buông rộng thả dài cho tôi, là bởi các ngài đã biết rằng một khi mà các ngài lấy cái quyền bề trên nghiêm nghị nói với tôi một nhời lập tức tôi phải nghe ngay. Và các ngài cũng rõ biết tôi có một thiên tính tốt, không thể để cho sự chơi bời lêu-lồng làm cho hư thân mất nết được.

19 | Kể Đến Sau Tập 1

Tôi đã khát, tôi đã khát với các ngài nhiều lần, nhưng lần này, tôi biết tôi không thể nào khát được nữa, mặc dầu trong bức thư của chị tôi gửi cho tôi không đả động gì đến vấn đề ấy cả.

Vì tôi muốn sống cho hết nghĩa cuộc đời độc thân trước khi đeo siềng xích của hôn nhân mà chưa muốn lấy vợ. Nhưng chính ra vì muốn chọn một người cho thật vừa ý nên tôi dùng dằng cũng có. Tôi muốn rằng gia-đình tôi sẽ là một cõi tiểu thần-tiên, mà siềng-xích của hôn nhân đối với tôi sẽ chỉ là một chuỗi giải những bốn phận êm đềm ghép lại thôi.

Tôi nhìn cuộc hôn nhân của thầy mẹ tôi tôi nhìn cuộc hôn nhân của chị tôi, tôi muốn rằng cuộc hôn nhân của tôi cũng phải được đầm-thấm như thế. Thầy mẹ tôi lấy nhau thế nào tôi không biết, lòng kính trọng không cho tôi hỏi, mà thầy mẹ tôi cũng chẳng nói đến bao giờ - nhưng tôi biết rằng anh chị tôi biết nhau trước rồi mới lấy nhau.

Hồi ấy tôi là con én đưa thoi. Luôn luôn tôi đem những bức thư đến cho anh tôi để lại đem về những bức thư giả lời mà chị tôi đọc với một ánh-sáng thần linh ở trên mặt. Tôi còn nhớ khi chị tôi ngỏ cái ý-kiến muốn lấy anh tôi thì thầy mẹ tôi không bằng lòng, bởi vì anh tôi chỉ là một thư-ký hăng buôn, nhà lại nghèo sơ nghèo

sắc, mà cái địa vị nhà tôi lại có thể cho quyền chị tôi lấy những người đồ to, con nhà sang-cả. Nhưng tình yêu ở trong chị tôi mạnh lắm, chị tôi không khóc, bằng cái giọng rất bình tĩnh nhưng tôi thấy rung lên cả một tâm-hồn, chị tôi bảo thầy mẹ tôi :

- Nếu cậu mợ không cho con lấy người ta, con sẽ buồn con chết.

Thấy lời sắt-son như thế, thầy mẹ tôi đời nào còn dám cưỡng nữa. Không dám cưỡng vì yêu con cũng có, mà bởi có thể tin được ở sự xét đoán của con cũng có. Mà chị tôi xét đoán không lầm. Anh tôi quả là một người tài năng và khảng-khái đáng để cho người đàn bà kính yêu. Lấy chị tôi, anh tôi xin thôi việc, rồi chỉ trong năm năm, nhờ một chút ít, chỉ một chút ít thôi, dần vốn của thầy mẹ tôi, anh tôi đã chiếm lấy cho mình một chỗ ngồi danh-dự trong thương trường. Đời của chị tôi ngày nay là một chuỗi dài hạnh-phúc, vợ chồng bao giờ cũng như bát nước đầy. Vì nhìn thấy thế mà tôi cũng muốn kén, nhưng có lẽ tôi không được may mắn như anh tôi nên những cuộc đụng chạm với đàn bà chỉ làm cho tôi thất vọng. Và nếu tôi không có hai thần tượng luôn luôn nhắc nhở cho tôi rằng đàn bà là... cao quý thì có lẽ tôi đã khinh cả cái giống họ rồi. Họ tầm thường quá và tham-lam quá. Phần nhiều tôi chỉ thấy họ yêu

tôi vì cái bề ngoài giỏi trai, vì cái chức giáo-sư, vì tôi là con nhà giàu sang, chứ tôi chẳng thấy bao giờ họ rung lên cùng một điệu với hồn tôi cả. Vì thế mà những cuộc tình duyên không được lâu, tôi tui, rồi tôi xa. Rồi chán chẳng buồn kén chọn nữa, tôi chơi để chờ, chờ may mắn sẽ du một người đàn bà lý-tưởng vào cánh tay tôi.

Chị tôi biết tôi đang chờ mong người đàn-bà lý tưởng ấy cho nên khuyên thầy mẹ tôi hãy cứ để cho tôi kén. Vì thế cho nên thầy mẹ tôi cũng còn ngơ đi cho tôi, chứ tôi cũng biết thầy mẹ tôi nóng muốn có cháu bé lắm. Càng nóng bởi vì tôi còn bà tôi và thầy mẹ tôi rất muốn cho bà tôi lúc mất đi có chất nó khóc mình.

Lần này tôi biết rằng tôi không thể khát được nữa rồi ! Một khi người ta đã lấy cái lòng chí-thành để thờ người chị và một khi người chị đã cúi xuống đời ta với tất cả con mắt lo âu của người mẹ thì dễ hiểu nhau lắm, và hiểu ngay.

Tôi đọc bức thư của chị tôi, tôi thấy hơi se lòng. Nhưng tôi vội vàng phải nghĩ khác ngay : nhà đã đối với mình rộng-rãi lắm rồi, mà mình cũng đã kén-chọn nhiều rồi. Thôi cái số của mình thế, đành nhắm mắt phó-thác cho may-rủi, tin tưởng ở sự kén-chọn của gia-đình, gia đình đã chất-chiu cho mình nhiều lắm rồi, chính mình phải đền ơn giả nghĩa lại. Tôi nhìn bức thư rồi tôi mỉm cười,

tự nói : Thôi lấy cho yên đi, mợ hần bằng lòng, mà chị cũng hết mè nheo từ đây nhé. Rồi nghĩ đến những nét mặt hơn hở của chị tôi mẹ tôi, tôi bỗng dơ dóm nước mắt. Rồi tôi thấy đã yêu trước cái người vợ mà mẹ tôi và chị tôi đang kén cho tôi. Tôi đọc lại bức thư một lần, lòng rào rạt những yêu thương đối với người thân của tôi. Rồi tôi thấy tôi đành với số-mệnh.

Em Chính của chị,

Cậu mợ nhớ em lắm rồi đấy. Đáng lẽ đầu tuần lễ này mợ vào thăm em nhưng vì xuống thang gác trượt chân hơi đau, cậu không bằng lòng cho mợ đi. Cậu bảo chờ cuối tháng, cậu vào Sai-gon sẽ «màn» ở Huế, đặt mợ ở đây với em, rồi khi về cậu sẽ lại đón mợ về. Cậu bảo thế gọi là cái lối một công đôi việc đỡ tốn tiền. Em nên nhớ cậu nghĩ thế không phải là đem đồng tiền đo tình-cảm đâu, chính cậu cũng không thể xa được mợ lâu. Và nếu cậu mà có nghĩ đến đồng tiền thì cũng chỉ là nghĩ đến để dành dụm cho em. Chị bây giờ đã có một địa vị vững chắc về tiền tài rồi, không cần cậu mợ phải lo đến nữa.

Chị thấy cậu mợ cứ lúu-túu về em mà chị thấy thương cậu mợ quá, chắc lúc vắng chị cậu mợ cũng lúu-dúu về chị như thế.

Em chị mãi vui ở đất Kinh-đô hoa lệ không biết có nghĩ đến chỗ lòng thâm kín ấy của cậu mợ không ? Bà cũng cứ nhắc đến em luôn, mà bà thì già quá không chịu được một cuộc hành trình vất vả từ đây vô Huế. Mỗi khi chị trông thấy bà lắc lắc cái đầu trắng như cước để nói đến em mà chị thấy thương bà. Bà độ này yếu lắm, mùa xuân đã sắp bắt đầu hết rồi đây. Chị cứ nhớ đến hồi nào bà kiên-nhẫn chiều sự nghịch-ngợm và vùi quấy của chúng mình mà lòng chị se lại. Chị muốn làm cái gì cho bà quá. Bà thường nói nhà không có em nó trông tránh làm sao. Chị thì chị cũng bận công-việc nhà, không thể năng đến được mà cậu mợ thì cứ đi vắng luôn.

Cứ nghĩ rằng bà lao tâm khổ tứ về con cháu suốt một đời để đến khi già nua phải chịu sự cô quạnh, mà chị thấy hình như có điều gì trách mình, phải trách chúng ta.

Bà nhớ em lắm. Em đã là người có lòng, tất em cũng hiểu thế nào là cái lòng già nhớ trẻ. Có phải em cũng nhận như chị, phải tìm hết cách để đem đến một chút vui ấm cho những ngày còn lại của bà không. Bà năm nay đã ngoài bảy mươi rồi. Sự sống chết thật là một vấn đề to, lớn, nhưng cái lòng bà mong muốn cho chúng mình sung sướng vẫn nóng dần dần như lửa.

Luôn luôn bà tính từng ngày mong em về. Hôm qua, chị đến thăm bà, bà hỏi một câu nó khiến cho chị phải sửng-sốt :

- Có phải còn một tháng hai mươi một ngày nữa, chẳng cả nó được nghỉ hè phải không ?

Chị tính ra thì đúng quá. Mọi năm cứ mười sáu Juin thì em về.

Lần này em về, em nhớ mua thật nhiều quà cho bà đây nhé.

À thế nào, những bánh cốm chị gửi vào cho em có thiu không ? Giời nông-nực rồi, em nhớ bảo thằng bép nó mua đồ mát nấu cho em ăn, chứ tạng em nhiệt lắm đây. Anh đã sửa-sang lại nhà cửa ở Tam-Đảo để chờ em, và nếu em không thích ở đây, muốn ra nghỉ mát ở bể hay Chapa thời tùy em. Nhưng chắc-chắn chỉ có chị đi với em được thôi, chứ cậu mợ và anh bận việc lắm không đi được.

Thôi viết cho em nhiều lắm, mỏi tay lắm rồi. Chị chúc cho em mạnh giỏi và mong em đừng có thức khuya quá mà có hại cho sức khỏe. Em nên nhớ cái sức khỏe của em buộc liền với sự yên vui của nhiều người đây. Thằng Minh và con Lý nó gửi cho em một trăm cái hôn ở trong

này này, chúng nó dọa nghỉ hè nếu cậu không có quà về cho chúng thì chúng nó cắt tai «cậu» đấy.

Chị của em : Đinh

Tôi đọc cái thư dài ấy khoan khoái nhận sự yêu-đương của chị tôi đối với tôi. Tôi hiểu rồi, tôi hiểu bức thư ấy định nói gì rồi. Nó chỉ nói độc có một việc : sự lấy vợ của tôi. Chị tôi đã dự-bị để bắt-buộc tôi phải lấy vợ ở chỗ luôn luôn nói đến bà tôi. Trong những khi thầy mẹ tôi nói về việc hôn-nhân của tôi, thường bảo : «lúc bà mất đi mà con chưa có vợ thì cậu mợ không yên lòng một tí nào». Bây giờ, chị tôi nhắc cho tôi biết sự già nua yếu đuối của bà tôi tức là nhắc cho tôi cái công-việc mà tôi cần phải làm để cho cậu mợ tôi được yên bụng.

Là đứa con tự xét thấy mình đã được ban nhiều ân huệ, tôi không giám từ chối nữa. Nhớ một cái bà tôi nằm xuống mà tôi chưa thành gia-thất thì gia-đình tôi khổ-sở đến chừng nào. Thầy tôi là người chí hiếu, tôi cần phải thể-tất điều đó. Thầy tôi sở-dĩ giám cường lời bà tôi trong sự luôn luôn dục dã tôi lấy vợ là cũng muốn cho tôi được sống một cách đầy-đủ và sôi-nổi tuổi trẻ của tôi. Tuổi trẻ tôi đã sống rồi, bây giờ tôi phải làm việc bốn phận.

Tuy chị tôi không nói, nhưng tôi biết chị tôi đã dăm sẵn cho tôi chỗ nào rồi. Luôn luôn chị tôi vẫn để ý tìm người xứng đáng cho tôi đây, chứ chị tôi thừa biết cái mối lo buồn duy nhất của gia-đình tôi là sức khỏe của bà tôi cho nên ít khi chị tôi nói đến, hay chỉ phớt qua. Nay chị tôi dùng hơn một trang giấy để nói, thì tôi hiểu rồi.

Quả tình vì chất ngật một quý-mén không bờ-bén đối với chị tôi, tôi đã bằng lòng trước sự kén-chọn của chị tôi. Và tôi đã thấy yêu trước cái người vô-danh mà gia đình sẽ cưới cho tôi, tôi chỉ nghĩ đến cái điều cả gia đình thiết-tha mong muốn hạnh-phúc của tôi. Tôi xây hạnh phúc của cuộc hôn nhân trên ước-vọng đó.

Cứ tưởng-tượng đến cái nụ cười hoan-hỉ của chị tôi khi thấy tôi yêu được một cách đậm đà người vợ mà chị tôi ban cho tôi, tôi thấy lòng rạo rức một cảm-giác êm nhẹ.

Người con gái chưa bước chân đến nhà tôi đã được tôi yêu thờ qua chị tôi rồi. Đọc xong bức thư, lòng tôi nổi lên một quyết định : Dù thế nào tôi cũng cố hết sức yêu người ta để giữ nguyên hạnh-phúc cho gia-đình tôi và trả nợ tấm lòng ân-ưu của chị tôi đối với tôi.

Tôi đón mẹ tôi ở sân ga, tôi nhìn ngay xuống chân ngài, mẹ tôi hiểu ngay :

- Mẹ chỉ đau có ba hôm thôi mà.

- Thế mà chị viết thư làm con lo quá. Sao cậu con bảo cậu con cũng vào cơ mà ?

- Đi ô-tô sóc mệt lắm mẹ không chịu được. Với lại công-việc thu xếp chưa xong có lẽ cuối tháng cậu con mới đi Saigon. Cậu con bảo mẹ chờ nhưng mẹ nhớ con quá, mẹ không chờ được.

Tôi hớn-hở :

- Thế nghĩa là mẹ ở đây với con đến cuối tháng, và có lẽ hơn, bởi vì mẹ còn chờ cậu con đi Saigon về phải không ?

Mẹ tôi nhìn tôi :

- Cậu con bảo năm hôm nữa có đi hay không, sẽ viết thư cho mẹ. Nếu cậu con không đi Saigon thì mẹ chỉ có thể ở với con được tuần lễ thôi.

Tôi không bằng lòng :

- Thế nghĩa là... còn tùy ở cậu con chứ gì.

Mẹ tôi hiểu cái ý nghĩ thâm-kín của tôi, cười :

- Thằng chó ! ghen cả với cậu.

- Ú, con đâu có thế.

- Thôi, tôi biết thừa ra rồi.

Về đến nhà là mẹ tôi nói đến cuộc nhân duyên của tôi :

- Cậu mợ cũng muốn để thì-giờ cho con kén-chọn, nhưng bà bây giờ yếu lắm không thể chờ được nữa. Cậu mợ chỉ lo nhớ thế nào... con chưa có vợ. Con nhón tồng-ngồng tênh nghênh thế này, người ta nói cho.

Tôi nói đùa :

- Con mà nhón à ?

Rồi tôi đặt đầu lên gối mẹ tôi :

- Con vẫn thấy con nhỏ lắm.

Mẹ tôi vuốt tóc tôi :

- Cậu con tuổi Ngọ, năm mười tám đã lấy mợ, mười chín thì đẻ chị, hai mươi một thì đẻ con mà con..

Tôi ngóc đầu dậy :

29 | Kể Đến Sau Tập 1

- Ô, xưa khác, nay khác.

- Thì nay có khác cũng khác đến mười năm, chứ con còn muốn khác bao nhiêu nữa ?

Mẹ tôi nghiêm sắc mặt :

- Cậu mợ chiều con lắm rồi, con phải thể tình cho cậu mợ mới được. Chả nhẽ cậu mợ thương con...

Tôi vội vàng ngắt lời :

- Thì vâng, con có dám cưỡng đâu.

Mẹ tôi đinh-ninh rằng tôi sẽ thoái-thác, nay thấy tôi bằng lòng một cách dễ dàng như thế, mừng hơn hở :

- Thôi thế thì cậu mợ yên tâm lắm rồi. Thật ra để cho con đi một mình, không có người hầu hạ như thế này, cậu mợ lo đêm, lo ngày đấy. Chị con cũng thế. Món này khá lắm cơ. Thôi hết hè này, cậu mợ sẽ vận động cho con về Bắc. Thế là nhà ta hoàn toàn sung-sướng. Mấy năm nữa con có con, ăn thượng thọ cho bà có chất đích tôn thì thật bà vui lắm. Chứ bây giờ bà cứ luôn luôn dục lấy vợ cho con mà thầy mẹ chẳng biết nói thế nào.

- Thế nhưng ai mới được chứ ?

- Ô, đám này khá lắm, con chả có thể chê được. Có đồ bằng thành chung nhưng tính nết ngoan lắm, thùy-mị lắm, chị con yêu lắm. Thỉnh-thoảng, chị con vẫn dắt đến nhà ta chơi, người ta cũng biết con, biết cả con đánh quần giỏi. Mà năm nay mới có hai mươi. Đẹp lắm, ăn nói dễ dàng, con cứ tin chị con đã kén cho con thì không còn phi được. Cậu con trông thấy, quý ngay. Người ta lại con nhà gia-thế, xứng-đáng với ông cha mình. Cụ thân ra cô ta hiện nay làm chánh án H... Bà cụ cũng có quen mẹ. Và ông cô ta trước là bạn đồng-liêu với ông nhà. Chị con đã kén được chỗ hoàn toàn như thế mới dám ép con. Thế chị con viết thư cho con không nói gì cả à ?

- Chị con không nói, nhưng chị con nói về bà là con hiểu ngay, con hiểu lần này mẹ vào đây là có chuyện.

Mẹ tôi cười, sẽ tát vào má tôi, sung-sướng ở chỗ chị em tôi hiểu nhau, sung-sướng về chỗ không phải dùng oai-quyền đối với tôi :

- Tôi lấy vợ cho cậu, kén cho cậu được người tài-sắc, cậu không ơn thì chớ, cậu lại bảo tôi vào đây để kiếm chuyện cậu là nghĩa-lý gì ?

- À, con nói chuyện vui đấy chứ.

Mẹ tôi cười, rồi thân-mật :

- Con lấy chỗ này thì cậu mợ yên tâm lắm. Bây giờ con gái hư nhiều, chứ không như thời mợ, kén được người tử-tế khó lắm, rồi nó về nó tác quái trong gia-đình.

Tôi chúm chím :

- Thế mẹ đã chắc đám này không tác quái à ?

Mẹ tôi nghiêm nghị :

- Con đừng nói thế, chị con nó giận. Nó là đáo đê lắm, nó đã bằng lòng thì còn chệch thế nào được.

- Phải, con hiểu chị con thông-minh và biết người lắm. Con nói thế thôi, nhưng nhà đã hỏi chưa ?

Mẹ tôi nói ngay, nói ngay một câu nó làm cho tôi cảm động đến chừng nào và nó làm cho tôi biết gia-đình đối với tôi biệt-nhỡn đến thế nào :

- Đã hỏi thế nào ! Còn bảo với con, con có bằng lòng thì mới hỏi được chứ. Thế con có bằng lòng không ? Mẹ định chờ đến hè này con về xem mặt, nếu con bằng lòng thì mợ hỏi.

Gia-đình đã thương tôi, tôi cũng phải thương gia đình chứ :

- Cậu mợ đã bằng lòng, chị con đã bằng lòng, tại sao con lại không bằng lòng ? Tuy rằng lấy vợ cho con, nhưng vợ con có được vừa lòng cậu mợ và chị thì nhà mới vui vẻ. Con đâu dám ích kỷ chỉ nghĩ đến mình trong khi cậu mợ và chị chỉ nghĩ đến con.

Mẹ tôi hân-hoan :

- Ủ, mợ vẫn biết con là người có hiếu mà, thôi thế đề hôm nay về, mợ cứ nhờ người hỏi trước đi nhé ?

- Vâng, tùy mẹ.

- Thế rồi đến nghỉ hè về cưới là vừa. Thế mẹ không kiêng hè à ?

- Kiêng gì, ở đời phải tùy-nghĩ chứ. Người ta chỉ cần kiêng ngâu vậy thôi. Hè thì con mới rộng thì giờ. Vả vợ chồng mới lấy nhau cưới về mùa rét thì con xin nghỉ được bao lâu, hấp tấp vội vàng như thế, mợ thấy thương con lắm, không đành tâm một tý nào.

- Thế bà cũng chịu ư ?

- Bà chỉ muốn cho con mau mau chóng chóng lấy vợ, gì mà bà chả chịu. Bà chỉ mong sao có chất đích tôn để

bế thôi. Con cũng nên thương bà.

- Thì sao con không thương, con bằng lòng rồi, con có nói gì đâu, cậu mợ muốn làm thế nào thì con cũng xin tùy ý.

Tuy tôi rất tin ở sự xét-đoán của chị tôi, của cậu mợ tôi, nhưng tương-lai là một thứ gì lớn lao nó khiến người ta không thể không lo nghĩ pháp-phòng về nó. Tôi gắng hỏi lại :

- Thế cậu mợ và chị đã xét-đoán kỹ càng chưa ? Các cô tân-thời bây giờ ghê gớm lắm. Nhỡ một cái thì con phải mang hận một đời đấy. Mợ đã dò xét kỹ càng chưa?

Mẹ tôi cười một cái cười thư thái :

- Kỹ-càng rồi, chị mày nó có phải là ngu gì. Nhà người ta lại là nhà gia thế, chẳng có tiếng-tăm gì. Cô ta lại ít hay đi đâu và không đua đòi theo phong-trào mới. Năm mười bốn thì vào trường sư phạm, ở luôn trong ấy. Năm mười tám thi đỗ ra thì ở nhà như gái cấm cung. Gia-pháp nhà ấy, mợ xem ra cũng nghiêm, con đừng lo gì cả. Con cứ tin rằng cậu mợ và chị con thương con lắm, không đời nào cầu thả, để khiến con phải ân hận về sau này.

- Vâng thì con tin lắm, con mới thế chứ không thì đời nào. Ít nhất thì con cũng phải xem-xét kỹ càng. Nhưng thôi không cần. Cậu mợ ư, và chị con ư, thế là được rồi. Tuy lấy vợ cho con, nhưng cũng là để thêm cho chị con một người em, cho cậu mợ một người con, một phần lớn cũng phải tùy ở như sự lựa chọn của cậu mợ và chị con chứ.

- Không, cậu mợ chỉ muốn sao cho con được sung sướng, cậu mợ thì không cần. Cậu mợ đã thương con thì thế nào cũng được.

- Ô, nhưng con phải biết cần cho cậu mợ chứ ? Nếu không thì ra con bất hiếu à.

Ba hôm sau, mẹ tôi đòi về, lấy cớ là để thu-xếp công-
việc cho ổn thỏa để chờ khi tôi về. Tôi giữ lại không được.

- Thì mợ cứ ở đây chơi với con, rồi để con viết thư về cho chị con ở ngoài ấy thu xếp. Sao mợ phải lật-đật thế? Mợ sợ có người khác hỏi mất à ! Ô, chẳng đám này thì đám khác chứ cần gì ?

- Đành thế, nhưng được chỗ thật vừa ý thì nó khó. Mợ nóng-nảy là nóng-nảy cho con chứ. Để mợ về, mợ nhờ người lại nói với người ta, rồi mợ sẽ bảo chị con gửi

ảnh vào cho con.

Tôi gạt ngay đi :

- Không cần, vừa con mắt cậu mợ, vừa con mắt chị con là vừa con mắt con rồi. Vả vợ chồng lấy nhau là cần ở tính nết, có ai chụp được tính nết bao giờ. Thôi, điều đó không quan hệ miễn là nhà bằng lòng.

Mẹ tôi về, tôi gửi kèm cho chị tôi một bức thư :

Chị Đinh thân-ái của em

Em đã rõ tấm lòng ân-ưu của chị đối với em thiết-tha mong muốn cho hạnh phúc của em. Thôi, chị muốn thế nào, em cũng bằng lòng, vui-sướng mà bằng lòng, hân hoan mà bằng lòng. Nói đại nếu có điều gì sảy đến cho đời em, em cũng coi sự kén chọn ấy là một cử chỉ yêu đương do tấm lòng chị muốn mưu hạnh-phúc cho đời em thôi. Em chỉ nhìn thấy đó là một cái ơn và ngay bây giờ, em xin cung-kính cảm ơn chị.

Em đã nói hết với mợ rồi, mợ sẽ nói cho chị biết hết những ý nghĩ của em. Em cũng muốn thời gian sẽ đem đến cho em một người bạn trăm năm vừa ý, nhưng em không gặp, hay chỉ gặp những người mà em biết chắc rằng gia đình ta không tiêu thụ nổi, bởi vì chính em trước đã không tiêu-thụ nổi.

Bây giờ, em xin hoàn-toàn tin ở sự lựa chọn của chị, tin ở tấm lòng chị thương em. Em sung-sướng mà đặt cả đời em vào trong bàn tay chị đó.

Anh độ này có mạnh khỏe không, công-việc có chạy không ? Chị bảo với thằng Minh, con Lý rằng em đã mua khối quà cho chúng nó đấy, và nếu chúng nó không được phần thưởng thì «chậu» sẻo tai đấy, chứ đừng hòng sẻo tai ai.

Thôi xin anh chị nhận lấy ở đây tấm lòng thành-kính của đứa em bé nó đang cầu xin với Thượng-đế ban phúc lành cho gia-đình chị.

Gói ở trong này một vụn cái hôn cho thằng Minh, con Lý đấy.

Nghỉ hè, tôi về nhà thì được nghe chị tôi tán-dương người vợ chưa cưới của tôi bằng những lời nhiệt-liệt :

- Đẹp như một nàng tiên, trong trắng như tuyết, hiền như một con cừu và tình tứ một cách không thể tả. Chị đã đánh tiếng rồi, cô ấy cũng bằng lòng, nhà cô ấy cũng bằng lòng, chỉ chờ cậu về là cho người lại dạm. Mai chị mời cô ấy đến nhà chị ăn cơm để cho hai người gặp nhau.

Rồi chị tôi cười :

- Hai người mà gặp nhau thì phải nảy lửa ngay.

Cứ thành thực mà thấy mê rồi, bởi tôi nói, thì tôi cũng đã tin ở sự xét đoán của chị tôi nhiều lắm, và tôi cũng mong-mỏi sự gặp-gỡ ấy. Bằng như lời của chị tôi, tôi đã xây đắp ở trong trí-tưởng một nàng tiên với không biết bao nhiêu tính tốt. Thế cho nên dù biết đàn-bà con gái đã nhiều và gặp gỡ cũng đã lắm tôi vẫn cảm động bồi hồi khi bước lên xe lại nhà chị tôi mà tôi biết chắc rằng sẽ gặp nàng ở đó. Rồi tôi sẽ cùng ăn cơm với nàng. Tôi đã xây chung quanh cái tên Tuyết không biết bao nhiêu mộng đẹp. Tôi đã thầm nói với cái tên trong trắng ấy không biết bao nhiêu lời ân ái. Xe tôi vừa dừng ở trước tòa nhà lầu của chị tôi, thằng Minh, con Lý trông thấy

tôi chạy ủa ra nín lấy hỏi huyên thiên. Chị tôi thì mở cửa sổ gác, dơ tay ra hiệu cho tôi. Tôi hỏi ngay thẳng Minh :

- Đến chưa ?

Tôi tưởng nó cũng đầy chứa về nàng như tôi, nhưng nó chẳng biết gì hết :

- Ai cơ, hả cậu ?

- Cô Tuyết ấy mà.

- À cô Tuyết thầy me cháu thết cơm ấy phải không ? Chưa đến, mẹ bảo năm rưỡi cô ấy mới đến cơ mà.

Anh rẽ tôi tiếp tôi ở cửa phòng khách bằng một nụ cười :

- Gớm, nóng-nảy thế. Nhờ cái hơi «ai» tôi mới được tiếp cậu sớm những một giờ đồng-hồ.

Rồi vừa vỗ vai tôi, vừa nhìn đồng hồ :

- Chúng ta giống nhau, cậu có nhớ trước kia không ? Không, người này đáng yêu lắm. Chị rất là khó tính mà cũng đã phải bằng lòng thì sự chẳng vừa. Và chót nữa cậu sẽ có cơ hội để xét lại lời tôi nói.

39 | Kể Đến Sau Tập 1

- Nhỡ em không bằng lòng thì biết đâu.

Chị tôi từ gác chạy xuống đến cửa đã nghe thấy, đi vào :

- Cậu không bằng lòng thì có cậu là quái-vật.

Rồi chị tôi trở một bức ảnh treo trên lò sưởi :

- Nhìn đi, ngắm đi. Người thế kia mà không bằng lòng thì còn bằng lòng gì.

Tôi tiến lại phía bức ảnh, tôi nhìn, tôi ngắm, rồi tôi quay lại anh chị tôi với một nụ cười hân hoan :

- Người thì được đấy, còn tính nết chưa biết thế nào. Nhưng sao trông cô ấy buồn thế ?

- Về buồn ấy chỉ làm tăng cái đẹp chứ sao. Cái buồn ấy là cái buồn thâm kín của đàn-bà á đông. Cậu đừng lo về tính-nết. «Trông mặt mà đặt hình dong...» Tôi đã xét kỹ rồi, người ăn nói dễ dàng, cử chỉ khoát-đạt lắm, rất hợp với tính cậu.

Rồi chị tôi lại nhìn anh tôi :

- Thì chốc nữa cậu đã có cơ-hội để xét-nghiệm lại lời nói của tôi xem có đúng không ? Tôi thấy mọi bảo cậu sợ tân-thời lắm cậu lúng lo, đây cũng tân-thời nhưng

tân thời một cách diễm-dẫn và nhũn-nhận lắm, không lồ-bịch một tý nào đâu. Cô ấy nói cô ấy có biết cậu, cô ấy đã lừng xem cậu đánh quần nhĩ hè trước đây.

- Thế à, thế cô ấy nghĩ về em thế nào ?

Chị tôi đứng lại gần tôi :

- Còn nghĩ thế nào về cậu nữa, một khi người ta bằng lòng lấy cậu.

Dù tôi là người đã trải đường hoa-nguyệt đã hiểu cả nghĩa đen và nghĩa bóng cái phút đợi chờ, tôi cũng thấy bồn chồn. Khi nghe tiếng chuông bấm, một cái gì nóng rực bỗng đến với ngực tôi làm cho trái tim tôi đập rộn ràng. Tôi có cái cảm-giác như tiếng chuông ấy rên lên ở trong hồn tôi. Chị tôi đứng vội dậy đi ra. Tôi vừa đứng dậy toan ra theo, chị tôi cản lại :

- Người ta tính cả thẹn lắm mà, thì hãy chờ để rồi tôi giới-thiệu.

Thoạt trông thấy bóng nàng thướt tha ở sân, tôi đã bằng lòng về sự ăn mặc của nàng ngay. Nàng mặc toàn đồ trắng đi đôi giày nhung đen, cầm một cái ví đen, vắn tóc kiểu lưỡi trai sòa xuống tai. Khổ người đã tuyệt mà nước da lại rực-rỡ lạ lùng. Nhưng sao mà nàng buồn, buồn quá. Liên lúc đó, tôi đã tự nguyện với lòng tôi sẽ

yêu nàng để tẩy sóa ở mặt nàng cái vẻ buồn ấy đi.

Nàng nhìn tôi, không thẹn như những cô con gái khác, và cũng chẳng quá bạo-dạn trâng-tráo một tí nào. Sau khi chị tôi giới thiệu, nàng sẽ cúi đầu chào tôi. Tôi muốn nói một câu, nhưng vì tôi còn ngượng nghịu chưa kịp nói thì chị tôi đã dắt nàng tiến vào phòng khách. Cái việc mà tôi định làm thì anh tôi đã làm trước. Anh tôi đã kéo ghế mời nàng ngồi, rồi cười bảo :

- Hôm nay cô đến soi cơm mà nhà tôi nó nháo lên tưởng chừng như có một cuộc động-binh !

Nàng sẽ ngẩng đầu nhìn tôi, rồi hơi tùm-tỉm :

- Nhưng cuộc động-binh ấy chắc không phải là vì tôi, bởi ông bà cho tôi ăn cơm không phải là lần đầu.

Anh tôi cười cái cười chân-thật và nói ngay cái câu nói của con người ngay-thẳng, tuy thoáng nghe thì nó chướng tai, nhưng bao giờ nó cũng có cái đức đánh thẳng vào lòng ta, rồi thì khi ta đã yêu được họ, ta phải nhớ mãi :

- À thì đành là có cậu nó, nhưng cậu nó thì dù sao cũng là người nhà mà cô thì vẫn là khách, mà dù sao thì khách cũng vẫn phải hơn chứ.

Thằng Minh lúc ấy ở ngoài chạy sầm sầm vào :

- À cô Tuyết ! lạy cô ạ.

Rồi nó nói một câu làm cho tôi then đỏ mặt, và nàng cũng then đỏ mặt :

- À, lúc nãy cậu cháu đến, cậu cháu hỏi cô ngay, cháu bảo cô chưa đến.

Nàng sẽ ngược mắt nhìn tôi, rồi cúi đầu lặng thinh.

Chị tôi mắng con ngay :

- Chỉ bép-sép thôi nào, ai hỏi mày mà nhanh nhẩu đoảng.

Thằng bé ngây-thơ nào đã biết gì về công-việc của người lớn, cãi ngay :

- Ờ, thì cậu hỏi thế, con bảo với cô thế.

Chị tôi cười tí, rồi vội-vàng bịt mồm nó :

- Ừ thôi biết rồi, nhưng thôi con ra sân chơi đi.

Có lẽ thằng bé giận về chỗ bị bịt mồm ở chỗ trước mặt mọi người, liền vùng vằng :

- Không, con không ra con cứ ở đây cơ.

Anh tôi chưa kịp nhìn nó bằng một cái nhìn nghiêm khắc để đuổi nó ra, thì nàng đã vội vã kéo lấy tay nó :

- Ừ thôi em không ra, em ở đây với tôi.

Tôi ngồi phía trước mặt, liếc nhìn nàng, thì thấy nàng đẹp lắm, đẹp như tôi chưa từng nhìn thấy một người nào đẹp như thế. Khắp mặt lại tỏa ra một thư thái, khiến cho ai lại gần cũng phải tin ngay, nể ngay. Có nhiều người đàn bà như thế. Phải chăng đó là cái duyên lòng của họ. Cạnh họ, ta bỗng có một cảm-giác êm-dịu, và rồi thì hình như ta đã được họ ban ơn cho một cái gì, ta cũng không hay. Từ giọng nói, từ một cái dơ tay, một cái nghiêng đầu đều có một nhịp nhàng nó làm nảy ra ở lòng ta một nhạc điệu, cái nhạc-điệu quý-mến và kính-nể.

Tôi xưa nay bạo với đàn bà lắm, nhưng không hiểu sao, tôi bỗng thấy dụt-dè, và rồi phải chờ chị tôi nháy mắt, tôi mới hỏi nàng một câu :

- Cô dùng một chút rượu khai-vị nhé ?

Nàng gật đầu :

- Vâng.

- Nhưng cô thích sợi rượu gì nào ?

- Ông cho rượu gì cũng được.

Chị tôi đề-nghị ngay :

- À hôm nay nực, chúng ta uống Vermouth pha Citron. Nhưng cậu cho ít Vermouth chứ chúng tôi đều là tay không rượu được đâu đấy.

Lúc vào bàn ăn, chị tôi xếp tôi ngồi cạnh nàng, rồi cười, bảo tôi :

- Cậu phải mời mọc thế nào cho cô khách của tôi ăn rõ thật nhiều, không thì tôi bắt đền cậu đấy.

Tôi thấy cần phải chêm vào một câu để phá tan sự ngưng-ngừng giữa chúng tôi :

- Đành rằng cái bọn phận em là phải mời rồi, nhưng nhờ cô ghét em, nhất định để cho chị phạt em, nhất định không ăn, thì chị nghĩ làm sao chỗ ấy.

Chị tôi cười khanh khách :

- Mặc kệ hai người không biết, tôi chỉ biết nếu cô khách của tôi không no thì cậu sẽ bị lôi thôi với tôi.

Tôi quay sang phía nàng :

45 | Kể Đến Sau Tập 1

- Thôi được, chắc cô cũng không đến nỗi độc ác với một người chỉ mong muốn cho được vừa lòng... người chị yêu quý của mình.

Tôi vừa muốn ra vặn radio, và toan hỏi nàng muốn nghe đâu, thì chị tôi đã vội gạt đi :

- Hôm nay là hôm phải để nói chuyện, chứ nghe gì cái thứ âm-âm ấy.

Tôi không còn nhớ câu này ở đâu, tôi chỉ biết đó là ngạn-ngữ pháp, và đó là lời của một người đàn-bà : «Muốn biết nhân-cách một người thì hãy mời họ ăn một bữa cơm với ta».

Tôi phải thú-thật rằng trong bữa ăn, tôi liếc trộm nàng nhiều lắm, tôi để ý đến tất cả cử chỉ của nàng, tôi đều thấy ra hết. Nàng không kiêu cách mà cũng không thô-kịch. Nàng thực, cái thực của con người đài các, mà lại đài-các cái đài các của con người thực. Nhất nhất từ lời ăn tiếng nói cho đến những cử chỉ cái gì cũng đĩnh đạc dễ dàng. Nàng hình như có cái đức tin ở mình nhiều lắm. Chính tôi đây, có thể kể là một người từng trải trong sự xã-giao thù tiệp, mà nhiều khi tôi còn bối-rối thay. Nàng thì không, lúc nào cũng bình tĩnh, bình tĩnh một cách ý nhị.

Sau bữa cơm thì thôi, tôi hoàn-toàn thuộc về nàng rồi. Cứ tưởng tượng có một người vợ vừa đẹp vừa nét-na tình tứ như thế ở suốt đời cạnh mình, tôi thấy tôi sướng rộn lên, và tôi thấy hàm ơn chị tôi một cái ơn vô hạn. Tôi lại còn cảm ơn thần số mệnh sui tôi không gặp người để cho đến ngày nay, tôi có cái diễm phúc được gặp nàng. Tôi càng sung sướng vì cái diễm-phúc ấy tự tay chị tôi ban cho tôi.

Không uống rượu nhiều mà tôi lão đảo, tôi chệnh-choáng, thế nào vương phải cái khăn bàn làm rơi luôn hai cái cốc.

Chị tôi cười :

- Cậu say rồi hay sao đấy ?

Tôi nhìn nàng, rồi tôi nói trong một hơi thở :

- Không, em không say vì rượu, nhưng em say vì... sung-sướng quá.

Chị tôi cười tùm, nắm tay nàng :

- Vợ chồng tôi mời cậu bao nhiêu lần, sao không thấy cậu sung-sướng, mà chỉ lần này mới thấy cậu sung sướng. Hay cậu lại giống như anh chàng thi sĩ nào đấy :

*Lòng không là rượu cũng dâng men*¹

Lúc ấy tôi đã yêu rồi, yêu về sắc đẹp, yêu về lời ăn tiếng nói, yêu về nét-na tình-tứ, hay yêu về gì tôi không biết, chỉ biết rằng tôi đã yêu, yêu lắm. Vì yêu cho nên tôi bạo, tôi nhìn thẳng vào tận mặt nàng như.... một tỏ tình nồng đượm, rồi tôi nói với tất cả cái điều nghĩ thiết-tha, của lòng tôi lúc bấy giờ :

- Trước kia cái thứ sung sướng anh chị ban cho em khác. Bây giờ cái thứ sung sướng mà... cô Tuyết đây ban cho em khác.

Thốt nhiên, tôi thấy mặt nàng ửng hồng rồi thì hình như nàng vật lộn mãi với một sức cản-trở gì mới nói ra được một câu :

- Em chỉ lo cái ý-niệm ấy của ông về em không được lâu-bền thôi.

Tôi sốt-sắng bảo ngay :

- Xin cô cứ tin chắc rằng nó sẽ lâu-bền. Bởi một khi cô đã tin chị tôi, thì cô cũng có thể tin được tôi.

1 Trong cuốn «Hương lòng» của Đặng-đình Hồng sắp xuất bản

Trong khi chúng tôi uống cà phê, anh tôi lấy có công việc lảng trước rồi chị tôi lảng sau. Tôi đã biết rằng chị tôi đã dự định để cho có cuộc hội-kiến này, ấy thế mà khi thấy tôi còn lơ đãng ở trong phòng với một mình nàng, tôi bỗng rối-loạn. Rồi thì người tôi cứng nhắc, rồi thì bao nhiêu mạch máu như ngừng lại khi tôi vẫn nghe thấy tiếng trái tim đập độn dàng ở trong lồng ngực. Mà nào có phải lần này là lần đầu tiên tôi một mình đứng trước người đàn bà cho cam. Lần này là lần thứ bao nhiêu chính tôi cũng đã không tính hết được rồi. Thì ra những lần trước, tôi chưa thấy nể, tôi chưa thấy kính, chưa thấy yêu người đàn bà cho nên tôi bình tĩnh được. Nàng ngồi cúi đầu co rúm trong một chiếc ghế chằng nhúc nhích. Tôi thì đứng sững trước mặt nàng như tây gỗ, tay vẫn còn cầm chiếc cùi-dĩa ngượng-ngượng vì chiếc cùi-dĩa của mình. Và cũng may mắn có chiếc cùi-dĩa chứ không thì cũng chẳng biết để tay mình vào đâu. Tình thế rồi trở nên lố-bịch, nếu trước những sự thẹn thò của nàng, tôi không sợ nhó tôi là thằng con giai.

Cái bản năng giống đực vùng dậy kéo luôn cái bản năng chiến thắng của thằng con giai vùng dậy. Tôi tiến lên ba bước, nhưng chỉ được có ba bước thôi, rồi tôi lại đứng im. Thì vừa may, nghe tiếng động nàng ngừng đầu dậy nhìn tôi. Cái nhìn ấy đem đến cho tôi can đảm : tôi

không thể lố-bịch trước một người đàn bà càng không thể lố-bịch vì là người đàn bà tôi yêu. Tôi tiến lên hai bước nữa, rồi tôi kéo một cái «pup» lại ngồi cạnh chân nàng. Nàng hơi xê chân đi một tí, chỉ một tí thôi.

Bề ngoài, tôi cố làm ra vẻ bạo dạn, nhưng bề trong tôi thấy run lăm, run trước sự trong trắng ngây-thơ và đoan trang của nàng.Ồ, nếu là người đàn bà thạo đời đã hết e-thẹn, thì tôi đã không đến nỗi thế. Cái bản-năng chinh phục của thằng đàn ông ở trong tôi đã có sức phản động để tiếp điện. Chứ ở đây, ở đây, sự bền lển của nàng đã làm cho nó phải «nổ cầu chì».

Tôi cúi đầu ngồi một khắc, rồi tôi ngừng đầu lên, rồi tôi vùng nắm lấy tay nàng. Nàng không dứt phắt ngay tay lại, nàng để tay nàng nằm trong lòng bàn tay tôi một khắc, rồi vừa từ từ rút ra, vừa bảo tôi :

- Anh muốn nói gì với em thì anh cứ nói đi, em xin nghe... với tất cả tấm lòng của một người vẫn kính trọng anh.

Cách xưng-hô thân mật ấy, và thứ nhất giọng nói êm như một điệu đàn, làm cho tôi yêu rộn lên. Tôi muốn nằm móp ngay xuống dưới chân nàng, nhưng trong khi tôi muốn như thế, tôi lại tự hỏi tôi sao trong lúc này nàng còn có thể đĩnh đạc và dành đợt được như thế? Tôi

hơi lấy làm bất-mãn, nhưng cái bất-mãn ấy chỉ thoáng qua thôi, nó lại bị cái yêu chum lấp.

Lúc ấy thì tôi hết ngượng ngùng rồi. Tôi lại kéo tay nàng, giữ chặt trong lòng bàn tay tôi :

- Nhà chúng ta đã hỏi chúng ta cho nhau, chắc em biết rồi ?

Nàng sẽ gật đầu :

- Vâng.

- Thế em vui lòng... theo sự quyết định của nhà chứ ?

- Em rất lấy làm sung sướng.

Tôi cúi xuống phớt một cái hôn nhẹ trên đầu ngón tay nàng :

- Lúc chị anh viết thư cho anh, anh vì quý chị anh mà bằng lòng, tin ở sự xét-đoán của chị anh mà bằng lòng. Bây giờ anh mới rõ lòng tin của anh không sai lầm và sự xét đoán của chị anh thật là đích đáng. Nhìn thấy em, anh như nhìn thấy cả hạnh-phúc của đời anh. Thật là trên cái tưởng-tượng của anh, trên những điều anh mong ước, anh thấy yêu em một lòng yêu mà không một người con trai nào có thể yêu.

Tôi có cái cảm-giác rằng bàn tay nàng run trong bàn tay tôi. Và tôi hình như nghe thấy một tiếng... nghẹn-ngào đang nghẹn ngào ở trong cổ nàng. Tôi cho là nàng cảm động, tôi nói, tôi nói cũng trong nghẹn ngào :

- Anh yêu lắm, anh yêu em lắm, em có... thương anh không ?

Nàng nhìn tôi rồi ngập ngừng :

- Nghỉ hè năm ngoái, em đã được nhìn thấy anh đánh quần ở cercle, cho nên khi chị Đinh ngỏ ý với em, em sung sướng mà bằng lòng. Em chỉ còn lo một điều... lúc gặp anh, em có điều gì không vừa ý anh thôi.

Tôi sốt-sắng nói ngay :

- Chẳng có điều gì không vừa ý cả. Anh thấy anh bây giờ là một người hoàn-toàn sung-sướng.

Rồi tôi thấy cần phải thành thực :

- Anh phải thú với em, bị lôi cuốn bởi cái trào-lưu mới, anh định tâm tự kén lấy một người ý hợp tâm đầu, nhưng tìm mãi mà không gặp. Thì ra bây giờ anh mới rõ, việc vợ chồng phải tự giới kén cho mình. Con người ta có phúc thì tự khắc có phận. Nhìn thấy em trong trắng như ngà, anh thấy rõ tất cả sự sai lầm của

trước kia. Người ta muốn lại với giờ sao được.

Tôi thấy môi nàng mấp-máy, tôi ngừng đầu đón những lời nói, nhưng không nàng lại không nói, mắt cứ đăm đăm nhìn ra cửa sổ. Thốt nhiên, tôi có cảm tưởng rằng lúc ấy nàng xa tôi lắm. Rồi thì ruột tôi bỗng thấy như xe lại, một chút thôi. Tôi ngả đầu lên bàn tay nàng rồi tôi nói để trách móc :

- Kìa em...

Nàng giật mình như người bị lôi ở cái mộng xa-xăm nào về. Nàng sẽ đặt tay lên tóc tôi, rồi lại rút lại :

- Chúng em là đàn bà, sự xếp đặt là ở cha mẹ. Ngày nay gặp anh, em mới lại tin rằng có ông giờ. Từ nay thì em hoàn-toàn ở trong bàn tay anh, anh thương phận nào thì em được nhờ phận ấy.

Tôi đứng dậy, nói những lời nó là tất cả sức nóng của lòng :

- Hạnh-phúc của đời anh cũng hoàn toàn ở trong bàn tay em, anh sướng hay khổ từ nay cũng tự như em đấy.

Rồi tôi cúi xuống hôn một cái hôn kính cẩn lên mái tóc nàng.

Nàng kéo tôi ngồi xuống cạnh :

- Nếu có phải thế thì xin anh tin cho rằng suốt đời em sẽ là người vợ phục tòng và ngoan ngoãn của anh. Em thì quyết chẳng để anh phải buồn bực gì về em cả.

Ba tiếng gõ cửa nhẹ nhàng. Chị tôi hớn-hở từ ngoài vào. Tôi kéo tay nàng đứng dậy, đi về phía chị tôi, rồi tôi đặt bàn tay nàng vào bàn tay chị tôi :

- Đây người em gái của chị, em mong chị cũng sẽ thương nhà em như thương em. Và em xin thành thực cảm ơn chị đã cho em một vật báu như thế này. Lúc em đến đây, em tưởng chỉ gặp một người vợ, ai ngờ lại gặp một nàng tiên.

Chị tôi hôn lên má nàng, rồi vui-vẻ :

- Tôi đã biết cô cậu là xứng đôi nhau, gặp nhau là phải yêu nhau mà. Thôi thế mai tôi đưa cậu vào trong ấy chơi để trình-diện với hai cụ-lớn, rồi ta liệu mau mau thu xếp cho chóng xong công việc.

Chị tôi lại nhìn chúng tôi một cách sung-sướng :

- Những phút trẻ trung không nên hoài phí. Mai năm giờ chiều, lúc ấy cụ-lớn chắc là tan hầu, tôi đưa cậu nó vào nhé.

Nàng vẫn còn nắm tay tôi :

- Thế mai xin mời chị soi cơm với em nhé.

- Thì hẳn là như thế, tôi mà vào mấy khi hai cụ-lớn cho về không.

Tôi cúi sát vào tai nàng, hỏi đùa :

- Thế không cho tôi ăn với à ?

Nàng giơ tay ép đầu tôi vào má nàng không giả lời.

Rồi nhìn đồng-hồ lúc ấy chỉ mười giờ mười phút :

- Em xin phép chị em về, chứ không khuya quá rồi, nhà em mong.

Chị tôi nhìn tôi :

- Vâng, cô về. Nhưng cũng phải có ai đưa về chứ ?

Tôi chưa kịp nói, thì nàng đã vội gạt đi :

- Thừa chị, em đi ô-tô nhà.

Rồi nắm chặt tay tôi :

- Thôi, em chả dám phiền anh.

Nàng đi rồi, tôi còn ngây-ngất vì sung sướng, không chịu về đi ngủ vội, tôi muốn có người để nói chuyện về nàng, tôi rủ anh chị tôi đi chơi mát bờ hồ.

Anh tôi trở đóng giấy dày cộm :

- Thôi, mình đưa cậu đi, tôi còn phải làm hết cái đóng này để mai gửi đi cho người ta. Mình với cậu độ mười hai giờ về đây thì tôi cũng đã xong.

Và vỗ lên vai tôi :

- Tôi biết cái chủ-tâm của cậu rồi, thôi đi đi. Lại hỏi dò dẫm đủ các thứ chứ gì ?

Chị tôi sẽ véo vào cánh tay anh tôi :

- Khi xưa dễ mình không thế. Bây giờ lại chế người ta.

Anh tôi cười khè khè :

- Ô, thì vì người ta thế nên người ta mới không đi, để cho hai chị em được tự do nói chuyện. Thôi không lôi thôi, đi đi, không để cậu ấy chờ nóng cả ruột kia kìa.

Anh tôi đoán đúng, ngồi cạnh chị tôi là tôi hỏi ngay về nàng, hỏi ngay về sự gặp-gỡ, hỏi ngay về gia-thế, hỏi ngay về tất cả những cái tôi muốn hỏi, có thể hỏi.

- Tôi gặp cô ấy trong một tình-cờ, nhưng một tình cờ may cho cậu. Tôi nhận thấy là con người có lòng tốt và kín-đáo, tôi đem lòng quý ngay.

- Tình cờ thế nào, chị hãy nói cho em nghe đã.

- Hôm ấy, tôi lại chơi bà Tiến-Đạt aản vàng bạc ở phố hàng trống. Chị em đương nói chuyện thì nghe ngoài cửa hàng có tiếng ồn ào, chúng tôi vội vàng chạy ra thì thấy người nhà đang túm lấy một cô tân thời bảo rằng một người bạn cùng đi với cô đã ăn-cắp một chiếc vòng ngọc rồi lẫn ra trước. Người nhà thấy mất đuổi theo chỉ túm được cô này định đưa lên bóp. Cô nàng mặt tái mét như gà cắt tiết, trông thì cũng ra giáng con người sang, ăn mặc cũng lịch-sự. Không biết từ trước cô đã nói những gì, lúc ấy thì tôi nghe thấy cô bảo người nhà :

- Không biết chị ấy có lấy của các ông hay không, nhưng nếu có phải các ông mất thật và nghi cho chị ấy, thì tôi xin đền, nhưng bây giờ tôi chưa sẵn tiền, tôi xin làm giấy rồi mai tôi sẽ đem tiền đến. Các ông đừng đưa tôi lên bóp, đến tai thầy mẹ tôi thì tôi chết.

Người nhà nhất định không nghe :

- Chiếc vòng của người ta những hơn năm chục, không biết lên bóp mà làm giấy.

Người nhà vừa toan lôi cô ta đi thì cô Tuyết tự cửa tiền vào.

- Hãy khoan các ông, tôi xem cô này thì cũng không phải là người ăn cắp. Nếu cô chót đại lấy của các ông thì cũng là trong một lúc lòng tham... không nghĩ đây thôi. Các ông làm ra thì mất cả một đời người ta, thôi có phải các cô lấy của các ông mất bao nhiêu, thì tôi xin đền dùm cho cô ấy.

Người nhà trở mắt nhìn cô Tuyết :

- Thế cô có quen với các cô này à ? Sao cô lại bằng lòng đền ?

Cô Tuyết vẫn chẳng chút bối-rối :

- Không, chẳng qua tôi là khách đi đường, thấy các ông lôi kéo cô ấy và định đi trình cò bóp, thì tôi ái-ngại cho các cô ấy về sau. Thôi, chẳng nào thì các ông cũng lấy lại của, làm hại cả một đời người ta, ích gì cho các ông.

- Ủ thế năm mươi năm đồng, cô đền đi thì tôi tha cho cô ấy.

Cô Tuyết mở ví đếm tiền rồi cô ngân ngừ :

- Đây tôi chỉ có hơn ba chục thôi, tôi để lại chiếc nhẫn này, tí nữa rồi tôi sẽ đem hai chục lại chuộc. Nhẫn kim-cương của tôi đây, giá những bốn trăm, các ông xem xem có thích không.

Trong khi người nhà xem chiếc nhẫn thì chị thấy cảm động vì cái cử chỉ của cô, vả chị xem cái người ăn-cắp cũng là con nhà tử tế, chẳng qua nhất thời lầm-lỗi, chị liền bước lại bảo người nhà :

- Thôi các ông, giả lại chiếc nhẫn cho cô.

Rồi quay sang cô Tuyết :

- Thôi xin phép cô cho tôi giúp vào cái việc công đức của cô hai chục. Đúng như lời cô nói, cô này cũng là con nhà khá. Làm ra mình bạch thì hại cả một đời người ta thực. Người ta còn lấy chồng lấy con làm sao được nữa. Thôi xin cô vui lòng cho tôi góp vào đấy một chút.

Vừa nói, chị vừa đưa chiếc nhẫn trả lại cô ấy, cô ấy ngân ngừ rồi mới cầm :

- Thế lại vì tôi mà làm thiệt cho bà.

- Ô, sao cô nói thế, cô có bụng thương người dám bỏ ra tới năm chục, tôi chỉ mới có hai mươi đồng thôi mà.

Lúc cô ăn cắp được tha, lại cảm ơn cô Tuyết và muốn hỏi thăm nhà cửa để nếu có tiền sẽ đem lại đền, thì cô Tuyết liền nắm tay ân-cần bảo :

- Thôi cô không cần phải nghĩ đến điều đó, chẳng qua chúng ta gặp nhau trong một bước hoạn nạn, chúng ta thương nhau mà thôi. Nếu có lấy của người ta thì từ nay nên cải đi, và tôi mong lần sau nếu cô có gặp ai trong bước hoạn nạn thì cô cũng nên đối với người ta như tôi đã đối với cô, thế thôi. Biết để làm gì ?

Nói xong, cô quay vào nói chuyện với chị, ấy thế rồi từ đây thành ra quen nhau, rồi đi lại, rồi thân, rồi thấy cô được cả người, được cả nét, lại có học, lại có lòng, chị muốn cho em lấy được cô ta.

Tôi nắm chặt bàn tay chị tôi :

- Chị đã cho em một bà thần đấy, chị có biết không ? Thì ra giờ đã tiền định rằng bao nhiêu vui-sướng của đời em, đều tự tay chị ban phát cả.

Mười hai giờ, tôi về tới nhà thấy đèn còn sáng, tôi biết rằng thầy mẹ tôi còn thức chờ tôi để nghe vân-mòng. Thầy mẹ tôi chỉ lo trong cuộc hôn nhân này có điều gì tôi không được vừa ý.

Lòng tôi lúc ấy đang đầy chứa yêu đương cho nên nó rộng mở cho những tình-cảm đẹp. Đã yêu, tôi cảm thấm-thía thấy tấm lòng thầy mẹ tôi thương tôi. Tôi vừa bóp còi, thì đã nghe có tiếng cửa sổ mở, tiếp liền với tiếng mẹ tôi :

- Kia đứa nào xuống mở cho cậu kia.

Tôi nhảy từ ba bậc thang một, rồi khi trông thấy mẹ tôi đón tôi ở cửa buồng ngủ, tôi ôm trầm lấy. Rồi tôi trả lời ngay cho cái chỗ thắc mắc của lòng mẹ tôi :

- Con sung-sướng lắm mợ ạ, cô ấy thực là xứng-đáng làm dâu cậu mợ.

Vừa nói tôi vừa hôn lên mặt mẹ tôi như mưa. Hôn chán rồi tôi cắn, tôi cù tôi rúc đầu vào nách.

Mẹ tôi cười khanh khách :

- Cậu ra mà xem này, nó dừng mỡ quá đi thôi.

Rồi mẹ tôi cúi xuống hít mãi tóc tôi :

61 | Kể Đến Sau Tập 1

- Sắp lấy vợ rồi, tưởng còn bé lắm đây. Cậu tôi ở phía trong đi ra :

- Ủi dà, ủi dà, mẹ con mày cứ về nhà là thế. Thế nào bằng lòng chứ ?

- Vâng, vâng, con bằng lòng, trên cả sự bằng lòng nữa. Con không ngờ số con lại may-mắn đến thế.

Thầy tôi vốn người nghiêm-nghị, ít có những phát-biểu yêu-đương, ấy thế mà lúc ấy thầy tôi cũng nắm chặt lấy tay :

- Thế thì thầy mừng cho con. Mẹ con là lo lắm, chỉ lo con có điều gì bất như-ý nhưng vì chiều cậu mẹ và nể chị mà bằng lòng.

Rồi thầy tôi nói bằng tiếng pháp ;

- Nếu con không phát-biểu sự bằng lòng của con một cách dộn-dàng và sốt-sắng như thế, con đã làm cho mẹ con lo-sợ áy-náy rồi đấy. Con nên nhớ nội nhà ai cũng áy-náy về hạnh-phúc của con.

Mẹ tôi đỡ cái mũ ở tay tôi :

- Hai bố con nói xấu gì người ta đấy ?

Tôi lại ôm trầm lấy mẹ tôi :

- Thế bây giờ thấy con sung-sướng thế này, mẹ đã sung-sướng chưa, mẹ đã yên lòng chưa ?

- Rồi, rồi. Nhưng con đi uống sâm đi rồi đi ngủ, mẹ đã pha chờ con kia kìa.

Tôi cười vang nhà rồi vỗ vỗ vào lòng ngực nở nang của tôi :

- Con như hộ-pháp thế này, hà có phải uống sâm. Con uống những chất quá bổ như thế có lẽ chỉ sinh ốm ra mà thôi. Con chỉ uống một lần này thôi đấy nhé.

Thầy tôi cũng nói tiếp :

- Cậu cũng đã bảo với mẹ con, nhưng mẹ con cứ bảo con dậy học thì nó tốn sức, nhưng đây sâm Hoa-kỳ mát không hề gì.

Tôi uống cạn chén sâm, rồi tôi bảo mẹ tôi :

- Từ giờ mẹ đừng lo gì cho con, con khỏe lắm, con đánh quần trong năm «sét» liền mà còn chẳng mệt nữa là. Mẹ cứ tưởng con bé-tí và tựa như người giấy hay sao ?

63 | Kể Đến Sau Tập 1

Rồi tôi nắm hai cánh tay mẹ tôi, tôi lắc mạnh :

- Con có bé, chỉ là bé trước con mắt mẹ, chứ ra ngoài thì con là đại lực sĩ đấy.

Thầy tôi biết rằng chúng tôi muốn nói với nhau nhiều chuyện, liền ra giường nằm xem sách. Mẹ tôi kéo tôi ngồi xuống cạnh :

- Thế nào, người thế nào ?

- Con đã bảo mẹ là một nàng tiên mà

- Ừ, mẹ trông nó cũng đẹp lắm đấy, nhưng còn cái nét ?

- Rồi nó cũng có thể bắt trước được mẹ.

- Thế rất hợp với con phải không ?

- Hợp lắm, hợp lắm, hợp không thể tả, hợp như cậu với mẹ ấy.

Mẹ tôi suyt-soa :

- Bây giờ mẹ mới yên lòng đấy. Nhỡ có thế nào để con mẹ khổ-sở, thì mẹ không sống được. Mẹ rất muốn để con kén nhưng con kén mãi mà không được. Bây giờ, mẹ kén cho con, nhỡ một cái có điều gì bất như ý,

con có thể trách mẹ.

Tôi gục đầu vào lòng mẹ tôi :

- Bao nhiêu điều mẹ ban cho con đều là những ân-tử, đời nào con lại dám như thế. Dù thế nào thì cũng là vì mẹ thương con mà ban cho con.

Mẹ tôi sẽ vuốt tóc tôi :

- Đành hiểu thế rồi. Con quý mẹ thì dù thế nào con cũng không nói ra, nhưng nếu con không vừa ý, con đau đớn ngấm ngấm, thì càng khổ sở cho mẹ.

Tôi sốt-sắng nói ngay :

- Đối với người này không đời nào xảy ra những việc như thế.

- Ủ, mẹ cũng thấy thế nên mẹ đánh bạo, mẹ đã bàn soạn với chị con mãi. Mẹ cứ lo ngay ngáy. Cả bà cũng lo nữa đấy, bà vừa mới đi ngủ xong đấy, bà chỉ thấp thỏm nhớ con không bằng lòng điều gì, nhưng đã chót đánh tiếng rồi, con không muốn cho cậu mẹ thất-ước với người ta. Bây giờ thì bà ngủ rồi, sáng mai sớm con phải nói cho bà biết nhé. Bà thương con lắm đấy. Bà cổ là như thế, mà khi mẹ thừa việc này với bà, bà cũng ngần ngại :

- Sao không để nó kén lấy, nhờ một cái nó khổ có phải nó trách mình không ?

Thầy tôi đặt sách quay lại phía chúng tôi :

- Nó trách thì đánh vào cổ nó chứ lý. Có mợ cứ chiều nó, ai đời con giai hai mươi tám tuổi mới lấy vợ mà mẹ và bà cứ phải lo ngay-ngắc. Trước kia, tôi hai mươi tuổi đã lập gia đình rồi thì sao. Vẫn thấy hạnh-phúc như thường.

Tôi cười, rồi tôi tưởng tượng đến cảnh âm cúng của thầy mẹ tôi ngoại hai mươi năm trước đây :

- Hồi thầy hai mươi, thầy để chị con phải không ?

- Ừ, hai mươi hai thì đẻ con. Mợ con một nách hai con mà còn bé loắt-choắt. Hồi đó thầy tưởng tượng như thầy có ba đứa con mà mợ con là một.

Tôi cười rữ-rựi trong khi mợ tôi cầm bao diêm ném lại phía thầy tôi :

- Chỉ khinh người, mình hồi đó thì nhớn với ai, chỉ hơn người ta có độ hai tuổi.

Tôi trở về buồng vừa cởi áo, vừa hồi-tưởng lại những cảnh đã qua, tôi thấy tôi là người may-mắn nhất ở trần thế. Lúc ấy thì lòng tôi không còn lo lắng gì nữa. Tôi

nhủ tôi chỉ nên tìm hết cách duy-trì lấy hạnh phúc của mình, để cho bao nhiêu người thân-yêu tôi được yên vui mà sống với hạnh-phúc của tôi. Rồi thì nhìn qua cửa sổ thấy vòm trời lấp lánh những sao, tôi thì hăm với một cái bóng :

- Chúng mình phải... cố mà yêu đương lấy nhau. Bao nhiêu sự an-toàn của bao nhiêu người can hệ ở sự buồn vui của đời chúng mình đấy.

Tôi vừa ngã lưng xuống giường một cách khoan-khoái, băng-khuâng như đang sống một giấc mộng vàng chiến-miên, thì tiếng gõ cửa làm cho tôi giật mình, rồi tới khi nhìn thấy cái nét mặt hốc hác già khom của con u-già, không hiểu sao tôi có cái cảm tưởng như là một điềm chẳng lành.

Nhưng đang lúc tâm-hồn tôi như thế, cái cảm tưởng ấy chỉ phớt qua, rồi tôi lại không để ý đến ngay :

- Cái gì thế u già ?
- Thưa cậu, cổ dưới nhà thấy cậu về cho gọi cậu.
- Thế cổ chưa ngủ cơ à ?
- Thưa cậu chưa ạ, cổ bảo cổ chờ cậu để hỏi gì cậu ấy.

Thì ra bà tôi cũng bận khoăn vì cuộc nhân duyên của tôi. Sao nhiều người nhân-duyên thiết tha đến tôi như thế ?

Lúc ấy, tôi vụt linh cảm thấy rằng cái phận-sự làm người của tôi nặng-nề lắm bao nhiêu người thương tôi, tôi phải ăn ở thế nào để đền bù lại.

Thấy tôi thì bà tôi cũng như mẹ tôi hỏi ngay :

- Thế nào cháu.

Tôi ngồi xuống cạnh :

- Thưa bà, cháu bằng lòng ạ.

Bà tôi sóc đôi gọng kính, rồi phều-phào gặng hỏi lại :

- Cháu bằng lòng thế nào mới được chứ ? Cháu nề cậu mợ cháu mà bằng lòng hay thế nào ? Bà tuy già nhưng còn khỏe lắm, nhờ giờ còn sống được dăm ba năm nữa, nếu quả như có điều gì cháu không bằng lòng thì để dần dần xem đám khác chứ cậu cháu lo bà...

Tôi cảm động ngắt lời bà tôi :

- Thưa bà, cháu sung-sướng mà bằng lòng, cháu có kén nữa cũng không kén được đâu hơn. Cô ấy vừa đẹp, vừa nét na, vừa đức hạnh.

Trên nét mặt dần deo của bà tôi, bùng hào quang :

- Ủ thế thì bà mừng quá. Mẹ cháu với bà cứ lo ngay ngáy ấy. Cậu cháu thì muốn cho bà có chút đích-tôn bề trước khi chết. Đòi bà thật là hoàn toàn sung-sướng chỉ còn thiếu có tí chút ấy nữa thôi. Bây giờ có thể nào thì bà cũng đành lòng nhắm mắt rồi.

Rồi bà tôi đắm đắm vào đời :

- Độ này bà thấy yếu lắm. Nhờ sâm nhung giữ lại, chứ thật như ngọn đèn trước gió, chẳng biết tắt lúc nào.

Thì ra bà tôi vì lo cho hạnh-phúc của tôi, vừa nói dối tôi. Tôi ôm choàng lấy bà tôi oà khóc :

- Sao bà thương cháu thế hở bà ? Bà còn sống lâu, bà chờ bao giờ cháu đẻ ba con bà hẵng chết bà ạ.

Phần Thứ Hai

Ngày hôm nay, bận-rộn thật, vất vả là khác nữa, nhưng tôi chịu những phiền rộn, vất-vả ấy một cách kiên nhẫn và có thể gọi là khoái trá, vì tôi biết rằng một phần thưởng vô cùng quý giá sẽ chờ tôi sau những sự phiền rộn vất vả ấy.

Quả tôi là một khách bộ hành, chẳng thèm để ý đến mưa phùn gió lạnh, đến con đường gồ ghề đầy đá chỏm, đến cả sự mệt-mỏi đói khát của chính thân mình, bởi đầu đường chờ họ là cả một gia đình ấm cúng, ríu-ra ríu-rít những tiếng hân hoan, phơi phới những bộ mặt hớn hở sẽ nói với họ bao nhiêu điều êm dịu và nồng mặn.

Cả ngày hôm nay, tôi thật là một người say, say mê man hạnh-phúc. Tôi chung sống với loài người, làm những việc của loài người, mà tưởng như mình đang bơi-lội trong một thế-giới tinh-khí, sức nức những mùi hương diễm ảo, đê-mê, ngây ngất những men tiên.

Ba giờ thì đón dâu về tới nhà. Tôi với tân nhân bao nhiêu lần ở cạnh nhau, nhưng vì chung quanh đầy những người đang chăm chú nhìn chúng tôi nhìn từng giáng-điệu, từng hành vi nên chúng tôi chẳng nói được

với nhau một câu. Mà chúng tôi cũng chẳng muốn nói, chẳng thấy cần phải nói, chúng tôi dón im để chờ cái phút có thể nói thật nhiều, nói một lần là đủ tất cả. Chỉ thỉnh thoảng, chúng tôi ném cho nhau những cái nhìn, nó tả, ô ! không biết nó tả những cái gì, chỉ biết nó tả thực hết những điều tràn ngập ở trong lòng chúng tôi. Và chúng tôi thấy sướng rộn lên. Và chúng tôi lấy làm quá đủ.

Nếu sự sống có thể chỉ thu hẹp trong những cái nhìn như thế, và không phải làm những cái khác, thì sự sống thật là giản dị và người ta thật là dễ dàng sung sướng. Tôi sung sướng làm tất cả những việc mà những ông đầu bạc và những bà bệ vệ bảo tôi làm. Tôi ngoan ngoãn làm, tôi làm một cách cực kỳ chu-đáo, mà thật ra tôi chẳng biết tôi làm những gì. Tôi chỉ biết, chỉ nhớ luôn rằng một thiên đường hạnh phúc đang chờ tôi, và một nàng tiên cũng đang ao ước như tôi, ao ước cái phút mà những ông già đầu bạc và những bà bệ vệ không còn công-việc gì để làm, mà chúng tôi thì sẽ có... nhiều công-việc lắm. Cứ nghĩ đến những công việc ấy, là tôi như bị một bàn tay bóp lấy cổ, nhưng bóp một cách kỳ thú lắm, làm cho tôi trong khi tắc thở, thấy tất cả cái ơn huệ nó ban cho mình.

Tôi nghe người ta nói luôn, chính tôi cũng nói luôn đến hai chữ «hạnh-phúc» nhưng bây giờ tôi mới hiểu nó là cái gì. Phải chăng là một sự thèm-khát ghê gớm nó đã giết chết được ở trong ta cái ý-niệm thèm-khát, hay là một điều ao-ước đã thực hiện một cách hoàn toàn đến làm cho ta quên cả hưởng cái thực hiện đang thực hiện.

Thật ra thì trong người tôi lúc ấy, cái gì cũng mơ hồ, mơ-hồ đến cả cái hạnh-phúc tôi đang sống. Tôi cũng chẳng biết tôi đã nghĩ những gì, cảm những gì, tôi chỉ mang-máng rằng tôi đã sống trong chớp nhoáng một cái gì dài dằng dặc, để hiểu hết nghĩa vô-cùng của một cái gì hữu hạn.

Và thời-gian đang lặng giót vào trong tôi một giòng chảy dồn-dập, nó dồn dập vào qua trong tan vỡ của một cái gì đang xây, trong xây dựng của một cái gì đang vỡ. Rồi thì cả bản thể tôi, chỉ còn là một giao động của một lặng lẽ ồn ào, để rồi lại rơi vào trong ồn ào của lặng-lẽ. Lúc ấy, tôi chỉ thấy mê mê một khoái-cảm, và dộn dàng một hứng-khởi nó căng cho đến tận độ cái giây thần-kinh, khiến chỉ một hơi thổi nhẹ của sự sống thổi vào, là rung lên cả một nhạc điệu tân-kỳ, nó luôn luôn biến màu và biến tính, để phù-hợp với những kích động của tâm hồn. Lúc ấy, tôi là một người sung-sướng, sung-

sướng vì đã sống đến triệt để sự sống của mình.

Thịt tôi nở ra, ngực tôi nở ra, tim tôi nở ra, hồn tôi nở ra, cả bản-thể tôi nở ra.

Tôi là một người sung-sướng đã hiểu triệt-để chữ «hạnh-phúc».

Đến năm giờ chiều, lúc quan khách vắng rồi, tôi mới lén vào buồng tân nhân, gian buồng mà tôi đã trang điểm với tất cả nỗi khắc khoải của tình yêu. Tôi lo sợ sẽ không được vừa lòng, tôi sung-sướng nghĩ đến điều vừa ý.

Tân nhân đang ngồi trên chiếc ghế nhung, - chiếc ghế nhung tôi kê cạnh bàn trang-điểm để những khi tân nhân trang-điểm thì tôi ngồi ngắm nàng - thấy tôi vào sẽ ngừng đầu lên, rồi lại cúi đầu xuống, tay mân mê tà áo. Tôi quỳ ngay xuống nắm cái bàn tay ấy đưa lên miệng hôn, rồi tôi hỏi, hỏi cái câu hỏi lo-sợ của lòng :

- Em có mệt không ?

- Thưa anh không ạ.

Tôi đã biết thế nào tân nhân cũng giả lời như thế, mà tôi vẫn sung sướng vì câu giả nhời ấy. Lúc ấy tôi cần gì đến những chữ, tôi cần gì đến nghĩa của những chữ ấy,

tôi chỉ cần nghe cái tiếng nói, cái giọng nói. Nàng nói là một điều hạnh phúc cho tôi rồi. Vì thế, tôi lại hỏi, hỏi để được nghe nàng nói nữa. Thế thôi, chứ tôi có cần gì những điều nên hỏi :

- Em có đói không ? lúc nào đói thì bảo anh nhé.

Tân nhân ngược mắt lên nhìn tôi bằng một cái nhìn đầy e-thẹn, cái thứ e thẹn của tình yêu nó cho quyền được thẹn, thẹn để sung-sướng rằng mình đã được yêu :

- Thưa anh, em không đói ạ.

Tôi đứng dựa vào chiếc ghế, để ngực sát vào đầu nàng :

- Từ sáng đến giờ, anh chỉ uống độ một cốc sữa, mà cũng chẳng thấy đói một tí nào, mà cũng chẳng thấy cần ăn. Chúng ta giống nhau.

Tân nhân cúi đầu cho trán đụng vào đùi tôi, lặng thinh. Để cho tôi tha hồ ngắm cái gáy đồng trinh trắng ngần có chạy rất mỹ-thuật một đường chân tóc đen nháy, tôi muốn đặt một cái hôn vào đấy, tôi muốn cắn cái gáy đồng trinh trắng ngần ấy, nhưng tôi không dám. Tôi chỉ sẽ đặt lên đấy một ngón tay, rồi ngón tay ấy sẽ vờn những chân tóc.

- Những ngày cảm-động như ngày hôm nay, ăn cơm thì khó tiêu. Tôi đã bảo nấu một nồi súp. Bấy giờ chúng ta ăn với nhau nhé. Bữa chiều hôm nay, chúng ta không phải xuống ruộng ăn. Cậu mợ sợ em thẹn.

Tân-nhân dơ tay nắm lấy vạt áo tôi mân-mê không nói. Sự im lặng của tân-nhân đối với tôi cũng lại là một hạnh phúc. Tôi mê-mê với sự im lặng ấy, rồi tôi lại hỏi :

- Gian ruộng anh trang hoàng thế này có vừa ý em không ?

Tân nhân không nhìn gian ruộng, mà chỉ nhìn mắt tôi :

- Thừa anh, đẹp lắm ạ.

Tôi đặt bàn tay lên má nàng :

- Em đã nhìn đâu mà biết đẹp. Chỉ... gì người ta.

Tân-nhân lại thẹn, lại dấu mặt vào áo tôi :

- Có, em có nhìn rồi.

- Thế người ta kẻ hoa gì màu gì nào ?

Tân-nhân không giả nhời được, vì thật ra từ lúc bước chân vào đây vì cảm động nàng có nhìn nhận thấy gì

đâu. Tôi lùa tay xuống cổ nâng cằm nàng lên :

- Em trông những hoa hồng trắng, em trông màu lơ xanh kia. Hoa hồng trắng là biểu-hiệu trinh-bạch của đời em, cái màu xanh kia là hy-vọng của đời chúng ta.

Có lẽ vì cảm động quá, cảm động vì cái ý định yêu đương của tôi trong khi trang điểm gian phòng, tân nhân bỗng chớp chớp mắt. Rồi tôi có cái cảm-tưởng như nàng run lên. Tôi bồi hồi sung-sướng, tôi ngồi ngay xuống cạnh nàng, nắm chặt cánh tay nàng rồi tôi đặt môi tôi vào cái cổ đồng trinh trắng ngần mà tôi biết rằng đang run :

- Chúng ta sẽ yêu nhau suốt đời, nghe không em. Biết bao nhiêu người thắc mắc về hạnh-phúc của chúng ta đấy. Nội nhà này ai cũng yêu em cả đấy, ai cũng yêu em, bởi vì anh yêu em. Bà, cậu, mợ, chị, tất cả ai cũng chỉ cầu mong cho chúng ta được sung-sướng thôi.

Rồi thì tôi hỏi tân nhân cái câu hỏi muôn thừa của yêu đương :

- Em có yêu anh không ?

Tân-nhân không giả lời. Tôi cho là nàng thẹn, tôi lại hỏi, tôi hỏi cho kỳ được :

- Em có yêu anh không ?

Tân nhân như muốn oà khóc, tôi sung sướng như điên, tôi giả lời hộ nàng :

- Em yêu anh lắm có phải không ?

Tân nhân úp mặt vào ngực tôi, vẫn lặng im. Tôi đặt môi tôi trên mái tóc của nàng, mê mê bởi mùi hương pha da pha thịt, rồi tôi nói như trong cơn mê sảng :

- Anh không ngờ anh lại gặp em, anh không ngờ giờ lại ban cho anh cái hạnh phúc ngày nay, chúng ta sẽ yêu nhau mãi mãi, vui sống với nhau mãi mãi.

Rồi tôi hôn, hôn như mưa lên cổ, lên tai, lên vai, lên áo lên tóc, lên má nàng. Và tôi cầu khẩn :

- Em, em quay mặt lại đây với anh, quay, quay lại đi, để cho anh được nhìn cái nét mặt thần tiên của em.

Nàng còn thẹn, chưa quay lại thì tôi đã ôm ghì lấy nàng, xoay đầu nàng lại, một cái hôn lên môi nàng :

- Em, em là giới của anh, em là nàng tiên của anh. Anh xin thề sẽ không làm một điều gì để cho em phải buồn vì anh, em hiểu chưa, em nghe chưa ? Thôi bây giờ anh phải xuống nhà, vì còn nhiều khách-khứa, bây giờ anh mới có thể lên được, chúng ta ăn với nhau, nghe

không.

Tôi xuống đến chân cầu thang thì gặp chị tôi đang muốn sắp sửa đi lên. Đang say hạnh phúc, tôi ôm lấy chị tôi :

- Chị đã ban cho em một hạnh-phúc to lớn không bao giờ em quên.

Chị tôi hôn vào mắt tôi, rồi tát tát yêu vào má tôi như hồi tôi còn nhỏ :

- Em sung-sướng thật ư ?

Tôi ngây dại chưa kịp giả nhời, thì chị tôi đã giả nhời hộ tôi :

- Phải, có một người vợ trong-trắng như thế, đức hạnh thế, thùy-my như thế, nét-na như thế, lòng dạ như thế, em sung-sướng là phải, và em nên nhớ cả nhà thấy chúng em sung-sướng, đều sung sướng cả.

Chị tôi lại đặt tay lên tóc tôi, rồi vít đầu tôi vào ngực :

- Không, em của chị thật xứng-đáng với hạnh-phúc, em của chị xứng-đáng được sung sướng, sung-sướng là phải.

Tôi cảm động khóc lên rung-rúc. Chị tôi rút mùi-soa chấm nước mắt cho tôi :

- Chị bây giờ mới thật yên lòng về em đấy. Và cậu mợ cũng mới hết lo đấy. Cậu mợ lúc nãy nói chuyện với chị cứ mừng mãi, cậu mợ bây giờ như trẻ lại. Bà thì cũng cứ tới tấp. À chị đã bảo nó pha cho em cốc sữa chocola, xuống uống đi, chứ không từ sáng đến giờ...

- Em chẳng thấy đói tí nào.

Chị tôi tùm tùm cười :

- Ấy hôm cưới chị cũng thế đấy, chẳng thấy đói một tí nào. Nhưng cũng phải ăn cái gì chứ.

- Bây giờ em ăn với nhà em. À chị nói mấy cậu mợ...

- Đừng buộc vợ chồng em phải xuống buồng ăn chứ gì. Chị đã thưa với cậu mợ rồi, cậu mợ bằng lòng. Em muốn làm gì thì tùy ý. Nội nhà này không ai cầu mong gì hơn là hạnh phúc của chúng em.

Tân-nhân lúc này đã thay áo, đã không mặc bộ áo cưới lộng-lẫy nhưng bức sột nứa. Nàng mặc một cái áo màu hồng mỏng, tuy không rực-rỡ, nhưng thân mật. Tôi lên thì thấy thằng bép đang bày các món ăn trên chiếc bàn nhỏ, và nàng thì đang sửa lại lọ hoa.

Những nét thần-tiên in hình lên nền tường xanh, khuôn mặt lồ-lộ của nàng trong gian buồng huy hoàng ấy làm cho tôi phảng-phất như mình sắp bước chân vào động thiên thai. Tôi đứng dừng ở cửa một khắc, nhìn những ngón tay ngọc vờn trên những bông hồng trắng, rồi tôi thu hết cả hình ảnh của nàng, của gian buồng lúc bấy giờ vào trong thần trí. Chà, cái hình ảnh mới linh-hoat, mới tình-tứ làm sao ! Tôi ngập-ngừng chưa muốn bước chân vào thì nàng đã nhìn thấy tôi. Rồi thì mặt nàng ửng đỏ, rồi thì tay nàng dúi lại.

Tôi vội vàng bước rảo vào. Lần này thì nàng không thẹn-thò như trước nữa. Nàng giơ tay nắm tay tôi, rồi nép đầu vào ngực tôi :

- Khách dưới nhà còn đông không, hờ anh ?

- Còn vài người trong phòng thôi nhưng có khách, anh cũng không cần phải xuống nữa. Cậu mợ bảo thế, cậu mợ không muốn cho anh phải phiền-rộn nữa, cậu mợ muốn cho anh ở luôn trên này với em. Nhưng cậu

mợ thương chúng ta thì chúng ta cũng phải biết thể lòng cho cậu mợ, chúng ta xuống một tí. Lúc này chắc là cậu mợ có một mình trong buồng ăn. Chúng ta xuống mời cậu mợ một tiếng. Em nên biết cậu mợ thương em như con gái cậu mợ, cậu mợ coi em như chị Đinh.

Chúng tôi vừa bước chân vào cửa phòng ăn thì thằng Minh, con Lý trông thấy đã reo ầm lên :

- À cô dâu chú rể kia rồi !

Anh tôi phát ngay vào đít chúng nó :

- Láo nào. Không được thế !

Thầy tôi thì vội-vàng đứng giậy đi về phía chúng tôi, nắm tay nàng giắt lại trước mặt mẹ tôi :

- Con nên nhớ bây giờ con là con gái của cậu mợ, con muốn gì cậu mợ cũng sẽ chiều con như đã chiều chị con. Con ngồi đi, con cứ ngồi đi, cậu mợ cho phép con rồi.

Nàng đón-dén ngồi xuống ghế :

- Cậu mợ thương con như thế lại càng khiến cho con phải nghĩ đến cái bổn phận dâu con của con.

Thầy tôi sốt sắng bảo ngay :

- Không, cậu mợ không muốn coi con là con dâu mà chỉ coi con là con gái.

Rồi chỏ tôi :

- Như thế thì rồi nhờ nó có... rắc rối gì với con, cậu mợ mới bênh con được.

Mẹ tôi kéo tay nàng đặt vào lòng mình :

- Cậu con nói thật đấy. Bây giờ con là con gái của cậu mợ. Nó có bắt nạt con điều gì, con cứ mách mợ. Mợ trị nó cho con.

Tôi cười, rồi tôi ngả mình vào vai mẹ tôi :

- Thế thưa mợ, nhờ... ai làm gì con thì con mách ai ?

Mẹ tôi tủm-tủm cười :

- Mày mách thiên-lôi.

Quay lại vợ tôi :

- Con nên yên trí nội nhà này, ai cũng thương con. Cậu mợ chỉ có một mình nó thôi, vợ chồng liệu bảo nhau, cậu mợ chẳng biết đẩy vào đâu. Miễn là các con thương yêu nhau, sung sướng, ấy thế là cậu mợ sung-

sống rồi. Anh chị con thì con đã biết.

- Vâng, con biết anh chị con thương con lắm, anh chị con có thương con thì con mới được cái sung sướng về làm tôi con thầy mẹ. Từ nay, con có điều gì lầm-lỗi, cậu mợ giẫy bảo con, con xin vâng theo lời mà sửa lại ngay.

Thầy tôi sua-sua tay :

- Con sẽ chẳng có điều gì lầm lỗi cả. Và ví dù có thì cậu mợ cũng vì thương yêu con mà chẳng nhìn thấy gì đâu. Miễn là chúng con sung sướng thì điều gì cậu mợ cũng bằng lòng được cả.

- Thôi, hai vợ chồng lên ăn cơm đi. Cái điều mà cậu mợ mong muốn nhất là nội nhà này không ai được làm phiền-rộn chúng con, để chúng con được tự do sống cuộc đời hạnh phúc của chúng con, thế thôi.

Trước khi đi, nàng nắm tay chị tôi :

- Thật nhờ chị mà em có được cái diễm-phúc ngày nay. Dù thế nào thì-muôn đời em cũng không dám quên cái ơn giời bể của chị.

- Ô, em đừng nói thế, bây giờ chị em mình cứ thật-thà. Em chẳng ơn gì chị cả, chính em đã đem hạnh-phúc đến-đây. Thôi cứ yêu nhau và sung sướng đi, giời bây

giờ nóng bức, ở đây hè oi-ả. Chị đã bảo sửa soạn nhà cửa ở Tam-Đảo cho chúng em rồi đấy. Hay chúng em muốn ra bể thì tùy ý. Cậu mợ chị cũng như vợ chồng chị, không cầu mong gì hơn là hạnh-phúc của chúng em.

* * *

Tôi múc súp vào đĩa :

- Em ăn nữa đi chứ.

- Thưa anh, em đủ rồi.

- Không, chưa đủ, vài thìa nữa thôi, anh đã chót múc rồi.

- Thưa anh, em no quá.

Tôi sát sát cánh tay vào cánh tay nàng nói như say :

- Không, người ta không bao giờ no quá và đói quá trong khi yêu nhau.

- Thưa anh, thế em ăn lần này nữa thôi nhé. Và anh đừng có bắt em uống rượu, em không uống được rượu đâu.

Tôi quàng tay ra sau lưng nàng :

- Không, em phải uống thêm một chút nữa. Rượu sâm-banh say êm, không sao đâu.

Vừa nói, tôi vừa đẩy cốc lại gần mời nàng. Nàng đỡ lấy, rồi đặt xuống ;

- Lạ anh, em không uống được nhiều rượu đâu. Em là em của anh, anh bảo điều gì, em cũng xin vâng, nhưng xin anh tha cho em, em sợ say lắm.

Tôi bồi-hồi cảm-động :

- Ô ! em không uống được rượu thì thôi, việc gì phải nói những lời như thế. Anh muốn rằng anh phải làm theo ý thích của em, chứ anh không muốn em phải làm theo ý thích của anh. Thôi em không uống thì thôi. Anh cũng thôi.

Nàng nhìn cốc rượu mà chúng tôi vẫn uống chung ngay từ lúc nãy :

- Thế anh bỏ dở thế này ư ? Thôi anh một nửa, em một nửa.

Tôi sung-sướng nâng cốc rượu lại kề môi nàng, tôi sung-sướng nhìn làn môi san-hô cử động trong làn rượu mùi vàng trong. Tôi sung sướng nhìn làn má hây hây của nàng đỏ lên vì rượu, tôi sung-sướng nhìn cái ức

đồng-trình pháp-phòng vì cảm động. Tôi sung-sướng vì tôi được yêu và đang yêu.

Nàng chớp mắt chớp rồi cầm đặt trả vào môi tôi. Tôi đỡ lấy cốc rượu, tôi nhìn nàng. Rồi tôi uống cạn. Nàng ngồi sát lại tôi :

- Em trông anh bây giờ lại giống hồi nào anh tranh giải quán quân ở sân quần. Mặt anh cũng đỏ như thế.

- Thế hồi ấy em đã yêu anh chưa ?

Nàng vội vàng dấu mặt vào cánh tay tôi :

- Ô ! ai đã yêu thế ? Ai lại đi yêu một người mà mình chưa từng quen biết.

Tôi giơ tay đỡ cầm nàng, muốn bắt nàng phải nhìn tôi, nhưng nàng sẽ lấy tay gạt tay tôi ra để cô giấu mặt đi. Rồi đến khi tôi bắt được nàng ngừng đầu lên thì không hiểu sao cái vui tươi đang tung-bùng ở trên mặt nàng, bỗng hình như thấy vụt bị che phủ bởi một cái gì. Cái gì ấy là cái gì, tôi cũng không biết, nhưng tôi thấy kệnh ở trong lòng thì tôi biết là nó có mà thôi.

Tôi tưởng trong lúc say mê, tôi đã có những cử chỉ quá mạnh và quá suồng-sã, tôi vội-vàng xin lỗi :

- Em làm sao thế ? Anh đã ầy mạnh làm đau em phải không ? Anh khỏe, tay anh sẽ đụng vào ai cũng đã đau rồi.

Nàng soa cằm :

- Thừa anh, không ạ. Anh cứ hỏi thế làm cho em thẹn

Tôi lại lao theo đà hạnh phúc :

- Ô, vợ chồng rồi, việc gì mà thẹn. Giá hồi ấy mà anh trông thấy mình thì chắc chắn là anh sẽ yêu ngay. Như thế có phải chúng mình đã không bỏ lỡ mất mấy năm hạnh phúc không ?

Tôi lại hình như thấy màu hồng vụt biến khỏi mặt nàng, và ở con mắt nàng, một cái gì băng-khuâng lại vừa mới reo vào.

Tôi cho là nàng băng-khuâng nhớ tiếc những cái năm hạnh phúc mà đáng nhẽ chúng tôi được hưởng sớm hơn một chút :

- Hồi ấy em bao nhiêu tuổi nhỉ ?

Nàng ngập ngừng một khắc :

- Thừa anh, em mười tám.

- Thế có phải chúng mình đã bỏ lỡ mất hai năm hạnh phúc rồi không ? Có phải em cũng thấy tiếc-tiếc như anh không ?

Nàng như ghen ngào, và tôi trông thấy rõ ràng thấy cái ức đồng-trình thôn thức dưới làn lụa mỏng :

- Thừa anh vâng. Nhưng hồi ấy chúng mình đã biết nhau đâu, thì làm sao mà... mà gần nhau để hưởng được.

Tôi nói «vãng mạng» như kẻ đã chắc chắn rằng mình ngồi bằng đế vương lên hạnh-phúc :

- Hồi đó, giá anh trông thấy em thì thế nào anh cũng theo em mà chim em cho kỳ được đấy.

Lần này thì tôi trông thấy rõ-ràng mặt nàng tái đi. Tôi cho ngay là vì nàng giận tôi đã vô lễ, tôi vội-vàng xin lỗi :

- Thôi, anh van em đừng để ý, anh xin lỗi, anh mê rồi, say rồi.

Nàng vội vàng ôm lấy tôi :

- Ô hay, kìa anh, em là phận bề dưới, sao anh lại phải xin lỗi, anh muốn gì tùy anh. Bao giờ em cũng chỉ nghĩ em là vợ luôn luôn phải kính-trọng anh mà thôi. Em tuy có học mới, nhưng tư tưởng cổ. Chồng là giời. Anh là

ông giờ ban phát sung sướng hay đau khổ cho em.

Rồi nàng cười, không hiểu sao tôi cảm ngay thấy là nàng cười gượng. Tôi cho là vì nàng vốn người hiểu sâu-sa bốn phận nên nói thế, chứ trong lòng, nàng rất không bằng lòng về sự sỗ sàng của tôi, tôi vội-vàng nắm tay nàng đặt lên ngực :

- Không, em trọng anh, thì anh cũng phải biết nể em, chứ có thể nào vì thấy em kính-trọng, mà anh lại lạm-quyền được. Thôi anh xin lỗi em.

- Ô, ồ, anh kiêu-cách quá, thế là anh yêu em ít rồi. Anh nên nhớ dù anh nói gì, làm gì, em cũng vẫn hiểu rằng anh là một người có nhân cách vì yêu thương em mà nói đùa nói bỡn như thế. Vợ chồng là cốt ở chỗ hiểu nhau, hạnh-phúc bền ở chỗ hiểu nhau, chứ đâu ở chỗ để ý về những lời ăn tiếng nói trong một lúc bông-bột hay say-sưa.

Rồi muốn cho tôi đừng vẩn-vương về chỗ tôi đã sỗ sàng :

- Giá hồi ấy, anh theo chim em thì chắc chắn là chúng ta sẽ không lấy nhau.

Tôi nhìn nàng bằng một cái nhìn dò hỏi :

- Tại sao ?

Nàng chúm-chím :

- Tại em... sẽ không yêu anh, chứ còn tại làm sao nữa.

Tôi lại hỏi :

- Tại sao không yêu ?

- Vì em không thích những người theo em, vì như thế, nó không đẹp.

- Nhưng anh theo em để tỏ tình với em một cách rất kính-cân cơ mà ?

- Rất kính cân cũng thể. Trong em có một người đàn-bà cổ, không chịu được những sự như thế.

- Thật không ?

Nàng nghiêm-sắc mặt :

- Bao giờ em dám nói dối anh.

Tôi bồi-hồi như người chết hụt, tôi ôm chầm lấy nàng:

- Ô, thế thì giờ thương anh thật, thế thì số anh sướng thật, anh ở dưới một ngôi sao sáng thật. Xưa nay, anh vẫn thờ cái chủ-nghĩa tự do kết-hôn. Ô, thế thì anh chết

hụt thật ! cái số chúng ta giờ bắt phải lấy nhau thật. Anh cứ đình-ninh hễ anh lấy vợ, thì hai người trước phải yêu nhau rồi mới lấy nhau, chứ không bao giờ anh chịu để cho cha mẹ kén-chọn. Vì thế cho nên anh hai mươi tám mới lấy vợ, chứ nếu anh để quyền cho cậu mợ anh kén-chọn thì lấy đã từ lâu rồi. Thế ra cái số anh sung sướng, thì dù thế nào cũng vẫn được sung-sướng. Giá anh biết em hai năm trước thì có lẽ anh mất em.

Nói xong, tôi lại ôm lấy nàng hôn như mưa :

- May, may thật, may lắm. Không lấy được em thì bao giờ anh có hạnh phúc ở trên đời. May, số anh may thật.

Hỡi ôi, tại làm sao sự xa cách của thiên đường và địa ngục nhiều khi lại chỉ là vấn-đề của một cái dơ tay. Lúc bước chân vào phòng tân nhân, tôi tưởng rằng tôi lên tiên, ai ngờ bây giờ tôi bị đạp xuống địa-ngục, một địa-ngục vô cùng âm-u, vô cùng thâm, không có tên có tên tuổi ở trên thế giới loài người.

Tôi đã nắm được cái tang chứng, cái tang-chứng chắc chắn rằng tân-nhân chẳng những đã mất trinh-tuyệt, lại đã đẻ một lần rồi ; tôi đã nhìn, nhìn thấy rõ ràng những di-tích của sự sinh nở !

Tôi định-ninh tôi là người sung-sướng, ai ngờ tôi hóa ra người khổ-sở nhất đời. Lấy được nàng, tôi tưởng là một hạnh phúc, ai ngờ là đại bất-hạnh. Mà giờ ôi ! tôi nhận thấy cái đại bất hạnh của đời tôi chỉ sau một khắc, sau khi mà tôi đang như bơi như lội trong hoan lạc. Sự biến chuyển chớp nhoáng từ cái cực sướng đến cái cực đau, từ cái cực vui đến cái cực khổ, từ cái chỗ cực sáng-sủa đến cái chỗ cực tối tăm làm cho tôi tưởng phát điên ngay, tôi điên vì đau-đớn, tôi điên vì tức giận, tôi điên vì cái hạnh phúc tôi tưởng tôi đã cầm, đã nắm chắc chắn trong bàn tay, sao bỗng tuột khỏi tay tôi một cách mau chóng như thế.

Tôi định-ninh cầm ở tay một viên ngọc, ai ngờ lúc mở bàn tay ra lại thấy một con sâu, một con sâu

ghê-khiếp. Tôi chắc chắn có ở trong bọc một lạng vàng mười, ai ngờ khi dỡ ra lại chỉ là một hòn bùn, một hòn bùn thối tha !

Đang say vì hạnh-phúc, tôi bị đã ngay, tôi bị tỉnh ngay, rồi thì tôi liền bị say vì căm-hờn, vì thất vọng, vì chán-chường, vì nhiều thứ nữa mà lời không thể nói, ý không thể đạt. Tôi càng căm hờn, càng đau đớn, vì tôi không ngờ cái bất-hạnh lại đến chóng thế, vì tôi không ngờ ở một người như thế những điều như thế.

Sau khi chúng tôi ăn xong, chúng tôi còn nói với nhau nhiều chuyện nữa, toàn những chuyện yêu đương... nhưng thôi nhắc làm gì tới những chuyện ấy nữa. Mười giờ thì chúng tôi đi nằm, rồi thì đến một giờ đêm tôi biết, tôi biết cái sự thực ghê gớm nó giết cả đời tôi, nó giết cả hồn tôi !

Tại làm sao tôi lại là một thằng đã chơi-bời nhiều đề biết ? Ôi, nếu tôi mà là thằng con trai đồng trinh hay một thằng con trai ngờ-nghệch thì có phải tôi đã tránh cho đời tôi được cái đau-đớn khủng khiếp này không? Khi tôi đặt tay lên bụng nàng để nhận thấy những dấu vết tàn-phá của sự sinh-đẻ, cái khắc mắt tôi nhìn rõ những đường hằn bóng-nhoáng lấp-lánh ở trên bụng nàng, rồi vì ngọn đèn điện lại càng lấp-lánh thêm thì mặt mũi tôi bỗng tối sầm lại, trong hồn tôi vụt có một cái gì như nứt

như nẻ rồi thì ào ào không biết từ đâu kéo đến những thứ, những thứ gì đây, gọi nó bằng gì đây, nó tàn-phá hết tất cả những mầm sống ở trong tôi. Rồi thì lập tức chúng chìm, chúng chìm đời tôi, chìm hồn tôi xuống cùng đẽ của địa-ngục. Rồi thì cái lặng lẽ của gian buồng linh-động, linh-động những hình ma bóng quỷ chúng âm âm rót chùi sôi vào mạch máu tôi, lấy cưa búa mổ sẻ tôi, lấy kim cặp căng-sẻ tôi, rồi tôi rú lên một tiếng, rồi tiếng rú ấy làm cho tân nhân hiểu, hiểu tất cả. Nhưng thôi, nhắc tới làm gì, bao nhiêu người thân-yêu bao-vây tôi bao nhiêu đời sống can-hệ ở sự sợ hãi khổ của đời tôi, bao nhiêu ngày tháng của họ nối liền với sự vui buồn của lòng tôi.

Có lẽ vì thương họ, có lẽ xét thấy mình phải đền ân trả nghĩa cho những người thương-yêu mình, và cũng có lẽ vì tôi là con của một giòng máu kiên ái mà tôi không đứng dậy tổng cổ con khốn nạn ra khỏi phòng, và ném cái sự thực dơ-duốc vào mặt nó, rồi hót nó ra khỏi nhà tôi. Vì lẽ gì, tôi không biết, chỉ biết tôi không ném nó ra, tôi không nói gì cả.

Vì lẽ gì tôi không biết, nhưng chắc chắn không phải là tôi thương nó. Tôi thù nó tôi oán nó, tôi có thể giết được nó, giết ngay tức khắc !

Tại làm sao ? tôi không giết. Có lẽ vì tôi là đứa con của một giòng họ nhân-tử, có lẽ vì tôi là cháu của bà tôi, con của cậu mợ tôi. Máu tôi sôi lên vì những ý nghĩ giết chóc mà tôi không giết. Lòng tôi sôi lên vì những ý nghĩ trả thù mà tôi chẳng nói-năng gì cả.

Tôi rú lên một tiếng, chỉ một tiếng thôi, rồi tôi nằm xuống, hồn tán loạn, lòng tán loạn. Ô, tại làm sao tôi không chết được trong khi tôi cảm rõ-ràng thấy sự sống đã chút hết khỏi da thịt tôi. Giời tháng năm đang nóng mà tôi bỗng thấy rét, rét run lên cầm cập. Lòng tôi lạnh-giá, hồn tôi lạnh giá, xác-thịt tôi lạnh giá, chân tay tôi lạnh giá, đầu tóc tôi lạnh-giá, tôi chỉ còn là một khối băng nằm cứng nhắc trên chiếc nệm hồng. Lúc ấy tôi không còn biết tôi nghĩ gì, cảm gì nữa, tôi chỉ thấy muốn chết, muốn chết ngay.

Tôi chỉ thấy độc có cái tê-dại đang tung hoành ở trong gân-cốt tôi, rồi thì hồn tôi vụt lìa khỏi xác, bay đi đến những đâu đâu. Cái đâu đâu ấy, bây giờ tôi cũng không biết là đâu đâu nữa, tôi chỉ mang-máng rằng nó chập-chờn đến những chân trời gai-góc, đầy rẫy những rắn rết hùm beo. Rồi thì tôi tự nhủ tôi rằng tôi phải chết, sẽ chết. Tôi đang chập-chờn với những ý-nghĩ đen-tối và sâu thẳm thì thấy mơ hồ có một bàn tay đặt lên ngực tôi rồi vắng-vắng như có tiếng tân nhân hỏi tôi :

- Anh làm sao thế ?

Tôi còn hơi sức đâu giả lời. Nếu tôi giả lời thì tôi phải giả lời nó bằng đâm đá, đâm chém, mổ sẻ, chửi rửa.

Đến điều này, mới lại kỳ chứ, khi tân nhân hỏi tôi đến câu thứ hai, không hiểu tư tưởng tôi luân chuyển ra sao mà tôi lại thấy tôi cần phải giả vờ ngủ.

À, bây giờ thì tôi đã hiểu rồi. Tôi là con của một người cha đại lượng, của một người mẹ hiền từ. Và còn phải nói thế này nữa : tôi là con một giòng họ, suốt đời thờ tín nghĩa và trọng danh dự, tôi không thể mở mắt để nhìn sự nhục nhã của người khác. Tôi đau-đớn, được, nhưng người khác đau đớn, tôi vẫn thấy thương. Tôi ái-ngại cho sự trơ-trẽn của họ làm sao ấy.

Nàng thấy tôi ngủ, không gọi nữa. Nàng cũng lại nằm im, nhưng chỉ nằm im một lúc, rồi nàng vùng dậy ngồi nhìn tôi một khắc, rồi nàng hôn khắp thân thể tôi. Vừa hôn, vừa nức-nở khóc. Tôi cũng cứ vờ ngủ, làm như không biết. Bởi nếu tôi mở mắt thì biết nói thế nào. Có lẽ trông thấy nàng, tôi sẽ tức giận rồi ném sự thực ghê-khiếp vào mặt nàng, mà như thế thì tôi không muốn, tôi không nỡ. Mặc dầu tôi đã bị lừa-dối một cách cùng-cực, tôi vẫn cảm thấy rằng lương tâm chưa chết hẳn ở trong người nàng. Tôi cứ phải giả vờ ngủ, mặc kệ cho

nàng khóc, mặc kệ cho nàng hôn. Trong khi làn môi nàng chạm vào da thịt tôi, tôi có những cảm-giác gì. Kẽ nào đã để nguyên con sâu-dóm nó bò trên bàn tay mình mới hiểu một phần sự ghê rợn và khó chịu của tôi.

Nàng hôn chán, khóc chán, rồi nàng nắm chặt cánh tay tôi, muốn lay tôi dậy để nói điều gì, nhưng tôi biết nếu tôi mở mắt thì tôi phải phủ-phàng, tôi vội vàng giả ngộ ậm ừ rồi tôi quay nghiêng ra phía khác. Tân nhân cứ ngồi như thế lâu lắm, có lẽ nàng nghĩ về cái điều ghê-gớm mà nàng đã lừa-dối tôi, cái điều đau-sốt mà nàng đã reo cho tôi, có lẽ nàng dự tính những hành vi của nàng về sau.

Nàng nghĩ gì, cảm gì tôi không biết, tôi chỉ biết lúc gần sáng, nàng thở dài mấy tiếng náo nùng, rồi nằm xuống. Nga giờ sau vì mệt quá, nàng thiếp đi.

Tôi, tôi không ngủ được, số-mệnh reo xuống đầu tôi bất-ngờ và tàn nhẫn quá. À, nếu tôi có một thân một mình thì dễ-dàng lắm rồi, và nếu tôi mà bản tính phủ-phàng thì cũng dễ xử lắm. Tôi lại không thế. Trong khi đau, tôi vẫn còn biết thương cái đau đớn của kẻ khác. Và sự yên-vui của bao nhiêu người thân đã hy-sinh cả một đời cho tôi buộc liền vào với sự vui, buồn, sướng, khổ của đời tôi. Vì thế cho nên tôi mới nghĩ, tôi phải nghĩ, tôi nghĩ miên man. Thật ra, từ lúc này đến giờ

tôi cũng không biết tôi đã nghĩ những gì và đã dự định những gì. Mỗi gần sáng, vết đau của tôi mới hơi dịu lại, đầu tôi mới hơi bình tĩnh. Trời ơi ! Tại làm sao trong cuộc hôn-nhân này, chị tôi lại là người làm mối cho tôi, tại làm sao chị tôi yêu tôi và tại làm sao tôi cũng lại yêu chị tôi ? Việc này mà vỡ lở thì chị tôi hối hận và đau đớn đến thế nào. Tôi cứ nhìn vào cái đau-đớn của tôi mà tôi hình-dung được tất cả nỗi đau của chị tôi. Không, cái gì chứ chị tôi phải đau-đớn thì không được. Mà tại làm sao chị tôi phải đau đớn, chỉ tại đã quá thương tôi. Và sốt sắng làm mối người này cho tôi cũng chỉ là muốn mưu hạnh phúc cho đời tôi. Cái bí-mật dơ dối của đời nàng, chị tôi biết đâu. Chị tôi cũng như tôi bị thôi-miên bởi cái bề ngoài, cái bề ngoài có trăm vẻ đáng yêu, có muôn nghìn sự phát-biểu đẹp để nó tỏ ra một con người khá giả. Ngờ đâu !

Sự lầm lẫn của chị tôi cũng như sự lầm-lẫn của tôi, không có tội gì. Tại làm sao chị tôi lại bị cái ác-báo ? Chỉ vì chị tôi đã quá thương tôi. Điều này mới là ghê-khếp chứ, chị tôi yêu tôi, thương tôi, việc này vỡ lở ra, chị tôi sẽ bị đau đớn hơn tôi.

Không, cái gì chứ cái này không ! Không thể được. Chị tôi đang sống một cuộc đời đầy hạnh phúc cạnh một người chồng quân-tử, cạnh những đứa con ngoan

ngoãn và kháu-khỉnh. Làm mất hạnh-phúc của đời chị tôi - mà mất hạnh-phúc chỉ vì thương tôi - thì thà tôi gãy một cánh tay, thà tôi đui một con mắt, thà tôi đau, tôi khổ một mình.

Cứ nghĩ cái nông-nổi chị tôi lo-lắng cho đời tôi, sốt sắng về hạnh-phúc của tôi, mà tôi thấy lòng thương dần dần lấn được sự căm hờn, chỉ sự căm hờn thôi, chứ tôi vẫn thấy đau-khổ một cách ghê-khiếp lắm.

Cuộc đời yên-vui của chị, tôi dù thế nào cũng phải bảo-toàn, đã đành rồi, lại còn cuộc đời của cậu mợ tôi nữa, của bà tôi nữa.

Gặp phải sự chẳng may này, tôi mới biết khối óc của con người ta người ta mầu-nhiệm, và cái sức bí-mật đã khiến cho nó có thể chạy trước đến những việc ta muốn làm là một cái sức gì linh thiêng và cùng. Nhờ nó mà ta ngăn-ngừa được bao nhiêu sự đổ vỡ và đau-sót cho đời ta. Không có cái sức ấy thì có lẽ ta cũng chỉ đến sống như con vật thôi. Vừa mới nghĩ đến cậu mợ và bà tôi, bao nhiêu hình ảnh vụt đến với trí-não tôi. Tôi hình dung ngay thấy tôi, mặt mày tái mét, hót-hơ hót-hải chạy ra gác ngoài, dựng cậu mợ tôi dậy, rồi cậu mợ tôi mắt nhắm mắt mở nghe tôi, rồi đến khi biết rõ sự thực... Ôi ! cứ tưởng tượng cái nét mặt kinh hãi của cậu tôi, và cái nhìn thương-sót của mợ tôi đối với tôi ? A, điều gì

chứ điều này, không.

Những chuyện cắt tai lợn, phú cô dâu về không thể là những chuyện có thể xảy ra ở trong nhà tôi. Bà tôi, tóc trắng như cước, da đỏ như môi là một tượng trưng chói lòa của đức hạnh, của trong-trắng, của thu-thái. Thầy mẹ tôi nhờ nhìn vào đây, nhờ được bà tôi răn dạy mà đã biết sống một cuộc đời kiêu-mẫu để làm gương cho tôi.

Cứ tưởng-tượng sự rền rĩ của bà tôi khi nghe cậu mợ tôi kể cho biết cái tin ấy mà tôi kinh hãi. Không, điều gì chứ điều này, không. Bà tôi đã tận-tụy một đời cho con cháu, tại làm sao khi tuổi già bà tôi lại bị cái đau-đớn này ? Hay chỉ tại vì có một đứa con gái nhà ai nó động-cốn, nó đi nằm với giai, nó đẻ con, rồi nó lại lấy chồng ?

Cứ nghĩ thế mà tôi muốn quay lại bóp cổ cho chết tân nhân đi. Nhưng đã bảo rằng tôi không thể phũ phàng và tàn nhẫn được mà. Máu di-truyền lưu-thông ở trong người tôi là một thứ gì trong-trẻo quá, đẹp đẽ quá. Có lẽ chính vì thế mà tôi khổ, mà tôi đau, nhưng thà đau, thà khổ, chứ tôi không thể chịu được những cảnh bản thủ và phũ phàng.

Thôi thì đành, đành là tôi phải nuốt hận để giữ yên cho bao nhiêu người thân yêu, trong bao năm đã yêu tôi với hết cả sức nóng của lòng, đã làm cho tôi hết cả

những việc mà sức người có thể làm cho một người. Những người ấy không thể khổ sở vì một sự động-cồn của một đứa con gái vu-vơ do một bất ngờ tai-ác - hay do một chủ-định đẹp-đẽ của người thân tôi đối với tôi - mà đột nhập vào gia đình tôi.

Nhà tôi, người thân tôi không can-thiệp gì đến họ, và họ không can-thiệp gì đến người thân tôi, tại sao tôi lại bắt người thân tôi phải chịu ảnh hưởng tội-lỗi từ bao giờ của nàng. Không, không thể có một sự vô lý như thế.

Phải, ném chết con chuột thì dễ-dàng lắm rồi. Phải lắm rồi, nên lắm rồi, nhưng còn thứ đồ quý mà con chuột dơ-bẩn nép mình vào. À, không thể, không thể. Không lúc nào bằng lúc này, tôi cảm thấm-tía hết cái nghĩa xa rộng và sâu thẳm của câu cách ngôn ấy. Rồi thì vụt tôi thấy cái lòng của kẻ làm con, làm em, làm cháu, lấn bước trên cái lòng của thằng chồng bị lừa-dối, của thằng con trai bị khinh thị.

Là con, là em, là cháu - lại là đứa con được nâng-niêu, đứa em được đùm bọc, đứa cháu được yêu chiều - tôi có cái bồn-phận phải bảo toàn hạnh phúc cho những kẻ cùng tôi có cái nghĩa máu chảy ruột mềm. Tôi không thể vì một con chuột nhắt, vì một con khốn nạn nó động-cồn trong một khắc mà làm rối loạn sự yên-vui của gia

đình tôi được. Thà một mình tôi đau, một mình tôi sót, một mình tôi tủi, một mình tôi cực, được, nhưng làm mờ cái trong-sáng của những nền trán trong bao năm chỉ lo cho tôi, chỉ nghĩ đến tôi, à, thà chết ! Nếu tôi không chịu được đau-đớn, tức bực, thì thà tôi chết, chứ phạm đến hạnh phúc của cậu mợ tôi, của bà tôi, của chị tôi, của anh tôi, của các cháu tôi, không ! Họ đã yêu tôi nhiều lắm rồi, thương tôi nhiều lắm rồi, lo nghĩ cho tôi nhiều lắm rồi, hy-sinh cho tôi nhiều lắm rồi. Tại làm sao tôi lại không hy-sinh cho họ một chút ? Tại làm sao tôi lại không cố nén cái lòng tự ái của thằng con trai, của thằng chồng, để giữ nguyên cái nguồn vui trong lòng họ ?

«Ném chuột sợ vỡ đồ» à, bây giờ tôi mới hiểu. Tại sao lắm người phải nuốt hận trước những cảnh không cần phải nuốt. Phải đâu họ hèn, phải đâu họ yếu, phải đâu họ không đau-sót tức bực.

Họ sở dĩ phải nuốt hận vì còn bao nhiêu nguyên nhân khác. Bây giờ tôi mới hiểu vì thân nên phải nể cây đa, và chính ra bây giờ tôi mới hiểu nuốt hận là cái gì.

Vì tôi xét thấy mình có bổn-phận phải bảo toàn hạnh-phúc cho người thân-yêu, tôi tự nhủ tôi đành nuốt hận. Nhưng quyết định thì dễ, thực hành nó mới khó làm sao. Xác thịt chúng ta yếu lắm, bây giờ tôi mới hiểu cái bản năng giống đực luôn luôn thúc tôi đập bắn tân-nhân xuống giường, tôi phải cố-gắng đến thể nào mới giữ được chân tay yên. Và cái phút tôi quay lại để nhìn tân nhân nó mới khó khăn làm sao. Tôi tưởng tất cả cái nguồn sinh lực của đời tôi đã trôi qua trong phút ấy. Ngọn đèn điện mười nến vẫn le-lói ở trên đầu bàn ngủ rót cái ánh hồng đã chắt lọc qua chiếc abat-jour, lênh láng lên khắp mọi vật, lên chiếc màn trắng tinh, lên chiếc nệm, lên những chiếc gối.

Trời ôi ! Cái ánh đèn kia ! Thốt nhiên tôi muốn chồm dậy, đập vỡ nó. Nhưng tôi vừa vận mình thì tân-nhân, có lẽ đang bị quằn quại trong một giấc mơ khủng-khiếp thốt ra những tiếng rền-rĩ, phảng-phất như những tiếng kêu thương của lòng. Tay đã dơ ra, tôi liền buông xuống.

Trời ơi ! cái ánh đèn kia lại gọi ra cho tôi bao nhiêu điều nghĩ hắc-ám mà tôi cố sua đuôi, đánh thức dậy bao nhiêu cảm-giác đau sót mà tôi cố nén. Đầu tôi lại thấy bốc lửa, tim tôi lại thấy sạo-sục, chân tay tôi lại thấy bứt rứt. Tôi lại thấy muốn ném con khốn-nạn ra khỏi cửa nhà tôi. Lúc ấy thì bao nhiêu sự trả thù đối với nó

tôi cho là còn ít. Cắt tai lợn quay, ném đồ đặc ra đường, còn nhẹ, còn nhẹ ! Gọt gáy bôi vôi, riều nó đi khắp Hanoi cũng còn nhẹ.

Xác-thịt chúng ta yếu ! Từ ý nghĩ ra thực hành, còn xa nhau lắm, còn xa cả một giờ nghị-lực.

Đã không thể ném nó ra đường, tôi đành phải nhìn nó, mà tại làm sao lúc ấy tôi lại còn nhìn được nó, tôi cũng không hiểu. Có lẽ tôi muốn nhìn tận nơi cái thất vọng đau-sốt của tôi nó đã biến thành da thành thịt. Có lẽ tôi như kẻ bị chẹt xe đã đành với số-kiếp, nhìn vào cái chân bị cưa để đo cho hết cái bất-hạnh của mình. Tân nhân lúc ấy, ôi mai-mĩa, mặc một chiếc áo lụa màu trắng nó là biểu-hiệu của sự trinh bạch. Và hỡi ôi, còn thể gọi là tân nhân nữa không ! Nàng nằm co trên chiếc đệm hồng, đầu đặt lên cánh tay, chiếc gối màu hồ thủy nó là biểu-hiệu của hy-vọng nàng đem theo lúc về nhà tôi thì chệch ra một bên. Nhìn nó, nhìn nó không ở cái chỗ mà nó phải ở, tôi có cái cảm tưởng rằng số-mệnh đã dùng nó để đánh dấu một sự long-lở của kiếp người.

Lòng tôi đã se lại càng se thêm, tôi băng-khuâng nghĩ đến số-mệnh, nghĩ đến cái điều lo-sợ của tôi trước kia trong khi tôi nhận thấy mình là kẻ sung sướng quá.

Thì ra giới không cho ai thập toàn thật ! Cái ý nghĩ ấy liền làm cho tôi nhẹ nổi thống khổ. Và cũng vì thế mà tôi có can đảm nhìn vào mặt nàng. Tóc nàng xõa ra quấn vào cánh tay, mặt thì cau có ; nó biểu-lộ tất cả một tâm-hồn quẩn-quại, nó chứng tỏ cả những giấc mơ ghê gớm mà có lẽ hiện bây giờ đây nàng đang sống bằng trực giác.

Cái vẻ đẹp lúc gạn gùng của tôi qua không còn nữa ! Tôi phảng-phất như con người nằm cạnh tôi chỉ còn là một cái xác, một cái xác đang bị quỷ-sứ khảo đả. Trong lúc tâm hồn nàng đang bị căng sé thì giấc ngủ phũ phàng - bao giờ những sự cần dùng về vật-thể cũng mạnh hơn lòng ta - đến lôi tuột đi, rồi để nguyên tất cả cái bản khoản ở mặt. Có lẽ lúc ấy đối với một con mắt tinh-tao khác thì nàng xấu lắm. Nhưng đã bảo tôi là con của một giòng họ mà bao giờ tình thương cũng mạnh hơn các tình cảm khác, tôi không nhận thấy các chỗ xấu của nàng.

Tôi chỉ thấy nàng nằm co-quắp như một con vật bị trói, sắp bị anh đồ-tể đem lên bàn mổ. Lòng tôi thấy ngùi ngùi.

Tôi đau, tôi cắn răng tôi chịu được, nhưng tôi không có đủ can-đảm để nhìn những cảnh thương-tâm và nhục nhã của người khác, tôi thở dài rồi quay mặt đi, quay

mặt đi để nghĩ đến số phận của nàng,

Ôi ! mai-mĩa, cái khuôn mặt kia đáng nhẽ phải hay-hay vì yêu-đương, ngờ đâu lại nhọt-nhọt vì hối hận, quần quai vì đau-sốt. Đáng nhẽ giấc ngủ này phải là giấc ngủ thần tiên để kéo lại cái sức đã phí-phao trong những phút... thần tiên, ai ngờ lại là một giấc ngủ nặng như chì của tên tội phạm. Đành rằng tôi sót sa cho tôi, nhưng thật ra tôi cũng sót-sa cho nàng.

«Khôn ba năm đại một giờ» là thế này đây. Tôi tưởng tượng đến sự sa-ngã của nàng, đến con đường nó đưa đến tội ác, tôi tưởng-tượng để thương mà cũng là để chết lòng. Rồi thì - ôi ! xác-thịt mạnh hơn chúng ta - tôi cũng như nàng bị giấc ngủ lôi đi lúc nào không biết.

Tôi vì mệt quá thiếp đi, thiếp đi. Đến khi tôi mở mắt thì tôi thấy tân nhân đang ngồi trang-điểm. Không hiểu sao tôi bỗng thấy giận sôi lên. Trong lúc này mà nó còn nghĩ được đến sự trang-điểm ư ? Tôi muốn có một vật gì nặng để ném vỡ mặt nó ra. Tay tôi đã nắm lấy cái gối, tôi lại buông. Nàng thấy động ngừng tay quay lại, tôi lại vội-vàng nhắm mắt vờ ngủ tôi muốn xem nó làm những trò trống gì.

Nàng tưởng tôi còn ngủ, lại quay đi, lại chăm-chú vào sự trang điểm. Máu tôi vẫn sùng-sục như chì sôi,

tôi phải nắm chặt lấy nệm giường để khỏi bật dậy như lò-so. Nàng trang-diễm xong, lại ngồi ở chiếc ghế đầu giường. Dù mắt tôi không mở, nhưng tôi cũng biết rằng nàng đang nhìn tôi. Và nàng đang nhìn tôi bằng con mắt gì tôi cũng đã linh-cảm thấy rồi. Dù nàng tội-lỗi như thế tôi cũng vẫn không thể cho nàng là con người táng-lận lương-tâm được. Tôi tin rằng còn một chút hồn đẹp ở trong nàng. Nàng ngồi một lúc rồi tôi nghe có tiếng dèp động, tiếp đến tiếng lạch cách ở bàn. Thì ra nàng đang xếp dọn lại gian buồng. Thì ra sự sống vật-vĩnh thường ngày vẫn có một sức mạnh ghê-gớm nó khiến ta không thể không nghĩ đến nó ngay cả những cái lúc mà lòng ta chỉ muốn chết.

Bây giờ tôi mới hiểu hết cả chuyện cái anh chàng lúc đi ra sông tự-tử còn cúi xuống hắt một tý bùn nó dính vào quần mình.

Ồ, mà cái này mới lại lạ nữa, tôi nghĩ đến tâm-trạng anh chàng, tôi mãi đi tìm lý do tâm lý nó đã bắt anh chàng làm cái cử chỉ ấy, rồi tôi quên phăng cái tâm trạng của tôi. Rồi mãi đến khi nghe có một tiếng rơi, tôi mới bừng mở mắt, mở mắt để nhìn thấy nét mặt sợ-hãi của nàng vì vô ý đã làm rớt gối ngủ của tôi. Nàng cúi xuống nhặt cái nắp hộp rồi mắng cái bàn :

- Khiếp chơn quá !

Tại làm sao lúc này nàng còn nghĩ được những điều vụn vặt ấy, nàng lại còn muốn kiếm có xin lỗi tôi trong khi nàng có một cái lỗi tày đình mà không còn có cách gì gột-rửa được.

Dù sao thì cái nét mặt sợ-hãi của nàng cũng đã làm cho tôi thương-hại. Rồi thì vì lòng thương đến, tôi nhận thấy cuộc đời là một thứ gì rất phiền toái, rất rắc rối. Rồi thì lại cũng vì lòng thương, tôi thấy rằng người ta không thể định tội một người ngay trên cái tang-chứng rành rành của tội ác của y, chứ đừng thềm nói bởi những điều ước-đoán nữa. Tội lỗi của y, biết đâu không có chỗ để tha-thứ ?

Vì nghĩ như thế nên nỗi căm-hờn và đau-sốt của tôi cũng thấy vơi vợi ở trong lòng. Đã không thể ngủ miết một giấc dài dằng-dặc cho đến không bao giờ dậy, thì tôi phải dậy. Tôi vừa ra tới mép giường thì nàng đã cúi xuống đẩy một đôi dép lại gần chân tôi. Tôi không muốn giả nhời, tôi không muốn nói, nhưng không hiểu sao tôi lại nói và tôi giả nhời nữa. Thì ra người ta nhiều khi bị cai-trị bởi những sức mạnh trên ý muốn của mình. Tôi buông thông một câu : «cám ơn» nhạt nhẽo và lạnh lùng nó như gào, như thét trong cái im-lặng của gian buồng và nó như quất, như vự tlen trên mặt nàng.

Không hiểu nàng có những ý nghĩ gì, nhưng tôi, tôi liền có cái cảm-tưởng rằng tôi vừa coi nàng như một con sen, tôi thấy hối. Trời ôi ! Dễ chỉ có mình tôi là người sau đêm động-phòng nói với người vợ một câu như thế. Đáng nhẽ ra câu ấy nó phải mặn nồng đến thế nào và ít nhất nó cũng được theo liền biết bao cử chỉ âu yếm. Sở-dĩ nó không có, sở dĩ câu nói của tôi bị buông thõng trong im lặng của gian buồng là vì đã có một người đàn ông khác đi qua đời nàng, mà tôi chỉ là kẻ đến sau ! Có lẽ lúc ấy nàng đang bận khoản chưa biết tôi sẽ đối phó với nàng ra sao cho nên nàng không để ý đến sự nhục nhã gây nên bởi câu giả nhời của tôi, nàng lại bảo tôi :

- Mời anh đi tắm, em đã bảo nó sắp sửa buồng tắm cho anh rồi đây !

Tôi lặng-lẽ đứng dậy, tôi lặng-lẽ đi về phía chiếc bàn trang-điểm, rồi tôi giật mình nhìn thấy môi tôi đầy máu, cằm tôi đầy máu, ve áo ngủ tôi đầy máu. Ôi ! Mai mĩa! Số-mệnh trớ trêu thật ! Thì ra đêm qua tôi đã phải cắn môi để khỏi phải kêu giời, mà rồi vì lòng tôi đau-đớn quá, tôi cũng không để ý đến sự đau đớn của xác thịt.

Trông thấy máu, tôi tưởng chừng phát điên. Tôi cầm cổ áo, sé tan chiếc áo. Vì là lụa tốt tôi phải giật đến ba lần nó mới rách. Nàng trở mắt đứng nhìn tôi không dám

cửa cây. Thoáng trông thấy nét mặt sợ hãi của nàng ở trong gương, tôi lại thấy thương và thấy hối. Tôi thương và tôi hối bởi vì dù thế nào nàng cũng ở trong tay tôi. Nàng làm đau-đớn tôi, nàng làm tan vỡ đời tôi, đành rồi, nhưng cái lòng con người ở trong tôi vẫn không cho quyền tôi phũ phàng. Thật ra lúc ấy tôi như có một cảm-giác hổ-thẹn, hổ thẹn vì đã hành hạ người đàn bà, càng hổ-thẹn bởi vì người đàn bà ấy là người tội-lỗi, tội-lỗi đối với tôi thôi. Tôi quay lại để vừa nhận cái nhìn lạy van của nàng. Tôi dùng cái nhìn của tôi trên cái nhìn của nàng một khắc, rồi tôi cúi đầu, đầu nặng trĩu những ý-nghĩ hoang-mang.

Lúc tôi ngừng đầu lên thì tôi thấy hai mắt nàng đỏ hỏ và hình như nàng sắp muốn nói gì với tôi, sắp muốn quỳ xuống để lạy tôi, để khẩn cầu tôi điều gì. À, cái gì chứ cái này thì không. Phải, tôi thương nàng, tôi thương bất cứ ai trong những cảnh-ngộ đau-sót, nhưng cái bản-năng giống đực của tôi, thứ nhất là cái lòng tự-ái của thằng chồng không cho phép tôi nghe những lời thú-tội trong việc này. Bởi đó là những tội nếu tôi biết, tôi biết rõ, thì nó chỉ đào sâu thêm cái vực hòn oán của tôi với nàng.

Tôi quay phắt ngay ra phía buồng tắm để mặc nàng tro-trên với những cử chỉ phác dờ. Nhìn thấy cái thân

hình vạm-vở và đấng đời của tôi ở trong gương, nhìn thấy cái khuôn mặt trẻ-trung đẹp-đẽ của tôi, nấn đến những bắp thịt cứng nhắc, cảm thấm thía đến cái sức mạnh đang tung hoành trong gân-cốt, tôi lại thấy căm, căm ở chỗ đương thời xuân vui tươi, tôi bỗng bị biến thành con chim gãy cánh. Tôi vịn nước mà tưởng chừng như rút băng cái đầu vịn bằng đồng ra khỏi tường. Và tôi tưởng chừng như muốn phá tan cái bể tắm. Thì vừa may những giọt nước mát rơi ào ào ở trên hương sen đổ xuống làm dịu ngay lòng tôi lại. Tôi vỗ vào ngực những cái vỗ mạnh nhường như để xoa xuýt cả trái tim tôi nó đang muốn nổi loạn.

Tôi khổ, tôi khổ lắm, nhưng hai phút sau thì tôi xuê xoa được với nó, một phần nhờ nước đã làm rã giây thần kinh tôi và một phần nhờ cái lòng yêu đương của người thân đã đem đến cho tôi đủ nghị lực để biết đánh với những chẳng may mà số kiếp đã an-bài, chứ lúc ấy mà nói đến lòng tôi yêu nàng thì không thật không, càng yêu tôi càng ghét, càng thù.

Cứ tưởng-lượng một khi tôi phá buồng tắm, cậu mợ tôi chạy vào rồi ngơ ngác hỏi tôi duyên cớ, là cơn giận của tôi liền lùi xung.

Tôi tắm, tôi tắm lâu lắm, tôi kỳ cọ, tôi kỳ cọ kỹ càng lắm. Tôi lại sức nghĩ đến cuộc tắm của tôi sáng hôm

cười - vừa mới sáng hôm qua đây - mà một cái gì như vị tro tàn bỗng đến với môi tôi, một cái gì đen tối lại đến với hồn tôi, trong khi tôi thấy một rã rời đang chiếm đoạt cơ thể tôi. Tôi tắm, tôi tắm lâu lắm, nhưng một khi người ta không thể ở suốt đời trong buồng tắm, thì tôi cũng vẫn phải ra.

Đồng hồ chỉ mười giờ năm. Người đầy tớ già đã chờ tôi với khăn áo, chờ tôi với một vẻ mặt hàn hoan : Ai cũng chỉ cầu mong hạnh-phúc cho đời tôi. Lòng sót như muối mà thấy y, tôi phải cố cười. Tôi vỗ lên vai y :

- Thế nào, đêm hôm qua nó xay chứ ? Đánh bạc được hay thua ?

Y cười nhe bộ răng cái mả :

- Bẩm cậu, con thua ạ.

Tôi giơ tay về phía ngăn kéo, thì nàng hình như đã đoán biết ý tôi, liền nói ngay :

- Thưa anh, em đã cho ông ấy chục bạc rồi ạ.

Y thì nói tiếp :

- Bẩm thưa cậu, mợ con đã ban cho con rồi ạ. Hôm qua cố cũng cho mỗi người năm đồng, còn ông bà thì thưởng cho mỗi người một tháng lương. Ông bà cho

các thư ký, các cai và các cu-ly. Thật cậu lấy vợ mà biết bao nhiêu người được sướng lây. Sáng hôm nay cụ «công táp» tính sổ gần hai nghìn đồng, thật con chưa thấy ai phúc-đức như ông bà.

Thật là những lời mỉa chua chát đối với cái số phận tôi. Thầy mẹ tôi phúc đức, mà đời tôi phải gặp cái đại họa này. Vì thầy mẹ tôi đại lượng, mà tôi lấy vợ bao nhiêu người được sướng lây, duy có tôi là khổ là đau, đau khổ cái đau khổ không tên không tuổi của thế-giới loài người. Tôi chép miệng, rồi tôi hỏi :

- Thế à ?

- Thừa vâng ạ. Tất cả họ đã cử đại biểu mang một bó hoa tượng chờ ở dưới nhà để chào vợ.

Tôi gật gật đầu :

- Thế à ?

Cái gật đầu có một nghĩa mai-mĩa và sót sa. Nàng hiểu, rồi nàng cúi đầu không dám nhìn tôi nữa.

Tôi đang đi giày thì người đầy-tớ già lại nói :

- Nhiều lần, ông thấy họ chờ lâu quá, toan cho người lên gọi cậu, nhưng bà can. Vì bà biết chắc là hôm qua cậu thức khuya.

Y nói xong, cười một cái cười hóm-hỉnh. Tôi bỗng lộn tiết đập ngay cho y một cái. Nhưng khi y vừa nghiêng người đi, thì tôi đã lại hối là mình phũ phàng, tôi giả ngộ nghiêng theo, rồi tôi đâm cái ghế :

- Chà, cái nhung này chơn quá, một suýt nữa mình bị ngã. Thế nào, có bị đau không ?

Không biết tên đầy tớ có hiểu ý nghĩa cái cử-chỉ của tôi không, nhưng nàng, nàng hiểu. Tôi biết rằng nàng hiểu ở cái nhìn từ tạ mà nàng nhìn tên đầy tớ.

- Thế nào, không đau chứ ?

- Thừa cậu không ạ.

- Thế thầy tôi định cho gọi tôi thực đấy à ?

- Vâng, vì họ chờ lâu quá ạ. Cũng may cậu dậy, chứ không thì mười giờ con phải lên gọi cậu mợ, vì mười hai giờ sôi cơm xong cậu mợ phải đi lễ nhị-hỉ.

Tôi lại nhún vai :

- Thế à ?

Rồi tôi nhìn nàng, hỏi bằng một giọng chua chát :

- Thế nào mợ đã sắm sửa xong chưa ?

Nàng đang đứng ở cửa sổ nhìn ra sân, quay lại mặt cắt không còn hột máu, nàng ấp úng mãi mới giả nhời được :

- Thưa anh xong rồi ạ.

Tôi lại thấy thương, thương chỉ bởi ngày nay nàng đã ở trong tay tôi rồi tôi làm thế nào thì nên thế. Nhưng chính vì thế mà thành ra tôi chẳng làm gì cả, hay tôi chỉ giữ một thái độ im lặng. Tôi không nở thẳng tay đối với những người mà vận-mệnh hoàn-toàn ở trong ý muốn của tôi.

Tôi thấy cần phải cắt mối lo đang nung-nấu trong lòng nàng, tôi liền hỏi tên đầy tớ :

- Đồ lễ đã sắm-sửa đủ cả rồi chứ ?

Tên đầy tớ hớn hờ :

- Thưa cậu đã xếp đặt đủ cả rồi ạ, con lợn quay hiệu nó quay đẹp quá, bà lại thưởng thêm cho nó năm hào.

Giời ơi, thật là cây muốn lặng mà gió chẳng muốn đừng là thế này đây, con lợn quay đáng nhẽ ra phải cắt tai, cắt mũi. Tôi lại vụt thấy lòng tôi như bị sáo chộn. tôi cười gằn :

- Thế à ?

Mặt nàng thật lúc ấy nhợt ra như một kẻ chết chôi, tôi lại không nở, không nở đối với người mà sự sống chết ở trong tay mình. Tôi lại bảo tên người nhà :

- Nhớ bảo bếp đừng làm cơm tôi nhé, chiều nay tôi ăn cơm ở bên nhà.

Bước xuống cầu thang, nhìn thấy nàng đi trước tôi một bước, tôi sức nhớ lại hôm qua chúng tôi cũng cùng nhau đi như thế này, lát lát nàng lại quay lại nhìn tôi, nhưng cái nhìn ngày hôm qua và cái nhìn ngày hôm nay thật là chênh nhau cả một thế-giới ánh-sáng. Ngày hôm qua, hai chúng tôi là một, còn ngày hôm nay ?

Sự biến đổi ở trong tâm hồn chúng tôi thật là vô cùng ghê khiếp, tôi vụt nhận thấy rằng ở đời này không chắc trước được cái gì cả, càng không chắc ở những cái mà ta đem đặt vào người đàn-bà. Tôi sức nhớ đến một tư-tưởng của phương Tây : «Ai dựa lên người đàn bà tức là dựa lên nước». Vì ý-nghĩ ấy, tôi thấy bớt hận vì sự thất vọng mà nàng đã đem reo cho tôi. Rồi thì tôi lại sức nghĩ đến sự tiếp-đón của gia đình tôi đối với chúng tôi buổi tối hôm qua.

Trời ơi ! Thật là những bộ mặt hoan-hỉ. Tôi thấy tôi có cái bồn-phận thiêng-liêng giữ nguyên-vẹn những nụ cười tươi-thắm trên môi những người thân, họ chẳng có một tội gì, hay chỉ có độc một tội là đã quá yêu tôi, đã quá thiết tha cho hạnh phúc của tôi.

Tôi đã lại hiểu rồi : cái bền ở đời họa chăng chỉ là lòng cha mẹ thương con, lòng anh chị thương em, lòng bà thương cháu. Và tôi, tôi dù thế nào cũng phải giữ chắc lòng yêu của tôi đối với cha mẹ để cho các ngài

dựa vào đây mà sống. Tôi vụt nhận thấy rằng tôi không thể để cho các ngài nghi ngờ có một sự gì đau-đớn xảy ra giữa chúng tôi. Và tôi không thể giữ cái thái độ lãnh đạm và im-lặng như thế này nữa.

Các ngài sẽ nghi, mà đã nghi các ngài sẽ khổ. Trước mặt các ngài, tôi phải đóng vai tuồng của một người sung sướng mặc dầu tôi là kẻ khổ-sở nhất ở trên đời. Chẳng những thế, tôi lại còn phải giúp nàng đóng cho đúng vai trò như tôi, bởi vì nếu nhìn thấy nét mặt bơ thờ sợ hãi của nàng thì cha mẹ tôi cũng lại nghi. Mà như thế thì cái công-phu của tôi uống cả.

Ruột như bào và ghê-tởm nó như cùi hủi, thù nó như một kẻ thù bất-cộng đái-thiên mà phải diễn chơi cái trò hạnh-phúc với nó thì cực tủi biết chừng nào ! Nhưng làm thế nào được, sự yên-vui của bao người thân yêu phải mua bằng cái giá ấy.

Đến cửa phòng khách, tôi vội vàng nắm lấy cánh tay nàng, tôi muốn nói với nàng một câu, không phải là một câu ân-ái bởi vì tuy thương cha mẹ nhưng tôi cũng không có sức, tôi chỉ định nói một câu để cho nàng hiểu rằng tôi không làm việc ngang-ngửa, thế thôi. Nhưng câu ấy tôi tìm không được, mà bao nhiêu con mắt đã nhìn vào tôi. Cuống cuống, tôi quàng tay vào sau lưng nàng, rồi tôi ngừng đầu đi vào trong khi một sức mạnh

gì cứ vít cổ tôi xuống.

Chị ơi ! Tai-ác là cái lòng thương em của chị trong lúc này. Chị giết lòng em bằng yêu đương đấy chị có biết không ?

Chúng tôi vừa bước chân vào khỏi cửa thì ào ào không biết tự các góc ngách nào, những bông hoa đã tới-ấp ném vào người chúng tôi, rồi một đoàn trẻ con vây lấy chúng tôi, rồi con Lý khệ nệ ôm một bó hoa tượng đưa cho nàng với một câu chúc tụng đã bị gọt đầu gọt đuôi, nhưng chính vì thế mà nó càng cay cho tôi :

- Cháu chúc cậu mợ sung sướng, nghe không ?

Chắc là người nhớn đã dạy nó nói nhiều nhưng vì nó bé nó không nhớ hết, nó chỉ nhớ có cái ý chính. Nhìn cung cách người ta đón tiếp chúng tôi, nghe câu chúc-tụng của nó tôi có cái cảm-tưởng rằng tôi đang bước chân vào địa-ngục với những hành ngôi của thiên-thần. Tôi phải xử sao cho xứng đáng, xứng-đáng là tên tội-phạm ở trong một ngục-u chẳng toàn nhưng găm. Tôi cúi xuống hôn con Lý, hôn cả lũ trẻ nó toàn là cháu hay con của bạn chị tôi. Tôi hôn suốt lượt như thế để có đủ thì giờ chán tĩnh mà nhìn được mọi người với cái bộ mặt giả của hạnh phúc.

Tan tuồng bi-đát ấy, tôi đóng được một cách cực kỳ khó khăn. Còn có cái gì khổ cho người ta bằng trong khi lòng muốn khóc mà miệng vẫn phải cười. Đã có nhiều lần vì khổ quá tôi muốn lăn ềnh ra sân khấu, kêu giời lên rồi kể hết tất cả, nhưng luôn luôn những nụ cười ở trên môi cậu tôi, mẹ tôi, chị tôi, bà tôi, lại buộc tôi phải ngậm bồ hòn làm ngọt.

Lại các-có thay là các ông đại biểu của những người làm công cho thầy tôi. Các ông «tổng táng» tôi bằng một bó hoa to quá và bằng những lời chúc-tụng dài quá. Rồi thì phép lịch sự lại buộc phải giả nhời. Bây giờ tôi mới hiểu hết cái nghĩa náo nùng của kẻ phải nói những điều trái với lòng. Cứ cái sự nói ấy đã là một hình phạt ghê-gớm rồi. Còn đến nói cho trơn-tru thì, cha chà ! thật là một cái gì trên sự hình phạt. Tôi có cái cảm-giác như trái tim tôi dạn ra lưng mảnh nó rụng theo với những lời nói hân-hoan. Tôi thấy tôi nói trơn tru, nói trơn tru quá tôi bỗng giật mình. Tôi không hiểu sao trong khi tâm-trạng như thế mà tôi lại nói được những câu như thế.

Tôi bỗng thấy kinh khiếp cho tôi, kinh khiếp cho giống người, kinh-khiếp cho sự đặt-đẽ của ông giời. Rồi thì như say vì đau-đớn, say vì thất vọng, say vì ghê-khiếp, tôi ôm chầm lấy nàng rồi tôi hôn lên môi nàng trước mặt mọi người.

Mọi người vỗ tay tán thưởng. Rồi thầy tôi thì bô bô :

- Phải, ở đời lúc tuổi xuân cũng phải điên một tí.

Rồi thầy tôi đứng dậy hôn tôi, hôn nàng :

- Cậu rất sung-sướng về sự điên rồ của các con.

Mẹ tôi hình như chợt nhớ đến cái xuân trẻ được yêu đương, chúm chím cười :

- Phải, bố con giống nhau.

Thầy tôi cười khanh-khách, rồi nói ba hoa :

- Khi xưa ai cấm duyên bà. Lúc mợ mười lăm mười tám mợ còn bằng mười chúng nó.

Cả nhà cười rộ, còn chị tôi thì lại gần nàng, nắm tay nàng nói một cách hẻ hả :

- Đấy em coi ở đây ai cũng yêu thương em.

Rồi chị tôi giắt nàng lại trước mặt bà tôi :

- Thừa bà cháu gái của bà đây ạ.

Bà tôi kéo tay nàng cho ngồi gần rồi đặt một bàn tay che-chở lên mái tóc của nàng :

- Hôm nay cháu về thừa với hai cụ lớn rằng bà có lời gửi về chào và cháu thừa để hai cụ lớn rõ ở đây ai cũng quý mến cháu cho hai cụ lớn yên tâm.

Bà tôi lại nói thêm một câu nó làm cho lòng tôi run lên mà nàng thì có lẽ chết điếng :

- Xưa kia thời bà đi lấy chồng là ở nhà bố mẹ lo ngay-ngáy chứ không được như bây giờ, các cháu bây giờ thế là sung-sướng lắm.

Thầy tôi lại gần bà tôi :

- Cả mẹ cũng thương chúng nó thế thì không khéo chúng nó hư đấy.

Bà tôi ngược đôi mắt nhấp nhem lên nhìn thầy tôi :

- Người ta hư tại tính, tại đâu vì thương, anh cứ khéo lo phồng lo loan, thế trước kia tôi thương anh chị sao anh chị không hư.

Mẹ tôi vội-vàng thưa :

- Để cứ đánh cho chết cái người ấy đi, từ ngày cưới vợ cho con đến giờ cứ lòng lên như giai mười tám, nói chẳng ăn thua đâu vào đâu. Thừa để mấy lần con định mạch để đấy ạ !

Thầy tôi búng tai mẹ tôi :

- Thừa mẹ con cũng mấy lần định mách mẹ đây ạ, con người này bây giờ cũng dở chứng nhiều lắm đấy ạ.

Mẹ tôi du thầy tôi ra :

- Bây giờ giá tôi lấy vợ lẽ cho cậu thì cậu bảo tôi tốt không mách mẹ nữa.

Cả nhà lại cười ồ, rồi thì anh tôi nói đùa với mẹ tôi :

- Thừa để hôm nọ con xuống Nam Định bà chủ muối cứ nhắn mời thầy con xuống chơi mãi đấy ạ.

Thầy tôi chỏ vào anh tôi :

- Hôm nọ dạo đi qua Khâm Thiên tao gặp mày ở trong nhà hát đi ra, tao chưa mách vợ mày, mày đã mách gì tưa.

Chị tôi nép vào ngực anh tôi, rồi cười những cái cười nó cởi mở tâm hồn :

- Thừa thầy, thế sao thầy không đánh ngay từ hôm ấy?

Mẹ tôi cười phá lên :

- Bô con cùng một duộc, còn đánh chác gì !

Cái hôn của tôi ném ra trong một lúc điên vì đau đớn, đã như một luồng điện làm nổi dậy cả một nguồn vui trong gia-đình tôi. Tất cả đều như thấy trẻ lại duy có tôi, tôi thấy tôi già đi, già đi cả một thế kỷ đau-đớn. Mặt ai cũng sáng ngời, duy hôn tôi là thấy tôi dầm cả một từng giờ hắc ám. Nàng cũng như tôi, cố bình tĩnh, cố đóng cái vai con người hạnh phúc, nhưng làm sao mà bình tĩnh được trong khi tâm-trạng như thế. Thành ra nhiều lúc nàng như ngây ngơ, nhưng may cái ngây ngơ của nàng chỉ một mình tôi nhận thấy. Mọi người còn đang say cái tung-bùng của lòng mình vì yêu-thương tôi mà có, còn ai để ý nhận-xét kỹ càng. Mà cho dù có nhận thấy thì cũng cho là do nàng mới về, còn bỡ ngỡ mà ngơ-ngác như thế.

Cái nạn các ông đại biểu chúc tụng đã qua, lại đến cái nạn chúc tụng của các gia-nhân. Lớp tuồng «hạnh-phúc» diễn đi diễn lại nó mới ghê khiếp làm sao cho những con người lòng đầy tang-tóc. Đại-biểu của chúng là ông Hai Nhân, người già nhất xưa kia đã hầu ông tôi, đã cống thầy tôi, mà nay thì là người quản gia của tôi trong những khi tôi xa nhà.

Trông thấy mái tóc trắng xóa của con người lúc đầu xanh bước chân vào nhà tôi bằng cái cửa nô bộc, để đến khi đầu bạc ra bằng cái cửa quyền-thuộc, tôi ngùi ngùi

ngĩ đến đến âm đức của cha ông, rồi tôi thấy họ có quyền buộc tôi vào những bồn phạt. Và tôi không được phép làm cho họ thất vọng. Ông già Nhân soãn-soe mãi mới nói được :

- Chúng con là phận tôi-tớ, ngu dốt, chỉ xin thành thực chúc cậu vợ sung-sướng suốt đời, và hòa-thuận cho đến khi đầu bạc răng long như hai cụ cổ, như ông bà bây giờ... Để giờ cho con còn sống thì con lại được ẵm các em đi chơi như cậu và ông thừa trước thế thôi.

Lời chúc-tụng thành thực của y làm cho cả nhà tôi cảm-động, mà tôi thì nước mắt dần giụa. Rồi tôi khóc, tôi khóc nức-nở. Trời ơi ! Nắm được một cơ hội để chút những nỗi thống khổ của mình bằng nước mắt, nó mới sung-sướng làm sao. Tôi có thể dùng chữ sung-sướng trong tình này, trong cảnh này không ? Nhưng quả lúc ấy tôi thấy sung-sướng. Mọi trạng-thái ở đời phải chăng chỉ là một vấn-đề tương đối ? Tôi ôm ghì lấy y, tôi hôn lên mái tóc trắng, rồi tôi nói với y những lời, chính là để giao hẹn với tôi và thanh-minh với nàng :

- Ông cứ yên tâm, tôi sẽ vì mái tóc bạc của ông, vì những năm trung-thành, tận tụy của ông đối với gia đình tôi mà giữ nguyên cho ông... mỗi cảm tình ông đã đối với gia đình tôi. Và tôi sẽ xin hết sức làm cho những lời chúc tụng của ông được thực hiện, bất cứ trong cảnh

ngộ nào.

Nói xong, sợ chị tôi vốn là người sáng ý có nghi-ngờ gì, vì giọng nói của tôi lúc ấy gay gắt lắm và nét mặt của tôi chắc là khắc khổ lắm, tôi lại vội vàng vỗ vai y nói tiếp :

- Ông cứ yên trí, ông còn sống lâu, chỉ sang năm là có em bé cho ông bế thôi.

Tôi liếc nhìn vợ tôi thì thấy mặt y đang tối dầm, bỗng ánh lên một ngời ánh sáng, rồi thì y ngậy ra nhìn tôi bằng những con mắt, những con mắt gì ? Tôi có cái cảm tưởng lúc đó y là một tín-đồ đang nhìn một thần tượng, bởi vì y biết hơn ai hết nỗi đau-đớn, nỗi căm-hờn và ghê tởm của tôi đối với y. Có lẽ vì nhìn thấy y tôn-kính tôi như một ông giời, bản năng giống đực của tôi bỗng được an-ủi, vết thương tự ái đang ứa máu bỗng dịu lại. Tôi quay sang y, kéo tay y lại gần mình :

- Mẹ thương cho họ đi.

Y nghiêng đầu nép vào cánh tay tôi :

- Lay cậu... thế cho bao nhiêu ? Tiền em để ở trên hòm cơ.

Tôi móc ví lấy ra ba trăm đưa cho y :

- Cho riêng ông già Nhân một trăm, còn hai trăm phân phát đều.

Nàng ru tay tôi lại, rồi mở ví lấy chùm chìa khóa giao cho con sen theo hầu nàng, và bảo tôi :

- Lạy cậu, em chưa có cái ân-huệ gì đối với họ, xin cậu thương em mà cho phép em. Em đã rõ tấm lòng đại lượng như giời như bể của cậu rồi.

Không hiểu sao nghe nàng nói thế, tôi lại giận sôi lên. Có lẽ tôi giận vì tôi đã nhận thấy tôi để cho nàng biết tôi đã tha tội cho nàng một cách chóng như thế. Mà tội gì, cái tội nó reo nhục nhã vào gia đình tôi, reo tan nát vào lòng tôi ! Không, lòng tự ái của thằng con trai, của thằng chồng không cho phép tôi quên một cách chóng vánh như thế. Tôi muốn rằng nàng còn phải nhớ, nhớ mãi. Và phải chăng đây là cái lòng ích-kỷ hẹp-hòi của giống người nó đã gây ra cho sự sống bao nhiêu trang thảm-sử : tôi muốn rằng nàng cũng phải đau đớn, còn đau đớn trong khi tôi đang đau-đớn, chưa hết đau-đớn.

Tôi lạnh lùng dứt tiền vào ví, rồi tôi buông thõng :

- Tùy ý.

Mặt nàng vụt xám lại, nàng nắm chặt lấy cánh tay tôi như để ngấm tở một lời cầu xin : «Cậu đã thương em thì thương cho chót».

Tôi hiểu tiếng nói của cái nắm tay ấy, tôi cau mày. Rồi trông thấy con Lý, tôi vờ choài mình ôm nó, không muốn cho nàng đụng tay vào da thịt tôi nữa. Nhưng khi quay lại, thấy nàng run lên, tôi lại sợ mọi người nghi, và có lẽ cũng là tại tôi thương nàng, tôi lại phải vội-vàng đứng thẳng dậy, đưa cánh tay cho nàng vịn, rồi tôi cố cười :

- Mợ dở lắm, tiền nào chả thế.

Vì muốn bảo-toàn hạnh phúc cho người thân, lòng tôi phải đành với số mệnh, trước mặt mọi người, tôi phải gượng vui. Nhưng khi bước chân lên ô-tô để đi lễ nhĩ-hỉ, tôi không tài nào cố gượng được nữa Tôi rũ xuống như một con cò bị bão. Tôi dựa mình vào đệm, lặng thinh. Nàng thấy thế, sợ hãi cũng ngồi co rúm không dám nhúc nhích. Tôi liếc nhìn thấy cơ mầu ấy tôi cũng chẳng thương. Từ lúc bước chân vào phòng khách ở nhà, tôi bị thúc-bách phải diễn tẩn tuồng hạnh-phúc, phải ép lòng đóng cái trò «khổ-sai» ấy, tôi đã cay như ớt rồi. Thì «cho mày khổ sở một tí có sao, mày đã đau đón bằng tao à». Ấy thế là tôi nhìn nàng bằng con mắt của kẻ tử thù. Xe vòng con đường queo, vặn cái đà của đầu nàng về phía tôi để cho nàng nhìn thấy cái nhìn của tôi. Có lẽ đấy là bản năng tự vệ của loài người, nàng vội-vàng dơ hai tay lên che mặt. Cái cử chỉ khiếp sợ của nàng lôi tôi về với lòng thương, cái lòng thương di truyền dần giụa ở trong máu. Dù thế nào tôi cũng không thể làm một con yêu-tinh đối với đàn bà, người đàn bà mà sự sống, chết, nên hay, hoàn toàn ở trong bàn tay tôi. Tâm-trạng đã đổi thì sắc diện cũng đổi, tôi cố ôn tồn :

- Đường đây vào Hà đông sóc quá nhĩ ?

Nàng nhìn tôi bằng cái nhìn của con chó bị chủ đá :

- Thừa cậu, vì đây có nhiều xe bò đi.

Lòng thương của tôi chỉ đi được có đến đây. Đến đây thì tôi kiệt lực rồi. Tôi dựa lưng vào đệm, lả xuống như một tàu lá bị nắng hè đốt hết chất sống.

Rồi thì tôi lặng thinh cho tới khi đến Hà đông.

Xe tôi vừa mới đỗ ở cửa nhà nàng thì không biết từ đâu những tiếng pháo đã vang lừng. Nghe thấy tiếng pháo lòng tôi lại sùng-sục. So-sánh tiếng pháo ngày hôm qua, tôi có cảm-tưởng rằng tiếng pháo ngày hôm nay là để đưa ma tôi. Mà tôi bị chôn sống thật. Đời tôi ngày hôm qua đang vui tươi biết là bao, đến bây giờ tôi có khác chi tên trọng-phạm bị khảo đả.

Ấy thế là cái tư tưởng báo thù lại âm âm nổi dậy ở trong thần trí tôi. Phải rồi, ở nhà tôi, vì phải bảo toàn sự yên vui cho người thân, tôi phải ngậm bồ hòn làm ngọt, để đóng cái trò khổ-sai ấy.

Ở đây, họ từng đảng để dối tôi, con gái họ hư cái hư tây giới ấy thì họ phải biết chứ ! Họ đã nhẫn tâm đem cái reo như-nhuốc vào gia đình tôi thì tôi cũng có quyền nhẫn tâm với họ chứ, tôi cũng có quyền làm cho họ phải đau đớn những cái tôi đã đau-đớn chứ. Họ đã không kính-trọng tôi thì tôi không cần phải kính-trọng họ, và biết đâu bây giờ họ không đang cười tôi là một thằng ngốc không biết chừng. Và nếu tôi vui vẻ nữa thì họ

còn cười tôi hơn thế nữa. Không, không, tôi không thể để cho ai cười tôi được, phương chi lại để cho những người đã lừa dối tôi cười tôi. Tôi hụt-hặc bước xuống ô-tô, tôi vùng-vằng đóng cửa, tôi quyết chí «ăn miếng giả miếng» phen này. Và không bao giờ tôi nhận thấy đúng cái luật lấy máu để trả lại máu bằng lúc này.

Nhưng hỡi ôi ! phải chăng đây là cái chỗ màu-nhiệm của lòng giời đã sui nên cho người ta phải mang nặng một tâm-hồn nó biến-chuyển ra trăm vẻ trong khi xác-thịt cứ «pắt pắt» đi một đường. Nàng thấy đáng-điều của tôi hùng hổ như thế, và có lẽ mặt tôi lúc ấy hung ác lắm, nàng ngần-ngại chưa dám bước xuống xe.

Ở đời này, nếu có kẻ bị khổ, chỉ là những kẻ có lòng thôi, nếu có kẻ bị bán-khoản cũng chỉ là những kẻ có lòng thôi. Chứ nếu không có lòng, xử theo thú-tính thì dễ-dàng lắm rồi, ta cứ đường thẳng ta đi. Cô dâu mất trinh thì lợn quay cắt tai phú về; có cái gì là khó đâu.

Ta giàu, nhà ta danh-giá, ta trẻ, ta đẹp, ta có chức vụ hăn hoi, mặt đất này không thiếu con gái. Đứa nào hư, tổng cổ nó đi, có thể thôi, dễ-dàng lắm.

Giời ôi ! sao giời lại sinh cho con một tấm lòng để con phải nghĩ đến tình mà không thể xử theo lý được. Sao giời lại sinh ra cho con một tâm hồn đầy nhân ái để

cho con phải quần quai thế này ? Và nếu ngài đã cho người ta cái bản-thể cao đẹp nhất của kiếp người thì tại làm sao ngài không cho người ta một bản-thể để chỉ vui với điều nhân ái, đủ sống với nguồn yêu-thương, nguồn yêu thương không thôi. Mà ngài lại còn cho nhục-dục xen vào, rồi nó lên tiếng một cách gắt-gao như thế này? Tại làm sao ngài lại bắt những kẻ có lòng phải là một cái mồi bị co đi kéo lại bởi hai con mãnh thú ! Ngài dành gì cho kẻ đắc-thắng đây ? Ngài dành gì cho bại trận đây ? Không biết, không biết. Cái ngày mai, giờ dành cho tôi, tôi không biết, nhưng khi thấy nàng dùng dằng chưa dám xuống xe, tôi đã lại ái ngại, tôi sẽ nắm tay nàng kéo xuống.

Rồi đến khi trông thấy cụ Chánh Ấn đầu râu tóc bạc niêm-nở đứng đón tôi ở trên thềm, tôi lại thấy thương mới tóc bạc của ngài.

Phải rồi, trước đây hai mươi năm, ông tôi cũng đã ở cái nhà này, đã đứng ở trên cái thềm này, thầy tôi và tôi đã sống ở đây những ngày vui-vẻ, chúng tôi đã là những đứa con rất được nâng-niu của gia đình. À, không, không thể, tôi vội vàng nắm cánh tay vợ tôi :

- Đi mau lên mợ.

Tôi vẫn chưa đủ sức để gọi bằng em.

Mẹ vợ tôi, các anh các chị nàng, các em nàng tíu tít đến. Lúc bấy giờ, người ta mới giới thiệu từng người cho tôi. Tôi trông ai mặt cũng đầy một vẻ hân-hoan và đều có bộ tử tế đứng-đắn cả. Thứ nhất là mẹ vợ tôi trông lại càng đạo mạo nữa. Những cử chỉ của cụ thật là dễ-dàng, và trang-nghiêm. Ô, nếu hôm nay, tôi không đến đây với một vẻ mặt vui tươi, mà tôi lại chỉ cho đưa về đây người con gái ủ rũ, với một con lợn bị cắt tai, cắt đuôi. Chà chà, thật là một trái bom nổ giữa một cảnh thái-bình. Đành rằng vì những người này có trách-nhiệm về hành vi của con họ của em họ, nhưng sự động cốn của đàn bà, ai có thể biết hết mà ngăn cản được. Thứ nhất là ở trong một thời buổi nam nữ tự do, mà sự đi về của người con gái bố mẹ không tài nào kiểm-soát hết. Đến như thời xưa, con gái cấm cung kia mà cha mẹ anh em cũng còn chẳng giữ được thay. Không, tôi không thể bắt tội họ về những việc làm của con gái họ được. Tuy thế, nhưng tôi tin rằng trong đám người này, tất thế nào cũng có người tỏ rõ cái tội ác của vợ tôi, mà người ấy thì hẳn phải là người mẹ. Sự phỏng đoán của tôi đúng, sau mấy câu hàn huyên cho đủ lễ phép, cô dâu chạy tọt ngay vào trong, rồi thì một giờ sau, mẹ vợ tôi đi ra, mặt hết vẻ bình-tĩnh, và rồi thì trong nhà đang vui vẻ, như bị chìm trong một màn tang. Rồi thì cử chỉ của ai cũng ngượng ngịu, rồi thì người ta thì thà thì-thọt

luôn luôn. Thì thà thì thọt đến nỗi bố vợ tôi phải gắt :

- Chúng mày làm gì mà chạy như đèn cù thế.

Trong nhà này, duy có bố vợ tôi và hai người anh là giữ được vẻ mặt bình tĩnh, và một bọn trẻ con lau-nhau mà thôi. Còn thì những người đàn bà, từ cái tuổi biết nghĩ giở lên, ai cũng đều có vẻ sợ-sệt, và hình như họ ngượng-ngịu với tôi thế nào ấy.

Tất cả đều nhìn tôi bằng một con mắt lăm lét, và ai cũng có những nụ cười rất tươi-tắn đối với tôi. Phải rồi, họ cũng đang sợ hãi lắm, khổ sở lắm. Ừ, có thể chứ, chả lẽ một mình tôi à.

Cái ý nghĩ ấy làm cho tôi nhẹ một phần đau-sót. Vẫn cái lòng ích kỷ khôn nạn của giống người nó làm cho ta đỡ đau khi thấy người khác cũng đau như ta, đỡ nhục khi thấy người khác cũng nhục như ta. Chính nó đã làm cho ta cầu mong cho người khác cũng hư như mình, và làm cho ta vui khi thấy người khác sa-ngã. Nó gây ra cho loài người tính ghen ghét và nhiều tính xấu nữa khiến cho loài không thể chung sống vui-vẻ được với nhau.

Khi thấy cả gia-đình phải sợ-sệt lo-lắng, tôi thấy tôi đỡ đau, nhưng liền đó, tôi lại nhận thấy là tôi hèn ngay.

Điều nhận xét ấy mang tôi về những ý-nghĩ đại-lượng, và vì thế tôi giả lời được bằng một cách nhuần nhã, khi mẹ vợ tôi bảo tôi :

- Em nó thì còn dại dột, nhớ nó có làm-lỗi điều gì, thì anh cũng che chở và tha-thứ cho nó. Nó bây giờ như một giầy leo đến gửi thân ở anh, thôi thì trăm sự nên hay đều ở nơi tay anh cả. Anh thương thì nó được nhờ, mà anh chẳng thương thì nó phải chịu.

Người anh cả của nàng, lúc ấy làm tri-phủ, thấy mẹ nói thế thì không bằng lòng, và không bằng lòng có lẽ vì không biết chuyện hư hỏng của em gái :

- Vợ chồng là cái duyên-số, hà tất mẹ phải nói như thế. Chú ấy cũng là người có học-thức, tất cũng biết thương vợ thương con.

Tôi mỉm cười, trả lời anh nàng :

- Thừa bác, học-thức thì kể gì, người ta ở đời, thương nhau là hết.

Rồi tôi quay sang mẹ vợ tôi :

- Thừa mẹ, mẹ cứ yên tâm. Ấy chính vì con nghĩ người đàn bà bao giờ và dù thế nào cũng phải nhờ chồng, nên hay bao giờ cũng ở tay người chồng mà không bao giờ

con dám lạm quyền.

Tuy tôi thương bà cụ, nhưng tôi cũng không thể không ám chỉ một vài câu, để cho bà cụ hiểu tôi cũng không phải là thằng ngốc, tôi lại lấy lại :

- Thừa mẹ, mẹ cứ yên tâm. Vợ chồng quả đã không thương nhau thì thôi... Và nếu đã nghĩ rằng ở đời chẳng duyên thì nợ, thôi thì đắp điểm cho nhau, cốt sao cho nó xong việc thì thôi. Con không phải là con người thế nào đâu, mẹ đừng lo.

Tôi thấy tay bà cụ đang cầm điều thuốc lá bỗng run lên, tôi lại vội-vàng nói :

- Thầy me con và chị con đều quý người. Nhà con chỉ còn một mình con, mà con thì đã thương nhà con thì còn làm gì có chuyện nữa; mẹ đừng lo gì cả, chắc-chắn là chúng con ở với nhau cho tới khi răng long đầu bạc.

Vợ tôi ngồi cạnh tôi nghe tôi nói thế, sẽ đặt tay lên đùi tôi, nhưng tôi lờ đi như không biết, tôi quay mình sang với người anh vợ, để làm cho tay nàng bật khỏi đùi tôi :

- Nay mai rồi em xuống chơi bác, em còn được nghỉ hè lâu.

Vợ tôi tung hứng nhìn mẹ. Tôi thấy bà cụ cúi đầu, tôi lại vội vàng quay lại :

- Nhà con hiền-lành thùy-my thế này thì mẹ còn lo gì. Bây giờ con cũng là con trong một nhà rồi, có điều gì thầy mẹ giấy bảo chúng con, chứ có sao.

Tôi không ngờ trong câu nói đàn giải của tôi, lại hàm một ý mai-mĩa cay-độc, khiến bà cụ phải hấp-tấp nói ngay :

- Ấy sinh con ai nữ sinh lòng. Nhà mà vượng thì con hay, nhà mà phúc đức kém thì con hư, chứ cậu bảo dậy làm sao cho siết được, đi theo chân nó mà dậy được ư ?

Thế là bà mẹ vợ tôi đã nhận ngầm với tôi cái tội của con gái mình rồi đấy. Sự nhận tội ấy làm cho tôi ái ngại:

- Mẹ bảo hư với chả hư, cứ thương nhau là kê bằng được tất.

* * *

Tuy tôi đã đành với số kiếp, tuy tôi đã hứa với ông già Nhân rằng sang năm sẽ có em bé cho ông bế, nhưng tôi cũng không thắng nổi sự ghê tởm của xác thịt. Cứ tưởng tượng đã có một người đàn ông chung-chạ với nàng, đã làm những cử chỉ yêu đương đối với nàng, mà

tôi chỉ là kẻ đến sau, chỉ là kẻ đến sau thôi. Tôi lại thấy không thể để da thịt nàng đụng chạm vào da-thịt tôi được. Nhìn làn da nõn nà của nàng, tôi có cái cảm-giác như nhìn thấy lông của một con sâu dóm.

Cái gì, chứ sự ăn nằm với nàng thì không thể, không thể được ! Phải, tôi tha thứ cho nàng, để bảo-toàn lấy sự yêu vui cho gia-đình tôi, để giữ nguyên vẹn cái danh-giá cho nhà nàng được. Máu di-truyền chảy ở trong tôi, vốn là một thứ máu đại-lượng nó giúp tôi nuốt được cái hận này, nhưng đến như sự... yêu đương nàng, gần-gũi nàng, thì thật là một điều trên sức tôi.

Tám giờ tối hôm ấy, thì chúng tôi về tới nhà. Thầy mẹ tôi đã đợi tôi với những nụ cười tươi tắn :

- Cậu mợ biết thế nào hai cụ lớn cũng giữ chúng con lại ăn cơm mà, nên cậu mợ không chờ.

Rồi mẹ tôi lại bảo tôi :

- Cậu hôm nay định cho mợ đi xem chớp bóng, các con có muốn đi với cậu mợ thì lên tắm rửa, và thay quần áo đi. Ở đằng ấy, chắc không tắm rửa được, e bức bối lắm.

Thầy tôi gạt đi ngay :

- Ô, mơ rõ thật hay, vợ chồng mới cưới, để cho chúng nó hú-hí với nhau, chớp bóng chớp nhoáng cái gì.

Mẹ tôi cười xin lỗi :

- Thì muốn cho các con nó đi xem, cậu bảo có phim hay, ai biết đâu.

Thầy tôi cười, đặt tay lên vai mẹ tôi :

- Mình nên biết, không có thứ phim gì hay bằng thứ phim yêu đương của tuổi trẻ, nghe chưa ? Xưa kia, lúc mình mới lấy tôi, thầy mẹ có bảo mình đi đâu, hay bắt hai đứa đi ngủ từ sớm.

Nói xong, thầy tôi cười tí, trong khi mẹ tôi lấy tay đâm vào lưng thầy tôi thùm thụp :

- Ô, cái ông này đến âm ờ, chuyện chò mới hay !

Tôi, tôi níu ngay lấy cái cơ-hội ấy, để khỏi phải gần nàng, hay để gần nàng rất ít :

- Cậu mơ đi, con đi đấy. Con đi với cậu mơ cho vui.

Nói xong tôi chạy bay lên cầu thang để tắm rửa và thay quần áo tây.

Lúc tôi ở buồng tắm ra, vẫn thấy vợ tôi ngồi thờ ở mép giường, chưa trang điểm gì, tôi hỏi một câu hát hàm :

- Thế không đi à ?

- Thưa... mời cậu đi một mình, em đã thưa... với cậu mợ, em mệt xin phép ở nhà rồi ạ.

Phải, tôi rất mong như thế, tôi muốn được xa nàng để nghĩ ngợi, để gỡ cái mối hoang-mang ở trong lòng, để định rõ cái thái độ mà tôi phải đối-phó với vợ tôi. Tôi chép miệng :

- Không đi thì thôi.

Tôi lạng-lẽ mặc quần áo, rồi tôi lạng-lẽ đi ra.

Thầy tôi thấy tôi liền la trời :

- Ô, nó không đi thì con đi làm gì. Vợ chồng mới cưới sao lại thế, để nó ở nhà một mình sao cho tiện !

Tôi vội nắm lấy tay mẹ tôi, tôi rúc đầu vào ngực để cầu cứu :

- Con đi với mợ cho vui, thế cứ... lấy vợ thì cậu bảo xa cậu mợ à.

Thầy tôi vỗ liên mấy cái mạnh lên vai tôi :

- Ô, ồ, không phải thế, cái điều mà cậu mợ sung-sướng là thấy con vui-vẻ với vợ con, chứ cậu mợ không sung-sướng đâu ở chỗ con cứ bám nhằng nhằng lấy như một cái đuôi. Thôi cút lên, để người ta đi.

Rồi thầy tôi hôn vào mắt mẹ tôi :

- Ô, con cũng phải để cho cậu tri kỷ với mợ con một hôm chứ.

Mợ tôi cười :

- Cái ông khỉ cứ ồm ờ. Thôi thế để hôm khác con ạ, còn thiếu gì ngày. Cậu con nói phải đấy, nó không đi, con đi một mình coi sao tiện. Thôi con lên đi với nó.

Tôi muốn đi chơi để nghĩ ngơi, nhưng có thầy mẹ tôi đấy, tôi lại không dám, tôi chỉ sợ thầy mẹ tôi rõ biết có những điều ngang trái xảy ra giữa chúng tôi, tôi lại phải quay lên.

Toi mở cửa, thì thấy nàng đang nằm gục đầu trên gối, quần áo cưới vẫn y nguyên chưa thay. Nghe tiếng động, nàng quay đầu lại, rồi thấy tôi, nàng vùng dậy :

- Thế cậu không đi nữa à ?

Tôi ném điều thuốc lá ra góc buồng, rồi tôi lạnh lùng:

- Không, cậu mợ không cho tôi đi.

Nàng rụt-rè :

- Hay tại em không đi, mà cậu mợ không cho cậu đi.
Nếu thế để em xin đi cho cậu được đi.

Nàng toan thay áo, thì tôi vội cản bằng một giọng gay gắt :

- Thôi, chúng ta không có quyền làm phiền rộn cậu mợ.

Nàng cúi đầu lặng thinh, tôi cũng lặng thinh thay quần áo, rồi tôi ra đứng ở cửa sổ nhìn ra ngoài giờ. Đến khi tôi nghe tiếng xe ô-tô của thầy mẹ tôi đã đi rồi, tôi liền xuống nhà gọi ông già Nhân là người giữ các chìa khóa tủ :

- Lấy tôi chai rượu sâm-banh lớn.

- Thưa cậu cứ lên đi rồi con đem lên.

- Không, tôi uống ở đây.

Ông già Nhân là người đã từng trải việc đời, tưởng tôi uống rượu để lại sức, và lấy sức... cười một cái cười

hóm hỉnh :

- Thừa cậu, thế có đập trứng gà vào không ạ ?

Tôi lộn tiết :

- Lấy rượu đem lên đây rồi mặc tôi.

Tôi uống hết một chai, rồi hai chai, rồi thì tôi thấy trời đất đảo-lộn, rồi thì các tư tưởng cũng như các đồ vật, mờ dần ở trong tôi, rồi tôi cũng không hiểu tôi làm thế nào mà lần lên tới gác được.

Tôi chỉ còn nhớ mơ-hồ rằng khi tôi reo mình xuống đệm, thì cùng với tiếng két của lò so, nổi lên những tràng khóc rũ rội, rồi thì hình như có những cánh tay ôm lấy tôi, những bàn tay soa-suýt lên mặt tôi. Rồi thì những cánh tay ấy, những bàn tay ấy làm gì nữa, tôi cũng không biết nữa. Tôi đã bị men rượu làm cho thiếp đi.

Phần Thứ Ba

Người ta, khi đã không thể say một kiếp, thì thế nào cũng phải có lúc tỉnh dậy, mặc dầu tỉnh dậy để nhớ tiếc cái lúc say của mình. Năm giờ sáng, tôi mở mắt. Lúc ấy, sức rượu đã tan, và có lẽ chính vì tôi nghĩ đến cái đau sót của đời tôi, mà tôi mở mắt. Rồi thì thần trí tôi thấy tỉnh băng, mặc dầu chân tay moi như dầm.

Tôi mở mắt, thì thấy nàng vẫn ngồi ở cạnh tôi, một tay đặt lên ngực tôi. Có lẽ nàng đang soa bóp cho tôi. Cứ trông thấy mặt nàng, là một khổ não ghê gớm cho tôi rồi. Cho nên vừa mở mắt, tôi lại vội vàng nhắm mắt. Nhưng khổ thay, chỉ có người chết mới nhắm mắt được một cách vĩnh viễn, cho nên tôi lại phải mở, mở để vừa-vặn trông thấy nàng bung một cốc nước cam lại cạnh tôi và nói bằng một giọng run-sợ, run sợ vì lo bị từ-chối:

- Mời cậu soi một cốc nước cam cho nó già rượu.

Tôi rất có thể vũ phu với một kẻ đương đầu cùng tôi, nhưng tôi không thể tàn nhẫn với người đã sợ tôi, thứ nhất người ấy lại là bề dưới tôi, lại có tội đối với tôi. Tôi cầm cốc nước cam nốc thẳng một hơi.

Có lẽ chất nước làm giá lại cái sót-sa của lòng tôi, và có lẽ cũng vì sự sợ hãi của nàng làm cho tôi ái ngại :

- Cả đêm hôm qua em không ngủ à ?

Tôi hỏi bằng một giọng ngọt ngào, và tôi lại dùng chữ em thân-mật của buổi yêu đương nên nàng sung sướng mà giả nhời tôi :

- Thưa anh, cả đêm hôm qua anh nôn ọe, và vật vã, em đâu dám ngủ.

Sự sung-sướng của nàng tôi nhận thấy, tôi nhận thấy rõ ràng. Vì nhận thấy, mà lòng tự ái của tôi được an-ủi, rồi nó tự nhủ tôi không có quyền làm khổ sở người ta, thứ nhất khi tôi đã được nâng lên cái địa vị ông giờ có thể ban phát mọi điều lành giữ. Tôi kéo cánh tay nàng bắt nằm xuống cạnh tôi :

- Thế thì bây giờ em ngủ đi.

- Thưa anh sáng rồi, em phải xuống nhà hầu cậu mợ. Ngày hôm qua, em có thể ngủ trưa, chứ ngày hôm nay...

- Ngày hôm nào em cũng có thể ngủ trưa, miễn là em cần ngủ. Nhà này ai cũng thương em, vì thương anh mà thương em. Tất cả hành vi của em, đều không ai chỉ-chích gì, trừ anh.

Nàng úp mặt vào cánh tay tôi, rồi đặt tay lên ngực tôi, lặng thinh. Cái cử-chỉ của nàng đem cho tôi cái cảm

tưởng một câu nói ngâm : «Vâng, em biết thân em là ở trong tay anh». Nhưng khi da thịt nàng chạm vào da thịt tôi, thì da thịt tôi bỗng kêu cứu, rồi thì nó liền mang đến cho tôi một cảm tưởng khác : «Nàng đã có cái cử-chỉ âu yếm này đối với một người đàn ông khác, và nàng đã nói với họ một câu phục tùng như thế». Ấy thế là bao nhiêu tình thương lại ào ào chút sạch khỏi người tôi, rồi mối hận từ đâu chẳng biết, lại sùng-sục kéo đến trái tim tôi ; rồi thì tôi lại thấy bứt-rứt khó chịu. Nhưng tôi cũng không ẩy nàng ra, mặc dầu tôi nhận thấy rằng nếu tôi ẩy nàng ra xa tôi thì sự bứt-rứt sẽ hết ngay tức khắc. Tuy cái trạng-thái của lòng tôi là như thế, nhưng kỳ chưa là những sức mạnh nó sai-khiến hành vi của đời chúng ta, tôi lại dơ tay sẽ vuốt tóc nàng.

Có lẽ vì bị thức hai đêm, nàng đã mệt quá, mà cũng có lẽ nàng bị những cái vuốt tóc ấy thôi miên, nàng ngủ lịm ngay ở trong cánh tay tôi như một đứa em bé. Thấy cái hơi thở đều và nóng của nàng phả vào bên ngực tôi, tôi băng-khuâng tự hỏi sao nàng không có thể là em tôi, mà lại cứ phải là vợ tôi. Nếu mà nàng là em tôi, thì cái tội lỗi của nàng lại chính là một có để cho tôi thương nàng hơn, nhưng vì tôi là chồng mà tôi không thể. Cái cử chỉ tin cậy và ngoan-ngoãn ấy chỉ có độc một cái đức làm cho tôi khó chịu. Tuy thế, nhưng tôi cũng không cự-cậy, để làm mất giấc ngủ của nàng. Và

rồi thì trong cái khó chịu ấy, lại như sen vào một chút khoan-khoai rằng nàng ngủ được, ngủ được thì không mệt, không hốc hác mặt mũi.

Lòng người ta là một mớ những cảm giác mâu thuẫn thật. Nhưng bây giờ tôi đã hiểu rồi. Trong thằng chồng cầm hôn của tôi, có một thằng người đầy lòng thương. Thằng chồng thì khổ sở về sự động chạm xác thịt, bởi sự động chạm ấy gợi cho y nhiều hình ảnh ghê khiếp. Nhưng thằng người thì lại cảm thấy ở bên cái đau đớn của mình có một cái đau-đớn hơn, bên cái mệt nhọc của mình, có một cái mệt nhọc hơn. Rồi thì nó khoan khoái ở chỗ đã vượt ve được cái đau đớn ấy, nâng- đỡ được cái mệt-nhọc ấy.

Không cựa-cậy được, tôi đắm nghĩ liên-miên. Có nhiên là tôi nghĩ đến những điều nó đốt tim tôi, sé thịt tôi. Nhưng dù đốt tim sé thịt thế nào, thì rồi rút cục cái bản năng tự tồn của ta vẫn đắc thắng, buộc ta phải nghĩ đến ngày mai.

Bỏ thì quyết nhiên không thể bỏ nàng rồi. Nàng là người của chị tôi cho tôi; làm cho chị tôi phải đau đớn hối-hận, thà tôi chịu tất cả cực hình trên trái đất. Tôi lại không thể bỏ nàng, vì sự yên vui của thầy mẹ tôi và bà tôi. Tôi không thể bỏ nàng cũng có lẽ vì tôi thương nàng, thương gia-đình nàng. Đành là tôi phải ở chung

suốt đời với nàng rồi. Nhưng nếu cuộc đời chung cha chỉ có ở trong gian buồng này, chỉ có hai người thôi, thì còn khả trợ được. Đằng này, tôi lại phải sống chung cha với nhiều người khác, và những người khác ấy phải biết rằng tôi sung-sướng mới được sung-sướng.

Tưởng-tượng lại phải đóng những tâm kịch hạnh phúc trong khi lòng tôi giá buốt như như thế này, tôi rùng mình. Mà nào có phải đóng trong một chốc, một nhát, đóng liền trong mười mấy giờ đồng hồ một ngày, đóng trong bữa ăn, đóng trong khi có mặt thầy mẹ tôi, đóng trong khi đến chơi với anh chị tôi, đóng trong khi hội họp bè bạn, đóng trong khi đi đường, đóng trong sự chảy chôi buồn của thường ngày. Trời ơi ! tôi đã làm gì nên tội mà giờ bắt tôi chịu nông-nỗi này ?

Nghĩ thế, tôi vùng dậy, tôi hắt ngay đầu nàng ra, nhưng đến khi tôi trông thấy nàng bị hắt tóc sỏa ra trên đệm, mắt nhắm mắt mở nhìn tôi, tôi lại hối hận tôi lại vội-vàng kéo nàng lại cánh tay, rồi tôi nói dối để an-ủi nàng :

- Em ngủ đi, anh bị rôm đốt đây mà.

Nàng lại đặt tay lên ngực tôi, lại ngủ. Có lẽ nàng vì mệt quá, và cũng có lẽ vì nàng khổ quá chẳng muốn nghĩ gì nữa, chỉ đành sống theo những soay-vần của

phút hiện-tại, và những mệnh-lệnh của xác thịt,

Con người ta có nhiều khi như thế, khi mà đã khổ lắm, đau lắm và không biết tìm cách gì để thoát ra, khi mà cái ý nghĩ «thôi muốn ra đâu thì ra» đã là kết quả của bao nhiêu lo-toan vô hiệu.

Tôi lại vuốt tóc cho nàng ngủ, rồi khi nàng ngủ rồi, tôi nghĩ đến những khi phải chung sống với gia đình tôi. Lúc này thì lòng tôi đã hơi dịu dịu rồi, tôi sức nhớ tới sự tôi xin đổi về đây, hôm tôi bắt đầu yêu nàng. Giá chúng tôi cứ ở Huế thì cuộc đời của tôi còn có chỗ khả phủ. Tôi lo, tôi lo rằng đơn xin của tôi đã được duyệt y rồi. Tôi nhìn đồng hồ thì kim chỉ tám giờ năm. Tôi thấy cần dùng phải ra nha học-chinh để xin hủy cái đơn ấy đi, và phải dấu thế nào đừng cho thầy mẹ tôi biết.

Tôi sẽ nhắc đầu nàng, để rút tay ra, nhưng tôi mới vừa rút được nửa chừng thì nàng giật mình kêu lên một tiếng rồi ôm chặt lấy tôi, quắp lấy người tôi rồi lại ngủ. Rồi thì tôi lại thấy thương hại, rồi thì tôi lại phải nằm chết để nghe cái tiếng thở đều đều của nàng

Chín giờ rưỡi, thì ông già Nhân ló đầu vào. Tôi vội vàng vẫy y lại gần, ghé sát vào tai y :

- Có việc gì đây ?

- Thừa cậu, có các cụ lớn và quan phủ ở Hà-đông đến chơi. Quan phủ ngày mai phải về Lâm Thao, đến chào cậu.

- Bà chủ có dưới ấy không ?

- Thừa có, cả ông chủ, cả cậu Minh, cô Lý nữa.

Tôi bảo y lấy giấy bút rồi tôi dùng tay trái viết cho chị tôi mấy chữ :

Chị yêu quý

Nhà em nó mệt lắm, chống chế thế nào cho chúng em, mười một giờ mới phải xuống thì cảm ơn lắm.

Em chó của chị

Năm phút sau, thì ông già Nhân lại đem một mảnh giấy của chị tôi lên cho tôi :

Thôi chó cứ ngủ đi, chị che chở cho mười một giờ rưỡi dậy cũng được. Thầy me đã mời hai cụ lớn và quan phủ ở lại soi com. Các cụ coi bộ tương đắc với nhau lắm. Và quan phủ thì hình như cũng thích anh. Thôi các chó cứ ngủ đi, và nhớ rằng người ta ai ai đều cũng sung-sướng về hạnh-phúc của em đây.

Tôi đọc xong mảnh giấy thở giải, rồi tôi nhìn vợ tôi, rồi tôi dặn ông già Nhân :

- Mười giờ rưỡi, lên gọi tôi nhé.

Tôi thấy cần hút thuốc lá, mặc dầu là nhà thể thao tôi hút rất ít. Trên buồng không có, ông già Nhân phải xuống dưới nhà lấy cho tôi. Khi y lên, y đem theo cả một chồng thơ và danh thiếp của những bè bạn các nơi gửi mừng tôi. Tôi gạt cái khay đi :

- Thôi không cần phải xem, biết tất cả rồi, thôi đi xuống đi.

Tôi hút, tôi hút không biết bao nhiêu điếu thuốc lá, hút tới khô cả cổ, ráo cả ngực, mà vợ tôi vẫn còn ngủ li bì. Lúc ấy, tôi mới nhận thấy thuốc lá làm vợ được cái buồn của người ta ; tôi đã hiểu vì lẽ gì mà nhiều người nghiện. Tôi hút hết gần nửa bao Camel, thì nàng cự mình, nhưng cự mình để mà lại ngủ nữa. Và tay nàng thì vẫn nắm vạt áo tôi.

Tuy nàng biết tôi giận nàng lắm, ghét nàng lắm, nhưng nàng vẫn tin tôi, tin tôi cả từ trong giấc ngủ, sung sướng sống dưới sự tre trở của tôi.

Lúc ấy, tôi mới quay nhìn nàng, nhìn kỹ nàng. Từ lúc tôi khám phá ra cái tội ác của nàng, có lẽ lần này là lần

đầu tiên mà tôi nhìn kỹ nàng.

Tuy tôi căm hờn thù ghét; tôi cũng vẫn phải nhận rằng nàng đẹp. Nhưng chính vì nàng đẹp như thế mà tôi thấy tôi càng khổ hơn. Người ta trừ phi khi đã diệt được bản thể để thành phật, vẫn còn lòng hiếu thắng. Lòng hiếu thắng của tôi, của cái muôn năm giống đực càng sót-sa khi nhận thấy một vu vật như thế kia, sao không hoàn-toàn thuộc về tay mình. Tôi ngậm-ngùi về chỗ nó đã bị sút mẻ bởi tay người khác.

Tôi càng khổ sở khi nhận thấy ở trên cái khuôn mặt thù-mị và đoan-chính kia chẳng có một dấu hiệu gì nó có thể cho ta ngờ đến chỗ có thể phạm tội của nàng. Nhưng đây cũng lại là lòng hiếu thắng, Tôi liền đi tìm cho sự sa ngã của nàng những nguyên nhân đẹp. Tôi cho đó là do một phút yếu đuối của xác-thịt. Nhưng vừa cho như thế, tôi lại thấy rằng thế thì nàng hèn quá, tôi vội vàng ức đoán rằng nàng đã yêu. Nhưng đến khi tưởng tượng rằng nàng đã yêu tôi lại thấy sót ruột : nàng đã yêu kẻ kia, sao nàng còn có thể yêu tôi ? Mà tôi thì chắc chắn được yêu. Trong những lúc chúng tôi gặp gỡ đầu tiên, không yêu nàng không thể đóng chò một cách khéo-léo như thế được.

Tôi phỏng đoán nhiều điều để rồi chẳng tin một điều nào cả, và để chẳng giải quyết được một cái gì. Tôi cho

sự nàng lừa dối tôi, cam tâm hèn hạ mà lừa-dối tôi khi bằng lòng lấy tôi chẳng qua cũng như tôi, do lòng yêu-thương gia-đình mà ra.

Nhưng nếu tôi không là người có lượng, nếu tôi «phú» nàng về ?

Tôi vừa nghĩ đến đây thì nàng mở mắt, mở mắt để nhận thấy rằng nàng đang nằm gọn lỏn trong lòng tôi, mà tôi thì đang lặng lẽ ngắm nàng. Nàng dơ tay toan ghì lấy tôi bỗng lại buông tay xuống, nàng mấp-máy môi toan nói lại lặng thinh. Tôi đã hiểu sự ngập ngừng ấy rồi. Nàng lo chưa biết tôi tiếp đón những cử chỉ yêu-đương của nàng thế nào. Sự ngập-ngừng sợ hãi ấy làm cho tôi ái ngại, càng ái-ngại khi biết có cha, anh, nàng đang chờ nàng ở dưới nhà :

- Thôi mợ liệu dậy đi, Thầy me và anh phủ đang chờ mợ ở dưới nhà kia kìa.

Câu ấy và thứ nhất sự tôi gọi nàng bằng mợ chứ không bằng em làm cho nàng xám ngay mặt lại. Nàng không hiểu cha mẹ và anh nàng đến đây để làm gì, vì hôm qua không ai dặn nàng cả. Tôi nhận thấy ngay, tôi vội vàng bảo :

- Anh phủ hết phép đến chào cậu mợ để mai đi. Cậu mợ đã mời anh ấy và thầy me ở lại ăn cơm. Nhà đang chờ em.

Máu lúc ấy mới dần dần trở về với má nàng :

- Thừa anh, thế đến từ bao giờ, sao anh không đánh thức em ?

Sự biến-đổi mau-chóng của nàng từ sợ-hãi sang vui-vẻ làm cho tôi sung sướng - có thể dùng chữ sung sướng ở đây không ? - sung-sướng khi thấy một người phải sống theo các hành-vi của mình, vui, buồn, sợ, hãi, đều ở như một tiếng nói của mình. Rồi có lẽ chính vì thế mà tôi không muốn thân mật với nàng vội, tôi còn muốn rằng nàng đã làm cho đời tôi thất vọng, thì nàng còn phải là cái chong chóng xoay theo các cảm-giác và ý-muốn của tôi. Nàng gọi tôi bằng anh, nhưng tôi lại cứ gọi nàng bằng mợ :

- Vì mợ mệt ngủ say quá nên tôi không muốn gọi.

Nàng nắm tay tôi đặt lên mặt, rồi rên rĩ :

- Anh thương em quá, em biết rằng anh thương em nhiều lắm rồi.

Giật phắt ngay tay ra thì lòng tôi bất nhẫn, mà để yên cho nàng hôn-hít thì tôi không chịu được, tôi vội nói :

- Ta phải liệu xuống đi chứ.

Rồi liền đó, tôi dơ tay lên đầu giường tìm chuông bấm. Tiếng chuông rên lên là tôi nhồm dậy. Tôi để cho nàng gồi lên cánh tay tôi ngủ yên lành trong mấy giờ đồng hồ, thế cũng là nhiều rồi. Tôi trông mặt nàng đại ra, thì tôi biết rằng, nàng còn tiếc rẻ những phút thân

mặt ấy, những phút mà nàng có thể hy-vọng tôi sẽ tha thứ hết cho nàng.

Tôi dậy, nàng vẫn nằm im, úp mặt xuống gối. Mặc, tôi cứ thản nhiên ra khỏi giường. Con sen của nàng đem theo và ông già Nhân cùng vào :

- Xếp buồng tắm cho tôi tắm và lấy quần áo cho tôi mặc.

- Thưa cậu, xếp sẵn sàng đã từ lâu rồi ạ. Con lại làm cả đồ điểm-tâm, nhưng chắc đến giờ cơm cậu soi cơm chứ còn ăn gì nữa.

Lúc ấy tôi mới nhận thấy tôi cũng mỏi mệt. Đã sắp đi vào buồng tắm, tôi quay lại ngồi lên trên chiếc ghế bành, rồi tôi vuốt tóc, rồi tôi thở dài, rồi tôi cầm quả cam :

- Giá có nước cam cho tôi một cốc thì sướng nhỉ.

Nàng vùng ngay dậy :

- Thế cậu để em làm.

Ông già Nhân lúc ấy đã cầm con dao. Nàng liền đỡ lấy

- Thôi. ông đi làm gì thì làm đi để tôi hầu cậu.

Giá giữa tôi với nàng mà không xảy ra sự gì thì sự sốt-sắng ấy làm cho tôi sung sướng biết mấy. Đằng này không, cứ cái sốt sắng của nàng đã làm cho tôi lộn tiết rồi.

Nó hình dung tất cả sự nàng muốn chóng được tha tội. Thế nghĩa là nó làm sống lại cái tội ác của nàng giữa chúng tôi, trong trí-tưởng tôi. Tôi cầm quả cam, rồi giật phắt lấy con dao, bổ nghiêng làm đôi :

- Thôi, không phải vất nữa, tôi ăn không cũng được.

Nàng tung-hứng đứng cạnh tôi, tay lại dơ lên giời, miệng há hốc. Mà ông già Nhân thì nhìn chúng tôi chăm chăm. Thấy thế, tôi sợ ông nghi, tôi vội-vàng đưa nửa quả cam cho nàng và tôi lại gọi nàng bằng em :

- Em ăn một nửa đi cho mát ruột.

Nỗi băn khoăn và đầy-đọa của lòng tôi, nàng hiểu, nàng hiểu rằng từ nay tôi nói gì, tôi làm gì thì phải nghe theo, nghe theo ngay để khỏi gây ra cái sức phản-động ở trong tôi. Nàng đỡ ngay lấy :

- Em xin anh.

Rồi nàng bóc vỏ, rồi nàng ăn, ăn ngay. Tôi biết rằng nàng ăn một cách khổ-sở lắm và nuốt không vô, tôi

liền kéo tay nàng cho ngồi ghé lên thành ghế, rồi tôi quay bảo ông già Nhân lúc ấy chắc đang băn-khoăn về những cử chỉ của tôi :

- Ông vắt một cốc nước cam đầy, cho mợ một nửa, tôi một nửa.

Nói xong tôi lại thấy ngay rằng sự nhượng bộ ấy to lớn quá, tôi đứng phắt dậy đi vào buồng tắm, để mặc trơ nàng ngồi trên thành ghế.

Tôi mặc quần áo xong thì nàng vẫn còn đang trang-điểm. Tôi muốn xuống phòng khách trước, nhưng nghĩ để cho nàng xuống một mình thì nàng sẽ bị bẽ-lẽn, tôi lại ngừng lại. Nhưng ngừng lại mà chẳng biết làm gì ! Mà chân tay bứt-rứt ! Mà ruột cứ còn cào ! Giá không có cái tội ác xảy ra giữa chúng tôi, những lúc này tôi ngồi cạnh nàng, nhìn nàng trang-điểm để chờ nàng thì sung-sướng biết bao.

Phải rồi, tôi biết giờ không cho ai-thập toàn cả. Tôi sinh ra, sung-sướng từ tâm bẻ, sung sướng đến nỗi tôi phải lo, nay mỗi lo đã thành sự thực. Là người, chúng ta đều bị cai-trị bởi cái luật thừa trừ của tạo hóa. Nếu tôi không gặp việc này thì chẳng hóa ra ông giờ bất-công với biết bao nhiêu người hay sao ? Sinh ra chúng ta, ông đều bắt chúng ta chịu một phần sướng khổ tùy theo cái

bản năng và cái địa-vị mà ông đã xếp-đặt cho chúng ta.

Vì có cái ý nghĩ ấy, nên nhìn nàng, nhìn cái thống khổ của đời tôi biến thành da thành thịt, tôi biết đành với số mệnh.

Tôi tiến lại sau lưng nàng :

- Mợ đánh má đỏ một chút nhé.

Nàng quay lại, hiểu tất cả cái ý nghĩ nhân từ và chua-sốt của lời dặn ấy, nàng nhìn tôi, rồi vùng ném cái «húp», nắm lấy cánh tay tôi :

- Thôi, xin anh thương lấy em là hết !

Lòng tôi lúc ấy đã mềm nhũn, tôi đã toan dơ tay ôm lấy nàng để tha-thứ cho nàng, nhưng cực chưa, số mệnh chưa muốn thế. Một tiếng kẹt cửa, rồi ông già Nhân từ trong buồng tấp vác một đồng quần áo đi ra. Toan ôm nàng, tôi lại phải vội-vàng tiến lên một bước để che cho ông già Nhân khỏi trông thấy nàng khóc. Rồi thì khi ông già Nhân ra khỏi buồng, cái ý-định tha thứ của tôi đã bị mất đà rồi, rồi thì từ đấy nó không lại nữa. Rồi tôi lại nghiêm-nghị bảo nàng :

- Thôi mau lên, dưới nhà đang chờ kia kìa.

Nàng biết, nàng biết đã qua đi cái khắc may-mắn nhất của đời nàng, nàng cúi đầu thở dài. Rồi nàng cúi mình nhặt cái «húp». Rồi nàng lại chăm chú trang-điểm trong khi tôi đến tựa cửa sổ nhìn ra ngoài trời.

Khi nghe tiếng ghé kệt, tôi quay lại. Má nàng đánh đỏ quá, tôi thì không muốn cho chị tôi phải chê nàng về một điều gì, bởi tôi biết chị tôi là một người sành lắm :

- Mợ phủ một làn phấn trắng nữa lên, hình như hồng quá đấy.

Thấy tôi cứ nhất-định gọi nàng bằng mợ, nàng không dám gọi tôi bằng anh nữa :

- Tại em theo cậu, chứ xưa nay em chỉ đánh phớt một tí đỏ thôi.

Tôi nhìn chiếc áo mùi bông phấn, tôi nhìn má, tôi nhìn mái tóc, tôi nhìn cổ, nhưng tôi không nhìn mắt nàng :

- Nước da của mợ thì tôi tưởng chả cần phải phấn sáp. Vô ích.

- Nếu cậu bằng lòng thề thì em xin thôi.

Miệng nói, tay dơ vớ cái khăn mặt. Chính tôi là người phát-biểu cái ý muốn ấy, lại phải vội-vàng can :

- Thôi bây giờ chậm rồi, để lần khác.

Nàng nhìn chiếc áo :

- Em mặc màu này cậu có bằng lòng không ?

Trong giọng nói của nàng. tôi đã thấy một cái gì âm ỉ và hình như có pha vào đấy một chút vui. Thì ra nàng đã nhận thấy tôi để-ý đến nàng : mà một khi tôi đã để ý đến nàng thì dù tôi hắt hủi từng lúc từng lúc, nàng vẫn còn có thể hy vọng.

Người đàn bà chỉ sợ nhất khi nào người đàn-ông thờ ơ đối với mình. Những sự mắng-mỏ, những sự giận-dối, tuy-không hẳn là biểu-hiệu của ái tình, nhưng ít nhất nó cũng để tỏ một cái gì, chứ đến sự thờ ơ lãnh đạm thì thôi hết rồi, nó chỉ chứng-tỏ những cái gì đã chết. Có lẽ vì đời nàng đã trải qua một người đàn-ông, nên nàng có cái kinh nghiệm ấy.

Tôi nhìn kỹ chiếc áo nàng :

- Mùi bông-phấn, mợ trắng quá mặc không hợp, giá mợ đổi chiếc áo màu vàng.

Tôi vừa nói đến đấy thì tiếng nói vụt chết cứng trong cổ, tôi sực nhớ ra rằng màu vàng là biểu-hiệu của những kẻ bị «cắm sừng». Nàng nhìn tôi, hiểu ngay :

- Em không có áo màu vàng
- Thế thì... mẹ có chiếc áo «ca-rô» nào không ?

Tôi nói xong, lập-tức quay đi vì hôm qua, lúc con sen mở hòm lấy quần áo cho nàng, tôi nhận thấy mấy chiếc áo màu vàng anh ở trong đó.

Khi nghe tiếng khoá hòm đã một lúc lâu, tôi mới quay lại, quay lại để nhìn thấy nàng đọc mảnh giấy của chị tôi viết cho tôi mà ông già Nhân đã nhặt từ giường để lên bàn. Tôi tiến lên hai bước toan giằng lấy nhưng nàng đã xem xong, đặt giả về chỗ cũ. Nàng nhìn mảnh giấy, nhìn tôi như để dò ý tứ, dò ý tứ để nói với tôi những điều mà tôi đã biết trước. Vì biết trước cho nên tôi không muốn nàng nói : cái khắc tôi có thể tha thứ cho nàng đã qua đi rồi. Tôi nghiêm ngay sắc mặt :

- Thôi đi xuống, gần mười một rồi.

Nàng quay nhìn mảnh giấy, nàng cầm cái bàn trái chặn lên, rồi lảng-lặng theo tôi.

Bước chân xuống cầu thang là tôi nghĩ ngay đến tấn kịch hạnh-phúc mà tôi phải đóng, Tôi nhắm mắt, tôi bước mạnh, tuy lúc ấy, nàng đi sau, nàng không trông thấy những nét cau-có ở mặt tôi, nhưng nghe tiếng giày tôi dận mạnh, có lẽ nàng hiểu, nàng đi nhanh lên mấy

bước cho kịp tôi, rồi ngả ngả đầu cho chạm vào cánh tay tôi như để cầu một sự đùm bọc, che chở. Thì ra mới gần tôi có ít ngày, nàng đã nhận thấy tất cả cái bản-thể của tôi. Nàng đã tìm ra chỗ yếu - hay chỗ mạnh cũng thế - của lòng tôi.

Cái cử chỉ của nàng là để khêu-gợi cái tình thương chan-chứa ở trong tôi. Tuy tôi đinh-ninh rằng đối với một người tội-lỗi như nàng, ban cho một tình thương cũng đã là quá nhiều lắm rồi, nhưng không hiểu sao cái cảnh một người con gái đi lấy chồng mà đến phải chỉ cầu xin một tình thương không thôi lại khiến cho tôi xúc động. Tôi dơ tay sẽ nắm lấy ngón tay nàng, có lẽ là để bắt đầu đóng cho quen một cái kịch mà bốn-phận làm con, làm em, buộc tôi phải đóng và cũng có lẽ là để mở đầu một mỹ-cảm :

- Cả nhà chờ chúng ta lâu lắm rồi.

Không biết nàng có hiểu ý-nghĩa xa-xôi của cái nắm tay ấy không mà nàng biết nói với tôi :

- Tại cậu thương em mà không gọi em giậy. Xin cậu từ rầy đừng thương em như thế mà em mang tội với thầy đê. Em có thể... lỗi-làm với cậu, nhưng lỗi làm với thầy đê... tưởng-tượng em làm điều gì cho thầy đê không vui lòng thì em chết được.

Chính tôi lại phải an ủi nàng, an-ủi nàng để cho nàng vững lòng đóng tấn kịch yêu-đương với tôi, để cho nó có vẻ giống sự thực :

- À thì tại tôi say rượu, mợ phải thức coi tôi.

Nhắc nhớ sự say rượu của tôi trong lúc ấy tức là nhắc nhớ tất cả những nguyên-nhân nó khiến cho tôi cần phải đi tìm sự quên-lãng, tức là nhắc nhớ đến tội ác của nàng. Nàng biết tôi lại sắp nổi giận, nàng vội vàng dừng lại nhìn tôi bằng đôi mắt cầu khẩn :

- Thôi, xin cậu cứ coi em như một con tôi đòi của cậu, cậu đừng nghĩ gì nữa. Bao nhiêu người đương chờ chúng ta ở trong kia. Thôi lạy cậu, em làm cậu đau đớn nhiều rồi.

Chúng tôi vừa vào tới phòng khách, thì mẹ vợ tôi đã nói ngay :

- Con gái quý nhỉ, ngủ đến chừng này...

Mẹ vợ tôi vừa nói, vừa nhìn mẹ tôi. Mẹ tôi dơ tay kéo vợ tôi cho ngồi xuống cạnh, rồi cười chúm-chím :

- Thừa cụ-lớn, năm mười bảy, mười tám, thì chúng ta cũng thế. Nhưng hồi ấy, các cụ nghiệt ngã, buồn ngủ chết đi mà chúng ta cũng phải cố dậy đấy thôi. Bây giờ chúng ta đã qua cầu, chúng ta hiểu sự cần-dùng của trẻ, tại sao chúng ta lại đi khe khắt như thế. Thời sung-sướng của con người ta có bao nhiêu đâu ! - Con cứ tha hồ ngủ trưa, mợ không nói gì đâu. Mợ lại càng thích.

Vợ tôi sẽ cúi đầu vào ngực mẹ tôi, mẹ tôi sẽ lấy tay vuốt tóc nàng :

- Cứ vợ chồng con vui-vẻ là mợ hả hê rồi.

Mẹ vợ tôi mặt đầy hân hoan, nhưng vẫn nói lấy lệ :

- Hai cụ cứ thương nó thế, rồi nó hư ra đấy.

Thầy tôi nhìn chúng tôi, đặt điều thuốc lá :

- Người ta thật rất dễ để hưởng hạnh phúc với nhau. Chỉ vì nghĩ sai đi một tí mà gây ra bao nhiêu khổ sở cho

nhau. Tôi tưởng nếu người ta nghĩ rằng con dâu cũng như con gái thì thật cái gì cũng ổn cả. Tại làm sao người ta cứ đi bẻ hộc con dâu trong khi người ta tha-thứ tất cả cho con gái ?

Thầy tôi vẫy vợ tôi lại gần :

- Con về đây... là đưa con gái thứ hai của cậu mợ. Cậu mợ cho quyền con tha-hồ ngủ trưa, nếu con thấy cần phải ngủ trưa.

Rồi cậu tôi vừa nhìn tôi, vừa dơ dơ bàn tay một cách đe dọa :

- Những ngày như ngày hôm nay mà con dậy sớm, cậu lại còn giận là khác.

Sau khi hôn lên trán vợ tôi :

- Sự dậy sớm trong những ngày như thế này chứng tỏ rằng các con không được sung-sướng mấy.

Thầy tôi nói xong cười ha-ha, cả nhà cũng cười ha hả theo thầy tôi. Tôi, tôi miễn-cưỡng phải chúm-chím. Khổ như thế này, tôi cười làm sao cho ra tiếng được, cho ra tiếng trong khi người ta vô tình mai mỉa cái hạnh phúc của đời tôi. Thầy tôi gọi người nhà lấy rượu ban cho vợ chồng tôi mỗi người một cốc, rồi lại nói :

- Tại làm sao mình có con gái gả chồng, mình rất muốn cho chàng rể ngủ trưa với con gái mình, mà đến khi mình cưới vợ cho con, mình thấy nàng dâu ngủ chưa với con giai mình, mình lại khó chịu ? Giống người sở dĩ khổ-sở dĩ chỉ vì họ vô lý quá, tôi vô lý.

Anh chị tôi cười trước, rồi tất cả nhà lại cười theo. Bố vợ tôi cũng không thể đạo mạo được nữa, cũng cười rung cả bộ râu bạc :

- Phải, nếu biết nghĩ như cụ thì thật người ta rất dễ dàng sung-sướng. Ừ mà tôi nghĩ loài người từ xưa tới nay cũng kỳ thật. Tại làm sao lại cứ rộng-rãi với con gái và nghiệt ngã với con dâu ?

Mẹ vợ tôi vẫn giữ lối khôn-ngoaan hàng-chợ, liền chêm một câu vào :

- Không thể thì để nó lông-lao với mình à? Xin hai cụ nghiệt trước rồi buông thì vừa.

Thầy tôi vốn thực thà như bánh, nói ngay:

- Xin hai cụ lớn miễn cho tôi. Nhà tôi không có dùng cái lối ấy. Chúng tôi cứ biết thương cháu, rồi sau cháu khắc thương chúng tôi. Người ta lấy lòng mà ở với nhau chứ những cái lối ne nệp ấy, chúng tôi chịu không dùng được. Vì chúng tôi thương con cháu cũng có, hai nữa

chúng tôi thấy nó không đẹp cũng có. Gì bằng bố con, vợ chồng hễ-hả với nhau, rồi liệu xử cho vừa lòng nhau. Hạnh-phúc ở đời tôi cho cũng rất dễ thôi. Người xưa thì bảo: «Kỷ sở bất dục vật thi ư nhân». Tôi thì tôi thêm : «Hãy làm cho người những điều mà mình muốn người làm cho mình».

Thầy tôi nói xong, rút mùi-soa chấm một vệt rượu ở trên môi vợ tôi :

- Chúng tôi cứ biết thương cháu thôi. Nếu cháu là người không hiểu lòng thương của chúng tôi thì dù có nghiệt-ngã rồi cũng chẳng ra thế nào.

Vợ tôi quỳ ngay xuống, ôm lấy chân thầy tôi :

- Tấm lòng cậu mợ thương con như giòi như bể. Chừ phi con có là giống vật, con mới ăn ở bất hiếu lại, chứ còn là giống người thì chết con cũng không dám quên ơn.

Vợ tôi nói xong nức nở khóc. Thầy tôi cười khì khì trong khi nước mắt giàn dụa.

- Ô, ô, người ta lại khóc cơ đây. Ô, ô, cậu nói thế có phải để cho con khóc đâu.

Thầy tôi kéo vợ tôi dậy :

- Chúng mày cứ thương yêu nhau là cậu mợ sung-sướng nhất đời rồi. Cậu mợ không cần chúng mày đối xử gì với cậu mợ cả.

Mẹ vợ tôi lúc ấy cũng cảm-động ứa nước mắt, cụ nhìn chồng, nhìn con giai rồi bảo với con gái :

- Nhà ta tu nhân tích đức, cho nên con mới được vào nương tựa cửa hai cụ. Đây con liệu ăn ở thế nào cho đừng phụ tấm lòng hai cụ thương con thì giờ mới tựa con được.

Mẹ vợ tôi nói xong quay nhìn tôi. Tôi cũng cảm động trong khi thầy tôi khóc, vợ tôi khóc, và tôi biết mẹ vợ tôi nói với thầy tôi chỉ là để gián-tiếp nói với tôi. Nhưng lòng tự ái của một thằng chồng bị lừa dối có thể nào vì một câu nói mà xóa đi được. Tôi cũng cảm động, nhưng tôi cảm động không phải vì sướng thỏa như mọi người. Mặt tôi lúc ấy có lẽ ửng dợt lắm, cho nên khi nhìn đến tôi, cái sung-sướng của mẹ vợ tôi bỗng biến đi khỏi mặt. Cụ ngập-ngừng mãi mới nói được với tôi :

- Thôi, hai cụ và ông bà chủ đã thương em thì anh cũng nên thương em. Nó có làm-lấn điều gì với anh thì cũng nên bỏ qua cho nó. Thôi, vợ chồng chẳng qua là

cái duyên, cái số.

Tôi chết điếng khi nghe những lời ấy, tôi muốn gượng gạo giả nhời để cho mọi người khỏi nghi tôi, nhưng không tài nào gượng-gạo được. Hàm tôi như bị một sức mạnh gì khóa cứng lại. Vợ tôi đang úp mặt vào ngực thầy tôi, sợ-hãi quay lại.

Cả cái nét mặt sợ-hãi của nàng cũng không làm cho tôi nói được. Tôi càng bối-rối không nói được khi nghĩ rằng nếu tôi không nói thì mọi người sẽ nghi tôi. Thầy tôi thấy thế cười ha hả :

- Thật là ngẩn tò-te như chú rề. Đúng thật, đúng thật !

Rồi vỗ vỗ vào lưng vợ tôi :

- Này con đừng có lo. Nó mà hạch gì con, cứ mách cậu, mách mợ để cậu mợ trị nó. Con gái tôi là không có làm-lỗi điều gì cả, có thầy ấy sau này nhờ chơi bởi có làm-lỗi với con tôi điều gì thì làm-lỗi, chứ con gái tôi thì quyết là không.

Rút lời, thầy tôi chỉ tay về phía tôi :

- Ấy, cậu liệu thần hồn đấy. Sau này cậu làm gì để cho nó buồn, nó mách tôi thì tôi sẽ bảo cho cậu.

Thầy tôi lại dơ dơ tay phác những cái tát :

- Và cậu nên nhớ, tôi đã bảo cậu thì không bảo một cách nhẹ-nhàng đâu.

Chị tôi ôm con Lý, cười khanh khách :

- Thế thưa cậu mợ, không biết con đã mách cậu mợ về nhà con điều gì chưa nhỉ ?

Lúc ấy, tôi vẫn đứng chưa ngồi. Anh rể tôi kéo tôi ngồi xuống :

- Người ta ngoan, chứ đâu như cậu mà phải mách.

Cứ những cung-cách ấy thì dù phải chịu muôn nỗi cực hình, cũng không bao giờ tôi dám rĩ rằng than-phiền về vợ tôi một lời. Là con, tôi không có quyền phá vỡ hạnh phúc của cha mẹ. Là em, tôi không có quyền làm đau-đớn một người chị luôn luôn đăm-chiêu về hạnh phúc của đời tôi. Thôi đành, đành phải nhận lấy cái đau-sốt mà ông gười dành cho một kẻ đã được nhiều may-mắn là tôi !

Vì thế cho nên khi vào bàn ăn, anh vợ tôi mời tôi xuống phủ Lâm-Thao chơi, tôi nhận lời ngay :

- Nhưng bác cũng phải để cho chúng em mấy bữa đã chứ.

- Vâng thì hẳn thế. Cô chú hôm nào rồi thì xuống, nhưng trước khi xuống thì phải đánh giấy cho tôi biết trước. Chú định độ bao giờ, bảo trước để tôi liệu nào ?

Tôi thì còn biết bao giờ nữa. Chính tôi chưa tự chủ nổi lòng tôi, chưa đàn áp nổi nỗi cảm hờn đau đớn nó hoành hành ở trong tôi thì tôi còn liệu sao được trong sự dùng thì-giờ của tôi. Thì may tôi đã có một người chị :

- Thôi xin quan lớn đề thư cho cậu nó ít ngày nữa. Hôm ấy, có lẽ vợ chồng tôi cũng xuống với cậu mợ nó để thăm quan-lớn và bà lớn.

Rồi nhìn tôi cười chúm-chím :

- Ta cũng phải đề cho họ có thì giờ say-sưa với nhau ít ngày đã chứ. Tôi đã thu xếp nhà ở trên Tam đảo để cậu mợ nó lên đây cho mát, chứ vợ chồng trẻ ở Hanoi trong mùa oi này cũng hơi khó chịu. Thế nào, hai em thích lên Tam đảo hay ra bể nào ?

Vợ tôi nhìn tôi bằng cái nhìn của con chó sợ bị chủ đánh :

- Cái đó tùy nhà em, chứ em biết đâu.

Tán tuồng hạnh-phúc nặng cho vai tôi, nặng cho đầu tôi, nặng cho tim tôi lắm rồi :

- Ra bể và lên Tam-đảo gặp nhiều người, lòi thoi lắm. Thoi em lên đồn điền Bắc-giang. Trên ấy còn có cái thú đi bắn.

- Ừ thì tùy cậu. Thôi thế để mai chị bảo ông già Nhân lên trước để thu xếp cho các em lúc lên không thiếu-thốn một cái gì.

Sự chị tôi quá sẵn-sóc cho tôi trong lúc này làm tôi bức-bổ, nhưng đời nào tôi dám tỏ một ý gì. Tôi cố làm vui-vẻ :

- Thôi, chị chẳng cần phải phiền thế. Cậu mợ lên trên ấy luôn, chắc là đủ cả rồi. Em thấy chị cứ phải lo nghĩ về em, em không đành tâm.

Thầy tôi liền mắng yêu tôi :

- Con quên rằng chị con được lo nghĩ cho con là chị con sung-sướng ư ? Ở đời này, những người khổ sở là những người không có ai để mà lo nghĩ cả.

- Nhưng chị con cũng nhiều việc. Thôi vâng, chị muốn thế nào thì tùy chị.

Tôi đành, tôi đành phó-thác thân tôi cho người ta «vận-vẹo» trong cái công cuộc chạy theo hạnh phúc mà người ta chắc chắn rằng tôi níu được.

Lúc bố mẹ vợ tôi ra về thì đã quá hai giờ. Tôi chẳng bảo ai, lên ra cửa thuê xe đến thẳng nhà Học chính. Lúc ấy, tuy nghỉ hè, nhưng vẫn có ban thường trực. Tôi mở cửa vào thì anh Quang trong ngay thấy tôi. Anh chạy vội ra nắm tay tôi :

- Eh ! mes félicitations ! Thật ra anh may đủ một trăm đường. Quan thanh tra Học chính vừa mới ký nghị định cho anh đổi về Hanoi sáng hôm nay. Tôi đã viết thư định chúc nữa cho người đem lại báo tin mừng cho anh.

Vừa nói, bạn vừa móc túi dơ một bức thư cho tôi xem. Tôi có cái cảm tưởng như vừa đánh hỏng một trái banh chỉ tuyệt dễ dãi cho đáng được hóa thua, để cho đối phương lại phấn khởi mà đàn áp tôi. Bạn tôi thấy bộ mặt tôi thế, hỏi ngay :

- Sướng nhé, ngán người ra nhé ! Thật tôi chưa thấy ai may như anh !

Thật là những câu mỉa mai cay độc, tôi đã muốn bắt tay bạn cảm ơn rồi đi về, nhưng không hiểu sao tôi quyết định như thế mà tôi vẫn hỏi :

- Ký thật rồi ư ?

Bạn tôi lắc vai tôi rồi cười :

- Hay anh lại muốn cho ngài chưa ký, nhưng muốn cũng không được nữa rồi. Chữ ký của ngài rành rành ra kia rồi. Có muốn xem, đây này cho xem.

Tôi nắm lấy tay bạn :

- Thế chưa gửi đi ư ? Liệu nói với ngài hủy đi có được không ?

Bạn tôi chỗ mắt nhìn tôi :

- Ô hay, thế là nghĩa-lý gì ?

Tôi khần-khoản :

- Đệ đã đổi ý-kiến, đệ thấy ở ngoài này có nhiều điều không tiện.

Bạn tôi là người từng-trải, lại có tuổi, đã hiểu biết nhiều cảnh đời, bạn cúi đầu ngẫm nghĩ một lát :

- Ủ, có lẽ mới lấy vợ ở một mình một nơi thì sướng hơn. Thôi được, để chốc ngài lại, tôi sẽ nói cho anh.

Tôi cũng chẳng cãi, mặc cho bạn muốn nghĩ gì về gia-đình tôi thì nghĩ :

- Thế anh cố giúp đệ nhé. Vân-mòng thế nào, nhớ chiều cho đệ biết nhé ! Đệ không muốn ở Hanoi một tí

nào.

Rồi tôi dần từng tiếng :

- Đệ không thể ở Hanoi là khác.

Ở nhà Học-chính ra, tôi không về ngay nhà, tôi đi lang-thang ở những phố vắng, ngẫm nghĩ về số phận của mình. Lúc ấy tôi có thể nói rằng tôi rất bình tĩnh. Tôi cân nhắc tất cả mọi điều lợi-hại. Bỏ vợ thì đành là tôi không thể bỏ được rồi, mà cứ để như thế này, cứ sống cạnh nhau mà không ăn-nằm như thế này thì cũng không thể nốt. Đời tôi phải có con, và thực ra người ta không thể lấy một người vợ, rồi cứ để nằm cạnh suông như thế, và cứ hăm hực về nhau như thế mãi.

Nếu cái tình trạng ấy kéo dài thì chính nàng, nàng thấy không thể ở được. Và rồi thì thế nào cũng có một ngày kia thầy mẹ tôi sẽ biết cái điều ngang-ngửa nó xảy ra giữa chúng tôi. Dù cố thế nào, chúng tôi cũng không thể giấu được lâu.

Thôi thì đành, thôi thì đành, thôi thì đành ! Đành là tôi phải coi vợ tôi thật là một người vợ. Tôi phải đụng chạm với nàng, và tôi phải cố tìm cách để vui hận lòng trong quên lãng. Chứ cứ sống những phút mà giây thần kinh bị căng ra thế này thì rồi tôi đến phải phát điên.

Thôi thì đành, thôi thì đành, thôi thì đành ! Đành lấy câu vận mệnh để khuây dần. Nhưng đành mà tôi hận, hận phải lấy của thừa người ta, trong khi tôi rất có thể lấy những bà hoàng. Tôi bắt đầu tính đến cuộc hôn

nhân với tất cả cái nghĩa của nó bằng một ngao-ngán như người đi tự-tử, và tôi rất mong ở nghị lực của tôi để đè nó xuống, chứ không nếu sự phần uất của tôi mà bùng nổ ra thì bao nhiêu công-phu chịu-đựng của tôi đều uổng-phí cả. Đi qua con đường phố Nhì, tôi gặp một cặp vợ chồng, vợ thì tươi cười hơn hở, mà chồng thì mặt cứ lạnh như tiền. Và sự y nói với vợ y hình như vát vát và phải cố-gắng lắm lắm.

Tôi vùng nghĩ đến bao nhiêu đau khổ của kiếp người. Tôi nghĩ đến những gia-đình mà người chồng phải vùi sâu vào đáy lòng những nỗi hận như tôi để mà có thể cười trước mặt mọi người.

Thật là bản thủ thay cái lòng ích-kỷ ! Cứ nghĩ rằng thiên hạ chẳng một mình mình đau, mà tự dưng tôi thấy được an-ủi, tôi thấy nỗi đau như nhẹ bỗng đi. Giời ơi! Đến tôi là một con giòng họ thế, đã được đào luyện trong một giáo-dục gia-đình đẹp đẽ như thế, lại hấp thụ được một học-thức ít nhất cũng gọi là khả quan mà còn như thế thì trách chi người khác. Tôi đứng nhìn theo cặp vợ chồng, rồi tôi dơ tay lên giời, lắm lắm :

- Ô, phỏng sống được bao nhiêu đâu !

Có lẽ nhiều người trong những khi đại thất-vọng cũng đã như tôi, đem cái ngăn-ngủi của thời-gian, để du lòng

đau, để đánh lừa nỗi hận và để tự an ủi cho số kiếp.

Thì ra bây giờ tôi mới hiểu, giữa chốn chúng-sinh lúc-nhúc đầy những tội-ác, đầy những đau thương, phải cần có tôn giáo là như thế này đây. Và tại làm sao ông giới lại sinh ra cho loài người những giác quan để không thể nghĩ mãi về một vấn đề.

Chính tôi trong lúc như điên, như cuồng thế này mà nhiều khi đang đi, tôi còn để ý được đến một vài màu lá, đến một vài màu tường, đến một vài màu áo, đến một vài cử-chỉ, một vài nét mặt của những người đi đường. Và rồi đến khi rẽ sang hàng Bông, thấy một đám đánh nhau, tôi còn dừng lại để xem cho được. Chẳng những tôi xem, tôi còn hỏi dò duyên cớ của sự đánh nhau ấy, và tôi cũng hòa theo những người chung quanh để bàn luận phải trái nữa.

Luật giới màu-nhiệm thật. Và thật là cái cử chỉ tò mò của tôi đã là một điều trên sự mỉa-mai. Còn có cuộc đánh nhau nào ghê gớm bằng cuộc đánh nhau của lòng tôi lúc bấy giờ.

Bây giờ, tôi mới lại hiểu rồi. Người ta chỉ có thể đào sâu vào cuộc đời, vào lòng mình sau khi đã đau đớn, sau khi đã vằn mó nỗi đau của mình. Kiếp nhân-sinh thật là kiếp phù-du, phù du cả cái đau đớn, phù-du cả

cái sướng thỏa, phù du đến chính cả những ý nghĩ và những tư tưởng nó đã làm cho mình nhận thấy là mình sống. Và cuộc đời nếu không như thế, nếu không có cái quên luôn luôn nó rình ở bên ta, nếu mọi việc mà ta cứ nhớ mãi, thì hỡi ôi ! làm sao mà ta sống được !

Tôi đang triết-lý với cái đau của tôi như thế thì gặp chị H... vừa là bạn học, vừa là bạn đánh quần của tôi thuở trước, chị trách tôi ngay :

- Anh tệ thế thì thôi, lấy vợ mà không cho tôi biết đấy.

Tôi chưa kịp xin lỗi thì chị đã nói tiếp :

- Tưởng ai xa lạ, hóa ra người quen. Tôi đọc báo tôi mới biết đấy.

Nói xong, chị H... nhìn vào tôi tròn trọc, rồi chị tủm cười :

- Tốt đôi lắm rồi, tôi mừng cho anh.

Không biết cái cười và cái nhìn ấy có ý ngoại gì không, nhưng là người có tật, tôi đã giật mình rồi. Cứ nghe nói đến ai quen với vợ tôi là tôi đã giật mình rồi !

Trong khi vợ tôi gian díu với kẻ kia, làm sao mà chả có người biết. Và biết đâu người ta chả biết cái bí-mật ghê-gớm của đời vợ tôi. Và biết đâu bây giờ người ta

không đang chế-riều tôi rằng kén mãi để rồi lấy của thừa thiên hạ. Cứ nghĩ thế mà tôi tưởng chừng như đầu tôi sắp vỡ ra, tôi vội-vàng hỏi chị H. :

- Thế nhà em quen với chị đấy à ?

- Quen sơ thôi. Tôi nhớ năm kia, lúc đi tranh giải quán quân, chị ấy mộ tiếng tôi, có nhờ một người bạn giới thiệu với tôi. Rồi khi anh vào chung kết, chị ấy cứ khen anh mãi.

Cái điều vợ tôi khen tôi hồi đó, tôi cũng chẳng để ý. Một câu hỏi đốt cháy môi tôi nhưng tôi bị lòng tự ái giữ lại; tôi xoay nó mãi mà chưa biết hỏi thế nào để cho chị H. khỏi nghi. Mãi đến khi chị H. sắp từ giã tôi, tôi mới bật nghĩ ra được :

- Người bạn hồi ấy là ai ấy nhỉ ?

Hỏi xong, tôi có cái cảm tưởng như cả người tôi bị treo lên trên môi chị H. Rồi đến khi chị ấy giả lời, tôi có cảm-tưởng rằng tôi vừa nhảy được lên thiên đường :

- Chị Q. ấy mà, chị Q. vẫn nói đùa nếu cuộc đời chỉ là sân quần thì chị ấy sẽ lay anh để anh lấy chị ấy đấy mà.

Nhưng buồn thay ! Cái thiên-đường ấy ở với tôi không lâu. Tôi tránh được cái bần-khoãn này để nhảy

vào cái bản khoản khác. Chị Q. đã là bạn thân của vợ tôi thì có lẽ chị ấy biết, chị ấy biết tất cả. Ấy thế là tôi quên cái đau chính nó đang hoành hành trong tôi để nghĩ đến những cái đau phụ, để cho bằng lòng cái tự ái nhỏ-nhen nó cai-trị tôi. Có lẽ lúc này đây chị Q. đọc báo biết tôi lấy vợ tôi, đang thì-thầm về tôi nhiều lắm. Và có lẽ câu kết-luận của chị ấy là thế này :

- Cái thằng như thế mà vợ phải cái món thừa như thế, nó xấu số thật !

Không biết loài người có giống tôi không ? Thật bây giờ tôi là người xấu số, ấy thế mà tôi không muốn cho ai bảo tôi là xấu số cả. Kỳ thay là khối óc nông cạn và quái gở của chúng ta. Và càng lạ thay là cái điều chúng ta quên những mối đau chính để đi đau những cái đau nó chẳng ăn nhập gì vào với sự cốt-yếu của đời ta. Chị H. bắt tay tôi, từ giã rồi hứa :

- Hôm nào rồi tôi sẽ đến chơi anh. Tôi sẽ phải chế chị ấy về chỗ nức-nở khen anh hồi trước.

Và khi đã quay đi, chị còn nói với :

- Ai ngờ khen nhau thế để rồi mà lấy nhau, ông giời thật cũng khéo se.

Phải, ông giỏi khéo se thật. Và có lẽ đúng như lời mẹ vợ tôi, tổ tiên nhà nàng đã tu nhân tích đức thật. Nếu ông giỏi không se nàng vào với tôi ? Nếu nàng không phải là người của chị tôi đem cho tôi ? Nếu ông lại se nàng với người khác ? Thì có lẽ chuyện này đã tan hoang ra rồi, và nhục-nhã đã gieo lên bao nhiêu gia đình rồi. Vì ông se nàng với tôi là đứa con có hiếu, đứa em quý chị, thằng người biết thương người, cho nên tôi đành phải chịu lấy sự nhục-nhã một mình.

Tôi về đến nhà thì bị mẹ tôi mắng ngay :

- Con đi đâu mà không báo nó, để nó cứ băn khoăn mãi.

- Thừa mợ, con chạy ra nha Học-chính để xem cái tin con xin đổi thế nào. Con tưởng một chốc về ngay cho nên con dặn.

Mẹ tôi rút pochette của tôi, lau những giọt mồ hôi lã chã trên trán tôi :

- Con đi sao không báo nó đánh xe cho đi, để mồ hôi nhễ nhại thế này ? Từ giờ, đừng có thế nhé, đi đâu thì phải báo nó nhé, con không xem cậu con rể ư ? Đi đâu một tí là báo với mợ. Vợ chồng thương nhau. Mợ ngó bộ nó cũng thương con lắm đấy, con cũng nên thương

nó một chút.

Thật là từ ngày tôi vô phúc lấy phải con vợ thừa, đòi tôi gặp toàn những sự mai-mĩa : mẹ tôi phải dạy tôi một bài học về sự thương vợ ! Thấy tôi ngồi xuống ghế, mẹ tôi liền kéo áo tôi lôi dậy :

- Thôi lên gác bảo nó một tiếng cho nó yên tâm, lúc này mợ lên mợ thấy mặt nó thần ra đấy.

Tôi muốn hét to cho mẹ tôi biết : «Nó thần ra không phải vì sự tôi đi mà là vì việc khác».

Tôi vừa đi được ba bước thì mẹ tôi lại gọi giật lại :

- À thế nào, việc con xin đổi thế nào ?

Tôi vội-vàng nói dối ngay :

- Có lẽ không được mợ ạ. Anh Quang bảo quan thanh tra Học-chính không bằng lòng, vì trong ấy thiếu người, mà ngoài này thì thừa. Với lại ngân-sách độ này hao hụt, nhà nước không muốn có những sự đổi chác như thế.

Mẹ tôi buồn ra mặt :

- Con mới lấy vợ, mà đã ở xa mợ thì mợ yên lòng làm sao được. Thôi được, để mợ bảo cậu con xoay xở cho

thì chắc là phải được. Thôi con cứ yên tâm, thế nào con cũng được ở gần cậu mợ. Thôi, lên gác với nó đi để cho nó yên lòng.

Tôi lúi-lũi lên gác, nhưng nào đã yên thân đâu. Vào gần đến cầu thang thì tôi vấp phải chị tôi. Chị tôi túm ngay lấy tôi :

- Em rõ chẳng ra thế nào, vợ chồng mới cưới, đi đâu thì bảo người ta một tiếng, biền-biệt đi từ hai giờ đến giờ, ai là người không nóng ruột.

Tôi chớp miệng :

- Thì bây giờ mới có năm giờ.

Chị tôi chau mỏ :

- Tôi ấy à, nhà tôi cử đi nửa giờ mà không nói với tôi, tôi cũng giận. À, chiều nay anh bảo các em lại ăn cơm đây. Thôi lên đồ đi rồi sắm-sửa đi.

- Thế cậu mợ có đi không ?

- Có chứ, bây giờ cậu mợ đã rời con gái cậu mợ thế nào được.

«Con gái cậu mợ» chị tôi nói đây là vợ tôi. Tôi chán ngắt :

- Thế cậu đâu ?

- Cậu có việc cần phải ra sở Lục lộ, tý nữa cậu về bây giờ. Lúc này cậu gắt um lên đây.

Rồi chị tôi cũng vào đầu tôi :

- Cậu bảo cậu sẽ thắng tay trùng-trị cái người nó chênh-mảng với con gái cậu.

Tôi nói một câu ngao-ngán, nhưng cái nghĩa ngao-ngán ấy, chị tôi không hiểu :

- Hừ, thế ra bây giờ tôi là người ngoài. Tất cả nhà về bè với nó để hạch tôi. Hừ, càng hay, càng hay.

Rồi như kẻ chạy vội đi tự-tử, để cho nó rút ngay cái đầu đang bám chặt lấy mình, tôi nhảy ba bậc lên cầu thang. Tôi sắp sửa mở cửa thì chị tôi lại vội gọi tôi xuống để hỏi :

- À, thế nào, em nói gì để cho mẹ ấy đem cho tất cả những quần áo màu vàng cho chúng nó, để chúng nó ruộm đi mặc...

-Không, em có nói gì đâu !

Chị tôi đặt tay vào má tôi :

- Em đừng nên quá tần mẫn về sự trang-diễm của đàn bà. Nên để cho họ được tự-do về điều đó. Chị cứ xét như chị thì đủ rõ. Chị rất yêu anh, nhưng chị không thể đồng ý với anh trong vấn đề ăn mặc. Đàn bà có nhiều cái thích mà đàn ông không thể hiểu được. Người ta biết chiều mình thì mình cũng phải chiều người ta một tý chứ.

Tôi mở cửa thì nàng giật mình quay lại, mặt đang buồn bỗng tươi lên, rồi đẩy phăng cái ghế chạy đến ôm lấy tôi :

- Anh đi đâu về đây !

Tôi trông mắt nàng và nghe cái giọng nói, tôi hiểu ngay nàng ngờ tôi đi tự-tử. Thì ra nàng đã thâm cảm đến cái đau-đớn và nỗi căm-hờn ghê gớm của tôi. Đã bước chân vào đây với một ý-nghĩ đành với số mệnh, tôi không tàn-ác nữa. Tôi không hát nàng ra, nhưng tôi cũng vẫn không thể ôm được nàng. Tôi nói ngọt với nàng cũng đã là quả lắm rồi :

- Tôi ra nha Học chính để hỏi xem cái đơn tôi xin đổi có được chuẩn y không.

Nàng mở to mắt :

- Trước kia anh xin đổi về đây đây à ?

Tôi cười nhạt và tôi cứ xưng tôi, mặc dầu nàng gọi tôi bằng anh :

- Thì lấy vợ người ta phải xin đổi về để cho cha mẹ anh em xum họp chứ.

Nàng nhắm mắt lại rồi lẩm-bẩm như nói với mình :

- Nếu thế thì anh khô-sở đến chừng nào !

Thì ra nàng cũng nhận thấy là tấn tuồng hạnh-phúc nặng cho vai tôi, nặng cho đầu tôi, nặng cho tim tôi quá lắm. Tuy có một kẻ đến trước trong Đời nàng chia-rẽ chúng tôi nhưng chúng tôi cũng đồng cảm với nhau trong đau-thương, trong tư-tưởng, và dù thế nào, nàng cũng là người hiểu thấu lòng tôi. Ít nhất thì chúng tôi cũng là một đôi tri-kỷ (?) Tôi thấy củng-cố thêm cái ý-định đành với số mệnh. Tôi cố làm ra thản-nhiên, mà không ngờ rằng chính cái thản-nhiên ấy càng làm cho nàng khô-sở hơn lên :

- Tôi việc gì tôi khổ.

Rồi tôi cười :

- Mợ lẫn-thần lắm.

Nàng vội chấp tay vái lấy vái để :

- Em lạy cậu, cậu đừng cười, cậu muốn cho em chết thì em xin chết ngay, em vui-sướng mà chết, chết mà vẫn hàm ơn cậu. Em muốn chết lắm, em đáng chết lắm, nhưng vì nhiều lẽ mà cậu đã hiểu hơn ai hết mà em không thể chết được đây thôi. Em làm lỡ cả một đời cậu, mà cậu vẫn không thể tàn nhẫn được với em. Em biết lòng cậu rồi, em biết lòng cậu rồi.

Gì thì gì chứ để cho nàng thú trắng ra thì không được. Thế tức là đặt cái tội ác cho nó hiện rành rành lên giữa chúng tôi, tôi thấy đó là một cái đau trên các cái đau, một cái nhục trên các cái nhục. Lòng tôi tuy đầy tình thương, nhưng nó chưa đi được đến chỗ xả kỷ. Tôi nắm lấy tay nàng, kéo nàng lại gần tôi, rồi tôi lấp liếm :

- Thôi thôi, đã là vợ chồng với nhau thì không nói gì nữa. Cái gì cũng bỏ đi. Thôi mợ đi trang-diêm đi, để lại đằng chị ăn cơm. Chị đã bảo với mợ chưa ?

Vợ tôi không còn thú vào đâu được nữa, vì tôi đánh trống lảng.

- Thừa cậu đã.

- Thế mợ còn chờ gì ?

- Nhưng chị bảo đến bây giờ cơ.

- Ô thì mình lại sớm một chút để nói chuyện với chị, càng vui chứ sao.

- Nhưng đằng nào cũng phải chờ thầy về rồi mới cùng đi được chứ, cậu đi đâu về mồ hôi nhiều thế, cậu đi tắm một cái đi. Cậu tắm xong thì em cũng sắm sửa xong.

Lúc tôi và tất cả nhà sắp ra xe để lại đằng anh chị tôi thì người loong-toong ở nhà Học-chính đưa đến cho

tôi một bức thư của anh Quang, nói cho tôi biết quan Thanh tra đã đi nghỉ mát, buổi chiều không đến. Cái nghị định đổi tôi về Hanoi, thế là bất di bất dịch. Lòng tôi se lại mà miệng tôi phải cười nói với thầy me tôi :

- Thừa cậu mợ, thế là con chắc-chắn được đổi về Hanoi rồi.

Tôi nói mà tưởng chừng như hết hơi. Trong khi thầy mẹ tôi mừng-rỡ, tíu-tít hơn tôi, tôi liếc nhìn nàng thì thấy mặt nàng xám lại. Tôi có cái cảm tưởng là nàng đang rét run dưới làn nóng oi bức của chiều hè. Thật là số-mệnh ! Thật là lòng người tuy muốn, nhưng giới bất thì cũng không thể chạy đi đâu. Cái ý-định đành với số mệnh của tôi lại càng thêm cùng cố. Tôi vừa mới muốn nói với nàng một câu để an ủi thì mẹ tôi đã nói trước :

- Thật là may, con đến đây đem cái may đến cho nhà ta. Nghỉ hè năm ngoái, xin mãi không được đấy. Các con được đổi về đây ở gần với cậu mợ thì cậu mợ sung-sướng lắm. Thôi thế thật là hoàn toàn.

Tôi biết rằng lòng nàng cũng chết đi mà mặt phải cố làm ra vui-vẻ :

- Vâng, thừa mợ thế thật là may-mắn.

Nàng cũng hiểu rằng nếu tôi với nàng ở riêng một chỗ, không có cậu mợ tôi bên cạnh, thì tôi có thể cứ để cho cái buồn cái khổ lôi tôi mà chẳng cần phải giữ ý giữ tứ. Chứ ở đây, tôi luôn phải gượng vui trong khi lòng tôi đầy những tang-tóc. Nàng hiểu cái chỗ đau ấy của đời tôi. Con người này có lẽ trong một lúc lầm-lỡ mà mắc vào tội-lỗi chứ cũng không đến nỗi nào. Tôi dơ tay đặt lên vai nàng, và tôi vừa định tìm một câu để phá cái bối rối của nàng, thì thầy tôi đã lại chen vào. Thầy tôi dang hai tay ép chúng tôi vào nhau rồi cười :

- Trong những trường hợp này, các con phải hôn nhau đi chứ. Hôn để cho cậu mợ sung-sướng với chứ.

Tôi hôn, nhưng tôi phải nhắm mắt mà hôn, mà nàng thì cũng phải nhắm mắt để nhận, bởi nàng cũng nhận thấy cái hôn ấy chỉ làm đau đốn cho tôi. Lúc lên xe, tôi toan ngồi với thầy tôi thì thầy tôi vội đuổi tôi xuống dưới với nàng :

- Thôi đi anh, chỗ anh ở dưới kia cơ, để cho mợ anh ngồi đây với tôi. Tuổi trẻ của các anh làm sao ấy, chứ xưa kia tôi mới lấy mợ anh, tới không rời mợ anh được một tấc ạ.

Rồi thầy tôi kéo mẹ tôi lại gần. Và ghé sát vào tai :

- Có phải đúng như thế không mình ?

Mẹ tôi dí tay vào mũi thầy tôi :

- Gớm ! sao độ này ông già ốm ờ quá thế. Lấy vợ cho con mà tôi tưởng chừng như ông sắp được lấy vợ lẽ.

Thầy tôi dận «ga» rồi cười, cười cái cười hoan hỉ nó vang lên trong buổi chiều tà :

- Hình như cũng gần cái số ấy. Tôi đạo này cũng thấy trẻ lắm đây, cũng phải tính đến cái chuyện ăn chơi chứ.

Mẹ tôi ngả đầu vào vai thầy tôi :

- Có sợ chết với tôi không ?

Thầy tôi lại cười :

- Ừ dọa thế thì thôi.

- Sợ thế thì cũng tha cho.

Cái cảnh hòa thuận yêu đương diễn ra ở trước mặt tôi làm cho tôi thêm khát. Một câu hỏi băng-khuâng đến với tôi. Tại làm sao lòng tôi đầy chứa những yêu đương, chỉ khao-khát những yêu mà tôi không thể yêu, tôi chỉ có thể thương thôi ? Tại làm sao trong cái tuổi trẻ trung chứa-chan hy-vọng mà tôi đã là kẻ đại thất-vọng?

Những ý-nghĩ thâm-kín của tôi, nàng hiểu, tôi biết rằng nàng hiểu ở những cái nhìn nàng nhìn tôi, mặc dầu lúc ấy nhòa-nhem tôi không trông thấy rõ mặt hàng. Trong cái lơ-mờ của đêm tối, tôi như nhìn thấy đôi mắt nhung sáng ngời những lo-sợ, vì tôi mà lo-sợ thôi, chứ thật lúc ấy, tôi chắc chắn rằng nàng không nghĩ gì về nàng cả.

Điều này thoáng nhận ra thì có thể cho là vô lý. Nếu nàng không nghĩ đến nàng thì sao nàng lại bằng lòng lấy tôi ? Biết rằng đem sự nhục nhã về nhà tôi mà cũng cứ đành tâm. Có lẽ lúc nàng nhận lời làm vợ tôi vì nàng thương cha mẹ và nàng cũng hy vọng rằng tôi không biết. Nhưng đến bây giờ... Cái người đàn bà tội-lỗi bước chân vào nhà tôi hôm đầu và cái người vợ hối hận ngày hôm nay là hai người khác nhau. thì nàng cũng bị... cái đau của tôi cảm hóa. Và ít nhất, nàng cũng phải cảm động về cái lượng làm người của tôi. Càng cảm-động khi thấy tôi vì gia-đình mà đành chịu âm thầm đau đớn một mình.

Xe quẹo một con đường rẽ. Tôi tuy thương nàng, nhưng tôi vẫn chưa nén nổi hận lòng để tỏ sự thương ấy một cách công khai. Tôi vờ nắm lấy cái cơ hội ấy để nghiêng người về phía nàng. Có lẽ nàng sợ tôi ngã, và cũng có lẽ nàng muốn nắm lấy cơ hội ấy để âu-yếm tôi,

nàng liền ôm choàng lấy tôi.

- Kìa khéo không ngã.

Nàng muốn ôm tôi, ôm tôi mãi mãi, nhưng có lẽ vì nàng lại sợ tôi bằng lòng, nàng vội-vàng buông, buông mà tiếc rẻ. Nên trước khi buông, nàng phớt một cái hôn trượt qua tai tôi. Lúc ấy thì tôi ái-ngại, ái ngại lắm rồi. Nhưng dù sao thì cái lòng ái ngại ấy cũng vẫn chưa đủ sức mạnh để tôi tỏ cảm-tình một cách rõ rệt. Tôi vờ lấy thuốc lá để cho khuỷu tay tôi đặt lên trên ngực nàng. Nàng cúi vội xuống, đặt môi trên cánh tay áo tôi. Lòng tôi thì muốn ghì ngay lấy nàng để hôn trả lại, nhưng không hiểu sao xác thịt tôi vẫn không cho phép. Tôi chỉ cứ móc, móc mãi, nhưng tôi làm gì có thuốc lá, bởi tôi có hút mấy khi đâu mà đem theo. Tôi lại buộc lòng phải rút tay ra, rút tay ra mà sợ nàng nghi sự cố ý của tôi lúc này, tôi phải choài lên phía trước hỏi thầy tôi :

- Cậu cho con xin một điếu thuốc lá.

Thầy tôi đang mở máy như bay, lại dặn «ga» cho nhanh thêm :

- Con nên nhớ, trong những khi sung-sướng như thế này, cậu không đời nào thèm hút thuốc lá nhé, có cigare đây, con có thể hút được, thì cậu cho một điếu.

Tôi chưa kịp giả nhời thì nàng đã nói ngay :

- Đang đói thế này, hút cigare say chết, thôi cậu đừng cho anh con, cậu ạ.

- Ủ, ừ phải, đàn bà muốn là giới muốn, và thứ nhất con gái cậu lại muốn nữa. Thôi đừng hút nữa con. Trong lúc này, thiếu gì việc làm thú vị hơn là hút thuốc lá.

Anh chị tôi đón chúng tôi bằng những bộ mặt niềm nở. Trông thấy chúng tôi là chị tôi hỏi ngay :

- Em có nhớ cái hôm nào ở đây không ? Chóng nhỉ, thoáng một cái.

Không biết giả nhời làm sao, tôi chỉ nhếch mép cười, và tôi có cái cảm tưởng chua chát rằng trước kia thì thời-gian chóng, rất chóng cho tôi, chứ từ nay thì nó đối với tôi sẽ chảy trôi một cách chậm chạp, chậm chạp lắm. Lại còn nặng nề là khác. Càng nhớ đến kỷ niệm cũ bao nhiêu, nhớ đến sự đến sự say-sưa của buổi gạn-gùng, tôi càng thấy tim tôi giá lạnh. Tôi lại vụt thấy tôi không thể bằng lòng đành với số mệnh được nữa. Tôi bám chân ở trong giây để khỏi phải dấn mạnh xuống sàn. Và khi trông thấy chiếc ghế mà xưa kia tôi đã quỳ dưới chân nàng, tôi mím môi để khỏi thở dài. Nào thay, chỉ trong vòng hơn một tháng, thẳng tôi xưa kia đã khác

thằng tôi ngày nay biết mấy. Xưa kia, trán tôi sáng ngời cái ánh sáng của thiên-thần thì ngày nay nó bị trùm trong cái hắc ám của thằng quỷ.

Những ý-nghĩ buồn-thảm của tôi, nàng hiểu. Không cần phải nhìn nàng, tôi cũng linh cảm rằng nàng hiểu. Tôi lại linh-cảm thêm rằng từ nay tim chúng tôi cùng rung một điệu, óc chúng tôi cùng chuyển trong một luồng để chờ, chờ cái ngày nếu tôi có thể quên đi cho nàng thì xác thịt chúng tôi cùng hòa trong một dịp. Nhưng cái ngày ấy, biết bao giờ mới đến cho ? Tôi xét thấy tôi chưa có thể quên ngay được. Chỉ một tí, một tí là lại gọi ra ở trong lòng tôi bao nhiêu sót-sa rồi, nó liền nhắc nhở cho tôi : Mày chỉ là kẻ đến sau !

Nàng cảm thông đến nỗi đau của tôi, nàng lại cảm thông luôn cả sự bất-lực của nàng. Nhìn cái nhìn nàng nhìn tôi lúc bấy giờ, tôi thoáng như thấy cái gì như cái chết vụt chạy qua. Rồi thì tôi liền nhận ngay thấy rằng nếu nàng có thể chết mà không làm thương tổn đến yên-vui của đời người khác thì nàng vui lòng chết ngay, sung-sướng mà chết.

Lòng tôi bỗng hoang-mang, tôi dơ tay choàng lấy lưng nàng, rồi tôi chỏ chiếc ghế mà xưa kia nàng đã ngồi :

Em có nhớ không, cái ngày sung sướng của chúng ta?

Ý định của tôi là muốn ngỏ cho nàng biết tôi chỉ nghĩ đến cái ngày sung-sướng ấy, rồi thì tôi sẽ quên hết để tha thứ cho nàng nhưng lúc ấy nàng đã ngây-dại vì đau đớn, còn nghe thấy gì, còn hiểu biết gì, còn đâu đủ tế-nhi để phân-biệt cái nghĩa bóng nằm trong câu ấy. Nàng ngược đôi mắt không ánh-sáng của kẻ mất hồn, nhìn tôi.

Thấy thế, tôi bồi-hồi thương cảm, tôi kéo tay nàng đặt lên ngực, rồi tôi hôn vào má nàng :

- Anh sẽ tha thứ cho cho em, tha thứ hết.

Mặt nàng đang ửng như gò thu bông nảy điện ; rồi thì mặt nàng đang tối đen bỗng bùng sáng. Đang đi, bỗng nàng lao đảo. Nàng vội nắm lấy cánh tay tôi để hỏi tôi bằng một cái nhìn lạng-lẽ : «Có thật không ?» Tôi lạng-lẽ gật đầu.

Mười giờ thì chúng tôi ở nhà chị tôi ra về. Khi ngồi trong xe, tôi đã để cho nàng gục đầu vào vai tôi và tha-hồ cho nàng hôn. Nhưng nàng chỉ mới dám hôn vào tay, vào cổ, vào má, vào tai tôi mà thôi. Nàng hôn tôi bằng những cái hôn lặng lẽ và dài. Tôi có cái cảm giác như nàng muốn hút da thịt tôi vào trong nàng. Tôi thấy sung-sướng, thật là sung-sướng, khi nhận biết rằng mình được yêu đương và tôn-thờ như một thiên-thần. Tuy tôi không hôn trả lại, nhưng thỉnh thoảng tôi lại nghiêng đầu về phía nàng và lâu lâu tôi lại nắm chặt bàn tay nàng. Mỗi lần tôi nắm tay như thế, tôi lại cảm thấy bàn tay của nàng rung lên vì sung-sướng và nó như muốn tan ra ở trong bàn tay tôi.

Khi thấy tôi hãm xe ở trước sân thì nàng như bừng tỉnh một giấc mơ êm ái, nàng giật mình :

- Ô, chóng quá nhỉ, đến nhà rồi ư ?

Cái giọng tiếc-rẻ của nàng liền làm ấm lòng tôi. Thì người ta ai không nóng rực một tự-kieu khi nhận thấy mình là trung-tâm ban-phát hạnh-phúc cho kẻ khác. Tôi trả lời nàng bằng một câu đầy hứa hẹn, hứa hẹn cho cái giờ phút sắp tới.

- Chóng gì đâu !

Lúc xuống xe, tôi thấy nàng hấp tấp, hấp-tấp để mau đến cái phút giải thoát. Lúc ấy nàng sung-sướng quá, không tự-chủ được nữa, nàng nói huyền thuyên :

- Gớm, cậu vận nhanh quá, con lộng cả óc, mợ có chóng mặt không ?

Mẹ tôi đâm lo ngay, mẹ tôi vội sờ lên đầu nàng :

- Thế thì con phải bôi dầu ngay đi, không nhớ một cái thì khôn. Cái ông già hôm nay giở chứng thế nào ấy, vận cứ như biến, làm cho mình nhiều khi hết cả vía.

Nàng rúc đầu vào nách mẹ tôi :

- Nhưng bây giờ xuống xe thì con khỏi rồi, mợ ạ.

Thầy tôi cười khà khà, rồi đặt tay lên gáy nàng :

- Cậu hiểu cái thứ lộng óc của con rồi. Cứ ngồi xát vào nó thì còn là lộng.

Nàng riu-rít như chim con rời tổ :

- Ú ừ, cậu cứ chế con.

Vừa nói, nàng vừa cầm tay cả cậu tôi lẫn mợ tôi đưa lên môi hít mãi. Mẹ tôi rút tay ra trước :

- Thôi, các con-lên nghỉ đi, không khuya rồi.

Nàng nũng-nịu :

- Không, con còn ở dưới này với cậu mợ.

Thầy tôi sua sua tay :

- Thôi thôi, tôi xin, tôi cũng buồn ngủ lắm đây !

Rồi thầy tôi vỗ vào lưng tôi, nói một câu tiếng pháp :

- Allez ! Montez. Bonne nuit. Soyez heureux.

Nàng bước lên thang, chân tay run lật bật. Tôi có cái cảm tưởng như nàng đi không muốn nổi, và nàng chỉ nhấc chân theo cái đà chân của tôi thôi. Giá lúc ấy, tôi buông tay thì chắc-chắn là nàng phải ngã. Nàng đi như người đi lên tiên, đi đến chỗ giải-thoát. Tôi có cái cảm giác như đi cạnh một tội-nhân bị tử hình vừa được tin ân-xá. Và rồi thì cái sung sướng của nàng bỗng truyền sang cho tôi. Quả tình là lúc ấy tôi đã quên, tôi quên hết. Tôi chỉ thấy sung-sướng, cái sung-sướng được ban-phát sung-sướng cho một người khác. Và tôi cũng đang như nàng, chóng mặt trong cái lốc khoái cảm. Ông già Nhân và con sen chờ chúng tôi ở cửa buồng, mừng rỡ khi thấy chúng tôi về :

- Cậu mợ say rượu hay sao đấy ?

Tôi lắc đầu :

- Không, cậu chỉ uống có một chút thôi.

Tôi cúi xuống nhìn nàng thì thấy mặt đỏ gay, mà mắt thì nhắm. Thì hết là hình dung của người say rượu. Nàng cũng như tôi, chỉ uống có một ly nhỏ. Nàng say đây là say được tha thứ, được giải thoát. Vào tới trong buồng, nàng cũng chưa mở mắt. Tôi đỡ cho nàng ngồi xuống ghế, rồi tôi đặt hai cái hôn lên mắt nàng.

Nàng bừng mở mắt, rồi nàng ôm chầm lấy đầu tôi, rồi môi nàng tìm môi tôi. Vừa hôn tôi, nàng vừa rên-rĩ :

- Em thề chưa yêu ai bằng anh, chỉ mới yêu có anh, bây giờ em mới nhận thấy thế nào là yêu đương đây !

Những câu nói yêu-duơng ấy rồi xuống đầu tôi như một chậu nước lạnh. Những câu nói đại dột ấy thốt ra trong lúc này, nhắc nhớ một cái gì ghê gớm, làm cho tôi mất hứng. Nó nhắc cho tôi biết tôi chỉ là một kẻ đến sau trên một đồng cỏ mà một đoàn kỵ mã hung hãn đã đi qua ! Tôi vẫn biết đó là những câu thành thực, nhưng người ta mấy khi mà tự chủ nổi cảm-giác của mình. Tôi đang lơ-lửng trên mây xanh của thế giới hoan lạc, những câu ấy làm cho tôi đứt giây rơi xuống, rơi xuống bị thương, để rồi mà không bay lên được nữa ! Vừa nói buột khỏi miệng thì nàng cũng liền nhận thấy ngay rằng nàng đã lầm-lỡ, lầm lỡ ghê gớm. Nhưng có lẽ vì nàng

là con người quả cảm, nàng không tìm lời để chữa, mà nàng lại đi thêm vào sự thành thực. Ý hẳn nàng muốn liều, một là được tất cả, hai là mất tất cả. Nhưng khổ thay, trong cái cảnh ngộ này, chỉ có thể muốn được, mà không có thể liều mất.

- Em xin thề rằng em chưa yêu ai, nếu thế này mới gọi là yêu, em xin lấy danh-dự mà thề như thế.

Tôi biết là nàng thành-thực và nàng không dối-dá để lấy lòng tôi, tôi biết rằng dù thế nào, nàng cũng không thể hèn như thế. Nhưng tôi đã là con chim gãy cánh. Cái đà yêu đương ở trong tôi đã bị mất rồi, mà lòng hờn oán thì vừa chồm giậy ! Tôi ấy nàng ra, rồi tôi quay phắt đi.

Có lẽ nàng cũng đã biết như thế nên nàng không theo, níu lấy tôi để van-vĩ nữa. Nàng cũng không khóc. Cái lỡ-làm đã lỡ làm to lớn quá, người ta còn sức đâu mà khóc. Nàng ngồi chết dí với cái tuyệt-vọng ghê khiếp. Lúc tôi quay lại thì tôi có cảm-tưởng như nàng là một pho tượng. Và tôi hình như nghe thấy cái rìi-rụng của những mảnh lòng nó đang reo xuống trong cái im lặng của gian buồng. Tôi có cái cảm tưởng rằng nàng chỉ còn là một cái xác người, mà bao nhiêu sinh-lực đã bị đau-đơn vắt hết cả rồi. Nàng chống hai tay vào gò má, đầu cúi gục trên chiếc ghế. Tôi phảng-phất như trông thấy tượng hình cái đại thất vọng của kiếp phù-sinh.

Tôi phảng-phất như trông thấy cái Đau nó hóa thành da, thành thịt, cái Buồn nó đội lốt giống người.

Lúc ấy, tôi như vụt nhận thấy một cái gì ghê-khiếp hơn cái chết nó đang hò-hét ở trong nàng.

Giá nàng chết được ?

Nàng đã gần, gần cửa hạnh phúc quá lắm !

Không hiểu sao, tôi bỗng cầu mong cho nàng chết được. Có lẽ vì tôi thương, mà cũng có lẽ vì tôi giận quá. Do cảm giác nào mà tôi cầu mong như thế tôi không biết rõ, tôi chỉ biết rõ rằng tôi đang đau cái đau của nàng. Và tôi hối-hận ghê lắm. Trên làn da tái nhợt, tôi như nhìn thấy những giòng máu đang chảy xiết từ tim gan để chút dần ra khỏi cơ thể.

Tôi băng-khuâng đứng nhìn nàng một lát rồi tôi tiến lại nắm hai tay nàng. Hai tay nàng đã lạnh giá. Khi tôi kéo nàng giậy thì nàng thở hỏn-hển như một người quá dùng sức bị đứt hơi, rồi lúc tôi lắc vai thì nàng rên lên những tiếng rên não nùng của con vật bị tử thương.

Lòng tôi nao lên, tôi gọi rói-rít :

- Em, em của anh. Anh thương em rồi !

Khôn nạn thay là cái kiếp người kiêu-ngạo và ích-kỷ!
Đến lúc này mà tôi cũng không dám dùng tới chữ yêu.

Nghe tiếng tôi gọi, nàng ngược đôi mắt trắng xóa nhìn tôi, nhìn tôi chỉ trong một khắc thôi. Rồi nàng lại gục đầu rũ xuống như một tàu chuối bị chém.

Tôi biết, tôi biết một cái vực ghê-gớm lại vừa đào sâu thêm giữa chúng tôi.

Như kẻ lao đầu vào tường, tôi cúi vội xuống bế sốc nàng lên, rồi tôi áp mặt tôi vào mặt nàng, tôi gọi, tôi gọi thất thanh :

- Em, em của anh ! Anh thương em rồi !

Khôn-nạn thay là cái kiếp người kiêu-ngạo và ích-kỷ!
Đến lúc này mà tôi cũng chưa dám dùng đến chữ yêu.

Nàng vẫn nhắm mắt, lặng-thinh. Tôi đặt nàng lên giường, tôi ngồi xuống cạnh, lấy tay vuốt-ve mặt nàng. Bỗng tôi thấy da thịt nàng run lên ở dưới bàn tay tôi, rồi không biết cái nóng từ đâu bùng bùng kéo lại. Thì ra nàng đang lên cơn sốt, một cơn sốt ghê gớm.

Tôi không dám gọi người nhà vì tôi sợ bị hỏi lời-thôi. Tôi vội vàng cởi áo nàng, tôi lấy dầu bạc-hà xoa khắp người. Tôi lại dùng cái bao tay lông dê của con nhà thể-

thao, xát mạnh khắp cả cơ thể nàng.

Quả tình lúc ấy, tôi không nhìn thấy những nét rắn của bụng nàng, tôi không nhìn thấy cả cái bụng ấy nữa. Tôi chỉ thấy ở trước mặt tôi một người đang đau đớn, đang bị cái đau đớn làm cho tan-nát tâm hồn. Và chính vì sự tan-nát ấy mà bị ốm. Tôi đã biết với những cơn sốt ấy, người ta có thể mất hết trí-khôn. Tôi xát, tôi xát mau và mạnh, xát như một kẻ thất-vọng đang bứt tóc mình.

Tôi không trông thấy cả cái thân bình đẳng đối của nàng đang phô bày những nét thần-tiên trên tấm đệm hồng, tôi không trông thấy cả cái trắng tuyết vờn của da thịt nàng, tôi chỉ trông thấy ở trước mắt tôi một kẻ khốn nạn vừa bị tôi hất-hủi, bị tôi làm nhục một cách ghê gớm đến không muốn sống sau khi bị nhục nữa.

Vừa xoa, tôi vừa kêu gọi :

- Em, em của anh. Anh thương em rồi, em tỉnh lại đi !

Khôn-nạn thay là cái lòng người hẹp-hòi, ty tiện và nhát-sợ ! Đến lúc này mà tôi không dám nói to lên rằng tôi yêu.

Thật trong đời chúng ta, nếu chúng ta thành thực thì bao nhiêu lần, chúng ta phải xấu-hổ với cái tên người. Đã bao nhiêu lần, chúng ta không dám mang cái tên ấy

một cách bạo dạn và hùng vĩ. Đã bao nhiêu lần, chúng ta không dám tỏ cái khí phách của thằng con giai ngang tàng và đại lượng.

Đã bao nhiêu lần, chúng ta đã phải xấu hổ vì những cử chỉ mập mờ của chúng ta, bởi vì chúng ta đã không dám sống một cách rạch-ròi cái đời sống của thằng con trai, mà mỗi một hành-vi phải bập sâu xuống như búa chém.

Đã bao nhiêu lần, chúng ta không dám sống hết cái bản năng hùng-liệt của giống đực : đã giết thì giết hẳn, đã tha thì tha hẳn. Đã bao nhiêu lần, chúng ta không dám nói trắng một câu : có hay không.

Tôi đã có những cử chỉ nước đôi nó không làm vinh dự cho đời sống của tôi, tôi biết thế mà tôi không vượt khỏi được. Tôi xát cho nàng chừng nửa giờ thì nàng tỉnh lại. Mở mắt nhìn thấy tôi là nàng nói ngay :

- Anh còn chữa chạy cho em làm gì nữa ! Sao anh không đề...

Nàng chỉ nói được đến đấy thì nước mắt đã kéo đến chẹn lấy họng.